ELOISA

Etelä-Savon hyvinvointialue

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös

Palvelutasopäätös on julkinen, mutta sisältää salassapidettäviä kohtia, jotka on merkitty erikseen:

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

VOIMASSA: 1.1.2027–31.12.2030

HYVÄKSYJÄ: ETELÄ-SAVON HYVINVOINTIALUEEN

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Sisällysluettelo

JOHDANTO 4
LAADINTAPROSESSI 7
1. KESKEISET LINJAUKSET 8
1.1. Painopisteet ja strategiset päämäärät 8
1.2. Tarpeen, määrän ja laadun määritteleminen 11
1.3. Tuottamistavan valinta 13
1.4. Tuottamisen ohjaus ja valvonta 15
1.5. Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät 16
1.6. Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa 19
1.7. Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa 20
2. PALVELUTASOKAUDEN 2025-26 ARVIOINTI 21
2.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta 21
2.2 Pelastustoiminta 30
2.3 Pelastustoimen suunnitelmat 37
2.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta 45
2.5 Väestönsuojeluun varautuminen 46
2.6 Yhteenveto päättyvän palvelutasopäätöskauden arvioinnista 49
3 RISKIANALYYSIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET 56
3.2 Etelä-Savon maakunta 56
3.3 Toimintaympäristöanalyysi ja riskianalyysin perusteet 59
3.4 Etelä-Savon alueellinen riskiarvio 2023 61
3.5 Päivitetty riskiruutuaineisto ja analyysit palvelutuotannon mitoittamisen perusteiksi 64
3.6 Yhteenveto Etela-Savon pelastustoimen riskianalyysista 70
4 PALVELUTASOA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET PALVELUITTAIN 72
4.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta 72
4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä 72
4.1.2 Palontutkinta 79
4.1.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä 82
4.1.4. Onnettomuuskehityksen seuranta 85
4.1.5. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta 87

4.1.6. Valvontatehtävät 88
4.1.7. Valmiuden tarkastaminen 97
4.2 Pelastustoiminta ja siihen varautuminen 98
4.2.1. Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä 98
4.2.2. Pelastustoiminta 99
4.2.3. Pelastustoiminnan johtaminen 122
4.2.4. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta 124
4.2.5. Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille 124
4.2.6. Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon 125
4.3 Pelastustoiminnan suunnitelmat 127
4.3.1. Hälytysohje 127
4.3.2. Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu 128
4.3.3. Yhteistyön suunnittelu pelastustoiminnassa 129
4.3.4. Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat 132
4.3.5. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma 133
4.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta 134
4.4.1. Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa 134
4.4.2. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen 136
4.4.3. Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset 138
4.4.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus 139
4.5 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen 141
4.5.1. Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu 141
4.5.2. Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen 143
4.5.3. Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio 143
4.5.4. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen 144
4.5.5. Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen 146
4.5.6. Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö 146

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

5 KEHITTÄMISSUUNNITELMA 147
5.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta 147
5.2 Pelastustoiminnan toimintavalmius ja suorituskyky 148
5.3 Sopimuspalokuntatoiminnan kehittäminen 149
5.4 Henkilöstön osaaminen ja toimintakyky 149
5.6 ICT ja tiedonhallinta 149
5.7 Kehittämisen seuranta 150
LIITTEET 152

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

JOHDANTO

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutason tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta valmiuslain (1552/2011) 3. pykälässä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja niihin varautuminen. Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain (613/2021) 8. pykälässä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Päätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Päätöksen tulee olla voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen on tehtävä uusi palvelutasopäätös, jos uhkat, riskit tai valtioneuvoston vahvistamat strategiset tavoitteet muuttuvat oleellisesti.

Hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava aluehallintovirastolle.[1]

Pelastustoimen järjestämisestä hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialuelaissa (611/2021) ja pelastustoimen järjestämislaissa.

[1] Ks. Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021)

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan:

1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
2) pelastustoimen valvontatehtävistä;
3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Pelastuslaitos voi lisäksi:

1) tuottaa ensihoitopalveluun kuuluvia palveluita siten kuin hyvinvointialue siitä päättää;
2) osallistua pelastuslain 38. pykälässä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon;
3) huolehtia muistakin muussa laissa hyvinvointialueen pelastustoimelle ja pelastusviranomaiselle säädetyistä tehtävistä.

Hyvinvointialue voi lisäksi tuottaa pelastuslain (379/2011) 32. pykälän mukaisia pelastustoimintaan kuuluvia palveluita hankkimalla niitä sopimuspalokunnalta tai muulta pelastusalalla toimivalta yhteisöltä siten kuin siitä hyvinvointialueesta annetussa laissa säädetään.[2]

Tässä palvelutasopäätöksessä on käytetty vuonna 2023 tehtyä Etelä-Savon alueellista riskinarviota. Sen pohjalta laadittu Etelä-Savon pelastustoimen riskianalyysi on päivitetty syksyllä 2026. Alueellinen riskiarvio on päivitettään vuoden 2027 aikana ja se käynnistetään sisäministeriön ohjeistuksen mukaisesti loppuvuoden 2026 aikana. Pelastustoimen palvelutasopäätöstä muutetaan tarvittaessa.

[2] Ks. pelastuslaki (379/2011) 27. §.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

LAADINTAPROSESSI

Palvelutasopäätösluonnos on ollut arvioitavana lupa- ja valvonta virastossa. Saatu palaute on huomioitu hyväksytyssä palvelutasopäätöksessä soveltuvin osin.

Laadintaprosessissa on huomioitu sisäministeriön antamat suositukset.

Pelastustoimen palvelutasopäätös on laadittu siten, että asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta; tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä; tuottamistavasta; tuottamisen valvonnasta; sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä aiheutuvat vaatimukset toteutuvat.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

1. KESKEISET LINJAUKSET

1.1. Painopisteet ja strategiset päämäärät

Etelä-Savon hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut muodostavat integroidun ja tiedolla johdetun palvelukokonaisuuden, joka vastaa asukkaiden tarpeisiin sekä huomioi palvelujen yhdyspinnat ja alueen erityispiirteet. Palvelujen strategiset painopisteet perustuvat hyvinvointialueen strategiaan ja sisäministeriön asettamiin pelastustoimen valtakunnallisiin strategisiin tavoitteisiin.

Strategiset tavoitteet	**Pelastustoimen tavoite**	**Käytettävä mittari**	**Tavoitearvo**
Palvelumme vastaavat asukkaiden tunnistettuun tarpeeseen	Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Palvelujen ja tehtävien suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan. Riskiarvio päivitetään vuosittain ja otetaan huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Muutokset huomioidaan valmiussuunnittelussa ja muussa toiminnassa. Pelastustoimen palvelujen toteutumista seurataan omavalvontaohjelman mukaisesti. Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna	Toimintavalmiustoteuma Pelastustoiminnan tehtävämäärät, toimintavalmiustilastot.	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite toteutuu vähintään 50 % kiireellisistä tehtävistä I–III riskiruuduissa. Ensimmäisen pelastusyksikön toimintavalmiusaikatavoite (mediaani) minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta 13:00 Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite toteutuu vähintään 50 % kiireellisistä tehtävistä I-III riskiruuduissa.
Meillä työskentelee tyytyväinen ja sitoutunut henkilöstö	Rekrytointimme on tehokasta ja onnistunutta. Henkilöstö on osaavaa, na ja edelläkävijänä. sitoutunutta ja kehittää omaa osaamistaan. Organisaatiobrändimme tukee rekrytointia. Esihenkilötyömme on laadukasta ja osallistamme henkilöstöä palvelujen kehittämiseen	Hyvinvointialueen henkilöstökyselyt.	

Palvelumme ovat sujuvia, laadukkaita ja vaikuttavia	Hyödynnämme asiakaskokemusta palvelujen kehittämisessä, palvelumme ovat sujuvia ja asiakas kokee saaneensa apua. Kehitämme laatu- ja vaikuttavuusmittareita laajasti sovellettaviksi ja palvelukohtaisikiksi.		
Olemme luotettava ja osallistava kumppani	Teemme yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa olemassa olevien resurssien mahdollistamalla tavalla palvelutuotantolähtöisesti ja verkostomaisesti. Tavoitteena on vähentää onnettomuuksia yhteistyössä alueen muiden viranomaisten, yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Jokainen on tietoinen ja kantaa vastuunsa omasta ja yhteisönsä turvallisuudesta ja ympäröivästä turvallisuudesta.	Onnettomuuskehitystä seurataan ja raportoidaan talousarvioseurannan ja pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä Turvallisuusviestinnän toteuma.	Onnettomuudet vähenee. 12 % alueen asukkaista tavoitetaan vuosittain.
Katamme taloudellista alijäämää	Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta.	Sammutusautojen keski-ikä.	Alle 20 vuotta.

Taulukko 1. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen strategiset päämäärät.

Sisäministeriön valtakunnalliset tavoitteet [3]

Toimintaa koskevat tavoittee

• Hyvinvointialueen on edistettävä ja varmistettava alueensa väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta kaikissa tilanteissa.

• Hyvinvointialueen on varmistettava sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kyky järjestää palvelut yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti sekä toimintaympäristön riskejä ja uhkia vastaavasti.

• Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen tulee olla taloudellisesti kestäviä, laadukkaita ja kustannusvaikuttavia.

• Investointien tulee parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja edistää alueellista yhteistyötä.

• Toiminnassa, ohjauksessa ja johtamisessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.

[3]Hyvinvointialueiden tehtäviä koskevat valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2025–2029. Valtioneuvosto Helsinki 2025

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

• Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden uudistamista on jatkettava kunnianhimoisesti.

Toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet muodostuvat henkilöstöön, tietoon ja yhteistyöhön liittyvistä tavoitteista:
• Hyvinvointialueiden henkilöstön tulee olla osaavaa ja hyvinvointi alueiden tehtäviin riittävää. Henkilöstön hyvinvoinnista on huolehdittava.
• Toimialojen veto- ja pitovoimaisuudesta on huolehdittava.
• Hyvinvointialueiden toiminnan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen johtamisen, suunnittelun, toteutuksen ja kehittämisen tulee perustua tietoon.
• Digitalisaatiota edistetään hyvinvointialueiden kaikilla toimialoilla.
• Hyvinvointialue toimii yhteistyössä lakisääteisten velvoitteiden toteuttamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi.
• Hyvinvointialueen tehtäviä tulee hoitaa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti ihmisten välisellä hyvällä yhteistyöllä.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 8 pykälässä tarkoitettu pelastustoimen neuvottelukunta seuraa ja arvioi pelastustoimen järjestämisen kehitystä, tekee ehdotuksia valtakunnallisiksi tavoitteiksi ja käsittelee sisäministeriön aloitteet ja hyvinvointialueiden esitykset tavoitteiden muuttamiseksi. Muutos voi perustua yhden tai useamman hyvinvointialueen esitykseen taikka sisäministeriön tai valtionvarainministeriön aloitteeseen.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi seuraa aktivisesti palvelutasopäätöksen totutumista ja ottaa toiminnassaan huomioon valtakunnalliset sisäministeriön suositukset, hyvinvointialueen tekemä vuosittainen selvitys palvelujensa tilasta ja aluehallintoviraston asiantuntija-arviot palvelujen tilasta ja viraston antamat määräykset puutteiden ja epäkohtien korjaamiseksi. Palvelutasopäätöksessä on otettu huomioon valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Hyvinvointialue tekee uuden palvelutasopäätöksen, jos uhkat, riskit tai 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat strategiset tavoitteet muuttuvat oleellisesti tai joku muu syy sitä vaatii.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

1.2. Tarpeen, määrän ja laadun määritteleminen

Pelastustoimen järjestämislain 6 §:n mukaisesti hyvinvointialueen on varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen sekä pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. Palvelutasopäätös perustuu alueen riskianalyysiin, jonka perusteella tunnistetaan toimintaympäristön keskeiset riskit ja määritetään niitä vastaava palvelutaso. Palvelujen tarvetta ja mitoitusta arvioidaan suhteessa tunnistettuihin riskeihin ja toimintaympäristön muutoksiin. Arvioinnissa huomioidaan myös riskienhallinnan vaikutukset palvelujen kehittämiseen sekä häiriötilanteiden ja poikkeusolojen edellyttämät palvelujen kohdentamis- ja priorisointitarpeet. Päätösten vaikutuksia ja palvelutason toteutumista seurataan osana omavalvontaa. Palvelutasopäätöksessä on lisäksi huomioitu aluehallintoviraston asiantuntija-arviossa esitetyt huomiot ja niiden edellyttämät kehittämistoimenpiteet.

Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista. Hyvinvointialueen on laadittava järjestämisvastuuseensa kuuluvista pelastustoimen tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma. Ohjelmassa määritellään, miten pelastustoimen velvoitteiden noudattaminen kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan.

Omavalvontaohjelmassa todetaan, miten pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja toteutumista, laatua sekä vaikuttavuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan. Omavalvontaohjelma sekä omavalvontaohjelman toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet julkaistaan julkisessa tietoverkossa ja muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla.

Palvelujen johtamisen keinoin varmistetaan palvelujen laatu, toiminnan jatkuva parantaminen, palvelutuotannon systemaattinen kehittäminen sekä palvelutason jatkuva hallinta ja monitorointi.

Palvelujen johtamisen tavoitteena on:

- kehittää palveluja jatkuvasti hyödyntämällä tehokkaasti olemassa olevia resursseja ja mahdollisuuksia
- varmistaa organisaation toiminnan jatkuvuus

- tuottaa vaatimusten mukaisia palveluja kustannustehokkaasti ja palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Hyvinvintialueen pelastustoimen johtaminen ja ohjaus muodostavat toimivan prosessin. Palaute- ja poikkeamatiedon systemaattinen hyödyntäminen toiminnan kehittämiseksi johtamisen kaikilla tasoilla muodostavat keskeisen elementin palvelujen tarpeiden, määrän ja laadun määrittelemisessä.

Hyvinvointialueen pelastustoimen alueellista riskianalyysia ja pelastustoimen riskianalyysi hyödynnetään pelastustoimen palvelujen tarpeiden, määrän ja laadun määrittelemisessä.

Palvelujen laadun ja turvallisuuskulttuurin kehittäminen tapahtuu jatkuvana syklinä. Tällöin suunnittelu, toteutus, analysointi ja toiminta seuraavat toisiaan. Kehittämisessä tulee tehdä kansallista ja alueellista yhteistyötä sekä rakentaa myös toimialan yhteisiä laatua ja turvallisuuskulttuuria parantavia käytäntöjä. Laadukkaalla tuotanto-organisaatiolla on selkeät menettelytavat turvallisuuden seurantaan ja arviointiin.

Turvallisuuskulttuuria seurataan säännöllisesti ja toimintaa ohjataan jatkuvaan turvallisuuskulttuurin kehittämiseen. Hyvän turvallisuuskulttuurin tunnusmerkkinä on, että henkilöstö raportoi avoimesti poikkeama-, läheltä piti -, haitta- ja vaaratapahtumista ja toimintaa kehitetään raportoiduista laatupoikkeamista kertyneen tiedon perusteella. Kertyvän tiedon pohjalta tehdään jatkuvaa riskienarviointia ja panostetaan organisaation oppimiseen.

Asiakkailta ja henkilöstöltä saatu palautetieto käsitellään järjestelmällisesti. Esihenkilöillä ja johtajilla on vastuu nostaa asiat syyllistämättä avoimeen keskusteluun.

Palvelujen laatua ja kokonaisvaltaista turvallisuuskulttuuria parannetaan riskienhallinnan avulla. Turvallisuus- ja laatuongelmien ennakoinnilla estetään vahinkoja, vaaratilanteita ja toiminnan kannalta kielteisiä tapahtumia sekä palvelutapahtuman yhteydessä että omaa toimintaa koskien.

Palvelujen laatuun vaikuttavia turvallisuuden keskeisiä osa-alueita ovat mm. asiakas- ja potilasturvallisuus, henkilö- ja tilaturvallisuus, henkilöstön työturvallisuus, tietoturvallisuus sekä

kokonaisvaltainen organisaation jatkuvuudenhallinta. Turvallisuusriskit tulee huomioida niin strategisessa kuin käytännön toiminnan riskienhallinnassa.

Strategisella tasolla arvioidaan palvelujen tarvetta, saatavuutta ja laadun varmistamista pitkällä aikajänteellä. Operatiiviseen toimintaan liittyvien riskien hallinnan tulee olla osa jokapäiväistä toiminnan seurantaa, arviointia ja kehittämistä.

1.3. Tuottamistavan valinta

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi tuottaa lähtökohtaisesti palvelut päätoimisen virka- ja työsuhteisen henkilöstön, työsopimussuhteessa olevien sopimuspalokuntalaisten ja pelastuslaitoksen kanssa palokuntasopimuksen tehneen sopimuspalokunnan henkilöstön avulla.

Yhteistyötä tehdään Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (VAPEPA), alueella olevien Suomen Meripelastusseuran vapaaehtoisten järvipelastusyhdistysten kanssa. Suomen pelastusalan keskusjärjestön kanssa hoidetaan yhteistyössä erityisesti palokuntanais- ja nuorisotoimintaa.

Palokunta	sammutus- ja pelastoimintaan osallistuminen	viikkoharjoitukset

Taulukko 2. Etelä-Savon hyvinvointialueen sopimuspalokunnat (24.9.2026 tilanne)

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Anttolan VPK
Jäppilän Vpk ry:n naisosasto
Kangasniemen Palokuntanaiset r.y.
Mäntyharjun Palokuntanaiset r.y.
Otavan Vpk ry:n naisosasto
Pertunmaan vapaaehtoinen palokunta ry:n naisosasto
Punkaharjun palokuntanaiset ry
Rantasalmen Vapaaehtoinen Palokunta ry:n naisosasto
Ristiinan Palokuntanaiset r.y.
Mikkelin Vpk tukiosasto

Nuoriso-osaston nimi
Anttolan VPK
Juvan paloasema
Jäppilän VPK
Haukivuoren puolivakinainen palokunta
Hiirolan sopimuspalokunta
Kangasniemen puolivakinainen palokunta
Kerimäen puolivakinainen palokunta
Lohikosken seudun VPK

Mäntyharjun puolivakinainen palokunta
Mikkelin Esikaupungin VPK
Mikkelin VPK
Otavan VPK
Pertunmaan VPK
Punkaharjun VPK
Puumalan puolivakinainen palokunta
Ristiinan VPK
Sulkavan palomieskerho ry
Miekkoniemen vpk aloittaa vuoden 2027 alusta

Taulukko 3. Etelä-Savon hyvinvointialueen palokuntanaisosastot ja nuoriso-osastot (tilanne 24.9.2026)

Muiden hyvinvointialueiden kanssa tuotetaan erikseen päätetyt palvelut. Tällä hetkellä on sovittu että pelastustoimen yhteistyöalueen yhteinen johto- ja tilannekeskus järjestetään yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden kanssa ja Kymenlaakson pelastuslaitoksen kanssa on sovittu pelastustoiminnan johtamisesta Pahkajärven ampuma-alueella.

1.4. Tuottamisen ohjaus ja valvonta

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen omavalvontaa tehdään omavalvontaohjelmassa päätetyllä tavalla ja siitä raportoidaan turvallisuuslautakunnalle. Omavalvonnan lähtökohta on pelastustoimen palvelutasopäätöksen toteutumisen seuraaminen ja omavalvonnassa havaittujen puutteiden ja ongelmien korjaaminen.

Pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain 16 pykälän mukaisesti hyvinvointialueen on varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Hyvinvointialueen on varmistettava pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista. Hyvinvointialue laatii vuosittain järjestämisvastuuseensa kuuluvista pelastustoimen tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma. Ohjelmassa määritellään, miten pelastustoimen velvoitteiden noudattaminen kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan. Omavalvontaohjelmassa on todettu, miten pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja toteutumista, laatua sekä vaikuttavuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan.

Omavalvontaohjelma sekä omavalvontaohjelman toteutumisen seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet julkaistaan julkisessa tietoverkossa ja muilla niiden julkisuutta edistävillä tavoilla.

Omavalvontaohjelman tarkoituksena on kuvata Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen omavalvontaa ja siihen liittyvää suunnittelua, kehittämistä ja prosesseja.

1.5. Jatkuvan riskien hallinnan menetelmät

Aluehallitus on kokouksessaan 29.1.2024 / § 27 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on:

- varmistaa hyvinvointialueen ja konsernin tehtävien häiriötön toteutuminen ja lainmukaisuus (lakien, määräysten ja sopimusten noudattaminen)
- varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus sekä hyvän hallintotavan mukaiset menettelyt
- varmistaa omaisuuden ja voimavarojen turvaaminen
- varmistaa taloudellisen ja toiminnallisen tiedon oikeellisuus, riittävyys, ajantasaisuus ja luotettavuus (tietojärjestelmät, raportointijärjestelmät).

Riski on haitallisen tapahtuman tai positiivisen mahdollisuuden todennäköisyyden ja seurauksen yhdistelmä. Riskillä tarkoitetaan toimintatapoihin liittyviä puutteita ja / tai tapahtumia, mitkä voisivat toteutuessaan vaarantaa hyvinvointialueen tai sen yksikön perustehtävän laadukasta toteutumista, tavoitteiden saavuttamista, taloudellisen aseman, omaisuuden asianmukaista hallintaa sekä hyvän hallintotavan toteutumista.

Riski voi aiheuttaa vahinkoa, menetyksiä tai resurssien tuhlausta sekä vaikuttaa negatiivisesti hyvinvointialueen imagoon, asiakkaisiin, henkilöstöön tai muihin sidosryhmiin. Mahdollisuudella tarkoitetaan vahvuuksien, strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten mahdollisuuksien aktiivista hyödyntämistä johtamisessa, päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Riskit luokitellaan

strategisiin, toiminnallisiin (operatiivisiin), taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Kaavio 1. Suunnitelmalliseen riskienhallintaan kuuluu riskien kartoitus ja arviointi, riskien poistaminen tai pienentäminen, riskien rahoitus sekä riskienhallintatoiminnan kehittäminen.

Hyvinvointialueen pelastustoimi huolehtii omassa toiminnassaan siitä, että se on riittävällä tavalla ennakolta varautunut normaaliolojen häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin.

Turvallisuusjohtamiseen ja sisäiseen riskienhallintaan panostetaan siten, että turvallisuuskulttuuri paranee. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelmat pidetään mahdollisimman ajantasaisina huomioiden mahdolliset uhkatilanteet. Suunnittelussa otetaan huomioon alueellinen riskiarvio. Varautuminen ja valmiusasiat huomioidaan hyvinvointialueen kaikilla toimialoilla.

Hallintosäännön mukaisesti nimetty hyvinvointialueen johtoryhmä toimii myös normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmänä sekä vastaa hyvinvointialueen varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

Tietoturvalla tarkoitetaan tietojen, tietojärjestelmien ja tietoliikenteen luottamuksellisuuteen, eheyteen ja käytettävyyteen kohdistuvien riskien minimointia. Tietojärjestelmien menetelmäkuvauksilla varmistetaan sisäisen tarkkailun toimivuus.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Tietojärjestelmät suojataan salasanoilla, palomuureilla, käyttäjäkohtaisilla käyttäjätunnuksilla ja käyttöoikeuksilla. Esihenkilöt määrittelevät henkilöstön valtuudet tietojärjestelmien ja tiedostojen käyttämiseen. Ohjelmien pääkäyttäjät määrittelevät ohjelmistojen käyttöoikeudet esihenkilöiden päätösten mukaisesti. Käyttöoikeuksien hallinnassa käytetään käyttövaltuushallinnanjärjestelmää.

Tietojärjestelmien käyttöä valvotaan automaattisella lokien seurantajärjestelmällä. Esihenkilöt vastaavat myös myönnettyjen käyttöoikeuksien purkamisesta henkilöiden poistuttua hyvinvointialueen palveluksesta tai vaihtaessa tehtäviä ilmoittamalla siitä ICT-yksikölle ja ohjelmien pääkäyttäjille kirjallisesti, mikäli käyttövaltuushallinnanjärjestelmä ei tee automaattista ilmoitusta. ICT-yksikkö ja ohjelmien pääkäyttäjät huolehtivat vähintään vuosittain käyttäjäinventaarion teosta vastuullaan olevien ohjelmistojen käyttäjien osalta.

Asiakas- ja potilastietojen tietosuoja korostuu palvelutuotannon ulkoistamisen yhteydessä. Palvelujen hankintasopimuksissa on mainittava salassapitovelvollisuudesta sekä määriteltävä osapuolten oikeudet ja velvollisuudet palvelutuotannon ja tietoturvan toteuttamisessa. Henkilötietojen käsittelyn ehdot ja ohjeet sekä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi (DPIA) on liitettävä hankintasopimuksen tietosuojaliitteeksi.

Hyvinvointialueen pitämistä tietojärjestelmistä laaditaan lainsäädännön edellyttämät luettelot, tietojärjestelmäselosteet ja/tai henkilörekisteriselosteet. Henkilötietojen rekisteröinnistä säädetään tietosuoja-asetuksessa (GDPR) ja tietosuojalaissa. Rekisteriselosteet ovat yleisön saatavilla.

Aluehallitus huolehtii ja päättää omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Viranhaltijoiden ja työntekijöiden velvollisuus on huolehtia siitä, että omaisuutta säilytetään turvallisesti ja se pidetään kunnossa. Rahoitusriskiin varaudutaan myöhemmin valmisteltavalla varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet -ohjeistuksella. Hyvinvointialueen omaisuuden tuottavuudesta vastaa aluehallitus.

Hyvinvointialueella on käytössä riskienhallintaohjelmisto, jonka avulla riskianalyysit tehdään. Hyvinvointialueen toimialajohtajat ovat arvioineet hyvinvointialueen käynnistymiseen liittyen toiminnan riskejä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen riskianalyysiä hyödynnetään palvelutasopäätöksen kautta pelastustoimen suunnittelussa ja resurssien kohdentamisessa sekä henkilöstöä, onnettomuuksien ennaltaehkäisytyötä, pelastustoimintaa ja varautumista kehitettäessä. Pelastustoimen riskianalyysi on tehty pelastustoimen kumppanuusverkoston riskianalyysityöryhmän riskianalyysin sisältörungon mukaisesti. Keskeisimpinä aineistoina on hyödynnetty pelastustoimen valtakunnallista riskiruutuaineistoa 2026 (SM PEO), pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastosta (PRONTO) saatavaa tilastotietoa sekä kansallista ja alueellista riskiarviota. Riskianalyysi pohjautuu vahvasti Etelä-Savon maakunnan alueelliseen riskinarvioon 2023 (edelleen voimassa oleva 2.10.2026), joka toimii samalla pelastustoimen toimintaympäristöanalyysina. Siinä on huomioitu toimintaympäristön erityispiirteet mm. Tilastokeskuksen, CGI:n, ELY-keskuksen, Etelä-Savon Maakuntaliiton ja Väyläviraston tietoaineistoja hyödyntäen. Alueellisen riskinarvion toimintaympäristöanalyysia on täydennetty pelastusasemakohtaistenriskikorttien syksyllä 2026 päivitetyillä tiedoilla alueen riskikohteista, erityispiirteistä sekä pelastustoiminnan resurssien kehittämistarpeista.

1.6. Tuottamisen järjestelyt häiriötilanteissa

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen valmiuden kohottaminen eri tilanteissa tehdään salassapidettävien (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8) pelastus- ja turvallisuuspalveluiden valmiussuunnitelman ja valmiudensäätöparametrien mukaisesti toimivaltaisen pelastusviranomaisen päätöksellä. Valmiudensäätöparametrien muuttaminen ja kehittäminen on pelastusviranomaisen operatiivista toimintaa ja päätöksen niiden muuttamisesta tekee pelastuslaitoksen ylin viranhaltija. Häiriötilanteissa riskeihin vastataan ja palvelut asetetaan kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen ja päätösten vaikutuksia seurataan. Palvelutaso ei laske merkittävästi häiriötilanteessa. Tämä on varmistettu erillisillä ohjeilla ja suunnitelmilla.

Etelä-Savon valmiusjohtoryhmä (ES VJR) yhteensovittaa eri viranomaisten toimintaa häiriötilanteissa.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

1.7. Tuottamisen järjestelyt poikkeusoloissa

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella on valmiussuunnitelma, jolla varmistetaan palvelutuotannon järjestäminen häiriö- tai poikkeusoloissa. Tavoitteena on, että palvelutuotanto olisi mahdollisimman häiriötöntä.

Valmiuden kohottaminen eri tilanteissa valmiudensäätöparametrien mukaisesti (ks. kohta 1.6). Pelastustoimen henkilö- ja kalustovaraukset pidetään ajan tasalla. Koko henkilöstö on varattu pelastustoimen tehtäviin poikkeusoloissa. Resurssien täydentämiseksi poikkeusoloissa kartoitetaan myös alueella asuvien ja käytettävissä olevien henkilöiden tilannetta.

Poikkeusoloissa riskeihin vastataan ja palvelut asetetaan kiireellisyys- ja tärkeysjärjestykseen ja päätösten vaikutuksia seurataan. Palvelutaso ei laske merkittävästi poikkeusoloissa. Tämä on varmistettu erillisillä ohjeilla ja suunnitelmilla.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

2. PALVELUTASOKAUDEN 2025-26 ARVIOINTI

2.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä on ollut käytössä riskiperusteisuus. Pelastustoimi on laatinut vuosittain päivitettävän pelastuslain (379/2011) 79. pykälän mukaisen valvontasuunnitelman valvontatehtävien toteuttamisesta sekä vuosille 2025 ja 2026 myös turvallisuusviestinnän suunnitelman pelastuslain 27. pykälän mukaisen turvallisuusviestintätyön kohdentamiseksi.

Suunnitelmat perustuvat riskien arviointiin, ja niiden tavoitteena on suunnitelmallinen, laadukas, säännöllinen ja tehokas onnettomuuksien ehkäisytyö. Suunnitelmat ohjaavat pelastustoimen käytännön onnettomuuksien ehkäisytyötä. Suunnitelmien laadinnassa on huomioitu Etelä-Savon pelastuslaitoksen aiempi, v. 2023 riskianalyysi ja palvelutasopäätös.

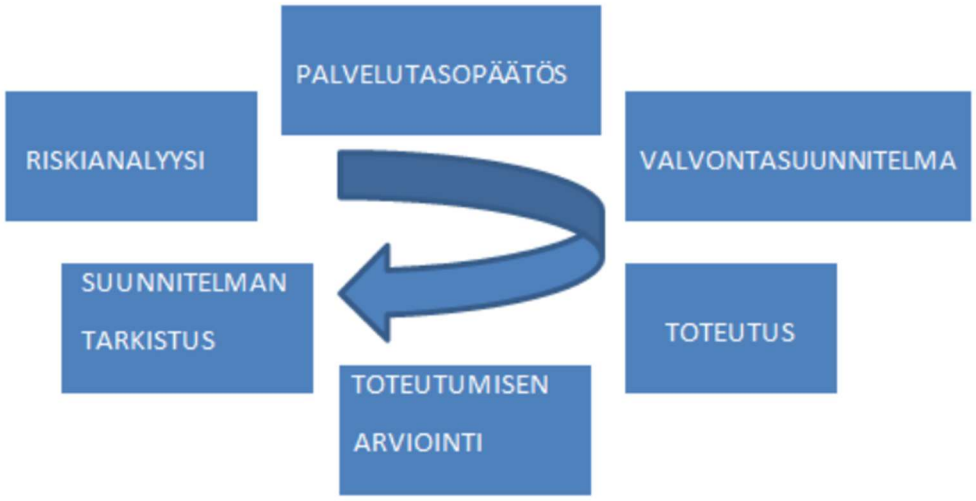
Säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelussa riskienarvioinnin perusteena on käytetty henkeen, omaisuuteen, ympäristöön ja kulttuuriarvoihin kohdistuvia uhkia. Kohteiden valvontavälien määrittämisen pohjalla on käytetty pelastuslaitosten kumppanuusverkoston esitystä, jossa valvontavälin lähtökohtana on tilastollinen tarkastelu.[4]

Keskimääräinen valvontaväli on tällöin määritetty hyödyntäen tietoa erityyppisten kohteiden syttymistaajuustiheyksistä ja vahinkojen odotusarvoista. Koska valvontavälin lähtökohtana on koko Suomen tilastollinen tarkastelu, arviointia on jatkettu yksittäisten kohteiden osalta Etelä-Savon olosuhteita painottaen ja huomioiden.

Kohteiden valvonnan priorisoinnissa on hyödynnetty Etelä-Savon maakunnan alueellista riskiarviota, Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysiä, Etelä-Savon onnettomuustilastoja, Pronton riskiruudukoita sekä palotarkastusohjelmassa tehtyjä arviointeja kohteiden turvallisuustasosta. Valvontaa on kohdennettu sinne, missä riskit ovat suurimmat ja missä

[4] Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2014.

valvontatoiminnalla saadaan eniten vaikutusta aikaan. Kaaviossa 2 on esitetty valvontasuunnitelman prosessi, joka muodostuu seuraavista vaiheista: riskianalyysi, palvelutasopäätös, valvontasuunnitelma, toteutus, toteutumisen arviointi ja suunnitelman tarkistus.

Kaavio 2. Valvontasuunnitelman prosessi.

Turvallisuusviestinnän suunnitelmalla on ohjattu pelastustoimen turvallisuusviestintää sekä yhtenäistetty toimintamalleja ja käytäntöjä. Tavoitteena on toteuttaa laadukasta ja säännöllistä turvallisuusviestintää siten, ettei valmius pelastustoimen hälytystehtäviin vaarannu. Etelä-Savon pelastustoimen visio on ollut olla alueen keskeisin ja tärkein turvallisuusvaikuttaja sekä turvallisuustyössä haluttu ja osallistava kumppani.

Turvallisuusviestinnässä on huomioitu myös pelastustoimen arvot: inhimillisesti, ammatillisesti ja luotettavasti. Taulukossa 4 on esitetty Etelä-Savon pelastustoimen turvallisuusviestinnän suunnitelman painopistekohderyhmät ja -teemat.

KOHDERYHMÄ	TEEMAT 2026
Lapset, alle kouluikäiset ja varsinkin esikoululaiset	Tulen vaarallisuus, lasten ja aikuisten tavarat
Ala-asteen 4-luokka	Tulen käsittely, vaaranpaikat, 112-numero
Yläasteen 8-luokka	Nouhätä! -kampanja
Toisen asteen opiskelijat	Opiskelija-asunnon paloturvallisuus ja varautuminen, liikenneturvallisuus, Punainen Liitu -kampanja
Varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen julkiset toimijat	Päiväkotien ja koulujen henkilöstön turvallisuuskoulutukset ja poistumisharjoitukset, tilojen paloturvallisuus, varautuminen häiriötilanteisiin,toiminta hätätilanteissa
Perheet (myös maahanmuuttajaperheet)	Kodin paloturvallisuus, 112-numero, varautuminen, liikenneturvallisuus
Ikäihmiset	Kodin paloturvallisuus, varautuminen, liikenneturvallisuus, turvallisuustuokiot, yhdistys- ja ryhmätapahtumat. Tätä tukee myös kotiin vietävien palvelujen henkilöstön koulutus
Kausiasukkaat	Liikenneturvallisuus, paloturvallisuus, varautuminen
Sosiaali- ja terveysalan yksiköiden henkilöstö	Hoito- ja hoivalaitosten sekä palveluasumisen paloturvallisuus, varautuminen häiriötilanteisiin, toiminta häiriötilanteissa
3. sektorin toimijat	Turvallisuus ja varrautuminen, toiminta häiriötilanteissa

Taulukko 4. Turvallisuusviestinnän suunnitelman painopistekohderyhmät ja -teemat.

Sisäministeriö ja pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkosto ovat ohjanneet turvallisuusviestintää valtakunnallisesti. Valtakunnallisen pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman perustana on, että pelastuslaitosten tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta turvallisuusviestinnästä ja ohjauksesta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Pelastustoimelle on asetettu pelastuslaissa velvoite myös onnettomuuskehityksen seurantaan alueellaan. Tähän kuuluvat onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden

kehityksen seuranta. Näistä tehdään johtopäätöksiä, joiden perusteella ryhdytään toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi.

Etelä-Savon pelastustoimessa onnettomuuskehityksen seuranta on perustunut Pronto-järjestelmän tilastoihin ja palontutkinnasta saatavaan tietoon. Molempia on hyödynnetty turvallisuusviestinnän teemojen ja painopisteiden määrittelyssä.

Kaaviossa 3 on esitetty pelastustoimen yhteinen turvallisuusviestinnän vuosikello, jota on käytetty Etelä-Savon pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän suunnittelun tukena.

Kaavio 3. Pelastustoimen valtakunnallinen turvallisuusviestinnän vuosikello.

Toinen vahva velvoite pelastuslaissa liittyy yhteistyöhön onnettomuuksien ehkäisyssä. Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Etelä-Savossa pelastuslaitos on toiminut turvallisuustyössä alueella yhteensovittajana oman vastuualueensa osalta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Taulukossa 5 on menneen palvelutasopäätöskauden aikana toteutuneet suunnitellut valvontatehtävät ja taulukossa 6 on esitetty turvallisuusviestinnän toteutuminen järjestettyjen turvallisuuskoulutustapahtumien osalta samalla aikajaksolla. Sen lisäksi on toteutettu laajasti turvallisuusviestintää tiedotusvälineiden kautta, verkossa ja sosiaalisen median kanavilla.

KUNTA	2025 valvontasuu	Siirretyt kol	Korjattu suu	Toteutukset	Tavoite-%
Mikkeli	91	25	112	99	88,4
Mäntyharju	12	2	13	11	84,6
Pertunmaa	10	0	8	8	100,0
Juva	21	0	22	22	100,0
Hirvensalmi	8	0	6	5	83,3
Kangasniemi	13	3	12	7	58,3
Puumala	7	0	7	7	100,0
Pieksämäki	48	2	48	47	97,9
Enonkoski	2	0	2	2	100,0
Sulkava	4	2	6	5	83,3
Rantasalmi	9	1	8	7	87,5
Savonlinna	72	16	86	54	62,8
Yhteensä	297	51	330	274	83,0

Taulukko 5. Toteutuneet valvontatehtävät 2025.

Etelä-Savon pelastuslaitos
Lokka Seppo/28.7.2026

Turvallisuusviestintätilasto

pronto

Kunta	Väkiluku 31.12.2024	Tilaisuuksien lukumäärä	Osallistujien lukumäärä	Osallistujia väkiluvusta (%)	Turvallisuusviestintätilaisuuksien kesto yhteensä (tt:mm)	Tilaisuuksien kesto / osallistuja keskimäärin (tt:mm)	Turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuttu aika yhteensä (tt:mm)	Tilaisuuteen osallistuttu aika / väkiluku (tt:mm)	Turvallisuusviestintätilaisuuksiin käytetty työaika yhteensä (tt:mm)	Turvallisuusviestintätilaisuuksiin käytetty työaika / väkiluku (tt:mm)
Enonkoski	1 288	4	109	8	5:00	0:03	545:00	0:25	27:00	0:01
Hirvensalmi	2 059	5	291	14	3:30	0:01	1018:30	0:30	52:30	0:02
Juva	5 674	13	1 020	18	6:00	0:00	6120:00	1:05	52:30	0:01
Kangasniemi	5 062	18	1 200	24	40:35	0:02	48700:00	9:37	142:50	0:02
Mikkeli	51 890	186	9 313	18	292:47	0:02	2726691:11	52:33	1008:15	0:01
Mäntyharju	7 057	18	1 088	15	10:16	0:01	11170:08	1:35	179:35	0:02
Pertunmaa	0	1	20	0	2:00	0:06	40:00	0:00	2:30	0:00
Pieksämäki	17 178	40	2 579	15	55:40	0:01	143564:20	8:21	393:00	0:01
Puumala	2 101	16	845	40	30:16	0:02	25575:20	12:10	114:15	0:03
Rantasalmi	3 246	16	708	22	22:42	0:02	16071:36	4:57	160:00	0:03
Savonlinna	31 460	54	4 047	13	69:05	0:01	279580:15	8:53	399:53	0:01
Sulkava	2 361	3	32	1	3:45	0:07	120:00	0:03	21:00	0:01
Yhteensä	**129 376**	**374**	**21 252**	**16**	**541:36**	**0:02**	**11510083:12**	**0:00**	**2553:18**	**0:01**

Käytetyt poimintaehdot
Pelastustoimen alue = Etelä-Savo
Vuosi = 2025

Taulukko 6. Toteutuneet turvallisuusviestintätapahtumat 2025

Pelastuslaitoksen valvonnan, palotarkastusten ja turvallisuusviestinnän osalta voidaan todeta palvelujen olleen riittäviä, koska onnettomuusmäärät ovat pysyneet suunnilleen samalla tasolla menneen palvelutasopäätöskauden aikana ja osassa onnettomuustyyppejä jopa laskeneet. Pelastusviranomaisen valvonnan ja palotarkastusten avulla voidaan vaikuttaa erityisesti rakennuspaloihin ja rakennuspalovaaroihin. Niiden osalta vuosittain tapahtuvien onnettomuuksien määrä on Etelä-Savossa laskenut jo pidempään (taulukko 7). Osaltaan tähän on varmasti vaikuttanut suunnitelmallinen riskiperusteinen valvontatyö, jota on kehitetty palvelutasopäätöskauden aikana.

Etelä-Savon pelastuslaitos
Lokka Seppo/28.7.2026

Rakennuspalot ja rakennuspalovaarat rakennustyypin pääluokan mukaan (Rakennustyyppi 2018 luokitus)

pronto

Vuosi	Asuinrakennus	Vapaa-ajan asuinrakennus	Liikerakennus	Toimistorakennus	Liikenteen rakennus	Hoitoalan rakennus	Kokoontumisrakennus	Opetusrakennus	Teollisuusrakennus	Varastorakennus	Palo- ja pelastustoimen rakennus	Maatalousrakennus	Muu rakennus	Tietoa ei ole kirjattu	Yhteensä
1996	54	3	5	0	1	5	0	4	41	10	0	7	42	0	172
1997	50	18	3	0	2	3	0	2	38	5	0	9	29	0	159
1998	31	8	3	2	0	0	0	1	27	2	0	5	24	0	103
1999	50	10	5	1	1	1	1	0	29	2	0	10	21	0	131
2000	43	16	2	1	2	5	2	0	26	4	0	2	37	1	141
2001	46	11	1	1	1	1	2	2	41	5	0	7	33	0	151
2002	46	12	5	1	3	4	2	2	40	8	0	6	42	0	171
2003	45	13	2	2	3	5	0	1	25	10	0	6	32	0	144
2004	53	14	1	0	2	0	1	2	25	5	0	7	35	0	145
2005	49	7	3	1	1	4	2	0	23	9	0	9	26	0	134
2006	49	7	4	1	4	2	3	4	19	8	0	3	38	0	142
2007	52	14	3	0	5	1	0	1	11	4	0	7	26	0	124
2008	60	14	2	2	4	4	3	0	28	10	0	7	37	0	171
2009	86	15	11	3	4	5	1	3	23	11	0	5	30	4	201
2010	75	15	9	4	3	7	1	1	30	11	0	6	41	1	204
2011	75	13	7	3	3	9	1	0	28	12	0	7	35	0	193
2012	104	18	6	6	4	4	4	2	28	7	0	9	37	2	231
2013	100	16	4	2	2	4	4	2	34	7	0	9	32	0	216
2014	83	8	13	3	7	8	0	3	30	6	0	5	26	1	193
2015	90	11	3	0	3	2	2	3	30	8	0	7	28	0	187
2016	80	21	10	0	3	3	2	2	24	10	0	5	23	0	183
2017	65	7	2	1	3	4	3	0	39	3	0	4	26	0	157
2018	70	7	3	0	2	4	2	1	37	11	0	5	26	0	168
2019	73	10	5	1	1	6	4	4	28	13	0	2	28	0	175
2020	73	10	4	1	1	3	1	1	27	6	0	5	24	0	156
2021	68	7	2	0	1	5	0	0	23	4	0	7	33	0	150
2022	57	6	2	0	1	5	1	0	32	6	0	6	19	3	138
2023	70	9	3	0	0	1	1	3	30	8	0	5	17	1	148
2024	76	12	7	1	0	0	0	4	32	6	0	5	15	2	160
2025	70	9	5	1	1	4	1	2	19	12	0	11	9	2	146
Yhteensä	**1 943**	**341**	**135**	**38**	**68**	**109**	**44**	**50**	**867**	**223**	**0**	**188**	**871**	**17**	**4 894**

Taulukko 7. Rakennuspalot ja rakennuspalovaarat pääluokan mukaan.

Onnettomuuksien syyt ovat moninaisia ja liittyvät suureksi osaksi ihmisten käyttäytymiseen. Tähän voi yksittäisellä valvontakäynnillä vaikuttaa rajallisesti. Sen sijaan tarvitaan laajaa ja pitkäjänteistä turvallisuustyötä yksityisten ihmisten ja yhteisöjen kanssa, jotta heidän omaa vastuutaan ja valmiuksiaan turvallisuusasioissa voidaan kehittää. Ihmisen toimintaan vaikutetaan ennen kaikkea turvallisuusviestinnän keinoin.

Etelä-Savon pelastustoimen turvallisuusviestinnän tavoitteena on:

- tuottaa korkeatasoiset palvelutasopäätöksen huomioivat palvelut
- kehittää yhteistyötä kohderyhmien kanssa
- kehittää henkilöstön ammattitaitoa kaikilla organisaation tasoilla
- sitouttaa ja motivoida henkilöstö osallistumaan turvallisuusviestintätyöhön
- parantaa yhteistyötä viranomaisten ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Turvallisuuskoulutuksen tavoitteena on, että ihmiset:

- tunnistavat erilaisen vaaran aiheuttajat
- osaavat ehkäistä onnettomuuksia
- osaavat toimia onnettomuustilanteissa
- tietävät, miten varautua poikkeusoloihin.

Koulutuksissa on pyritty siihen, että jokainen pelastuslaitoksen tilaisuuksiin osallistuja saa opetusta omien lähtökohtiensa mukaisesti huomioiden muun muassa koulutettavien ikä (lapset, aikuiset, ikäihmiset ynnä muut sellaiset) sekä toimintakyky.

Päättyvän palvelutasopäätöskauden 2025–2026 arviointi

Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut ovat toteutuneet palvelutasopäätöskaudella osittain tavoitteiden mukaisesti. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä toteutuivat vuonna 2025 palvelutasopäätöksen mukaisesti. Turvallisuusviestinnällä tavoitettiin 21 231 henkilöä eli noin 16 prosenttia alueen asukkaista, kun tavoite oli 12 prosenttia. Tilaisuuksia järjestettiin 373. Tavoittavuus ylitti asetetun tavoitteen ja valtakunnallisen keskiarvon, mutta toiminnan alueellinen kohdentuminen oli epätasaista. Vuoden 2026 ensimmäisellä neljänneksellä turvallisuusviestinnällä tavoitettiin 2 674 henkilöä eli noin kaksi prosenttia alueen asukkaista. Koko vuoden tavoitteen toteutuminen arvioidaan vuoden 2026 päätyttyä.

Palontutkinnan henkilöstövoimavarat ja koulutus ovat kehittyneet, mutta päätetty palvelutaso ei toteutunut kaikilta osin. Vuonna 2025 Etelä-Savossa tapahtui 332 tulipaloa, joista 277 tutkittiin vähintään palontutkinnan tasolla 1 ja 21 tasolla 2. Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista tulipaloista 75 prosenttia tutkittiin tasolla 2, joten 25 prosentissa tutkinnan laajuus ei vastannut päätettyä palvelutasoa. Kahden tason 2 tutkinnan käsittely oli kesken. Tulipalon syttymissyy pystyttiin arvioimaan 83 prosentissa tapauksista, kun valtakunnallinen osuus oli 89 prosenttia. Tahallisiksi tai tuottamuksellisiksi arvioiduista paloista tehtiin poliisille ilmoitus 44 prosentissa tapauksista. Ilmoitusosuus parani edellisen vuoden 38 prosentista, mutta jäi edelleen olennaisesti pelastuslain 41 §:n mukaisesta velvoitteesta.

Valvontatehtävien toteutumisessa oli palvelutasokauden merkittävin poikkeama. Vuonna 2025 määräaikaisvalvonnan tavoite toteutui 83-prosenttisesti. A1–A6-kohteissa tehtiin 274 suunnitelmallista palotarkastusta ja palotarkastuksia yhteensä 475. Palotarkastuksia tehtiin neljä tuhatta asukasta kohti, kun valtakunnallinen keskiarvo oli kahdeksan. Valvontavelka kasvoi, toteutuminen vaihteli kohdetyypeittäin ja alueellinen saatavuus oli epätasaista. Heikoin toteuma oli maatalousrakennuksissa, joissa toteutui 63 prosenttia suunnitelluista tarkastuksista. Vuoden 2026 valvontasuunnitelma on päivitetty, ja valvonnan toteutumista seurataan omavalvonnan ja talousarvioraportoinnin yhteydessä.

Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten itsearviointimenettely ei johtanut riittävässä määrin riskiperusteisiin valvontatoimenpiteisiin. Vuonna 2025 itsearviointilomake lähetettiin 1 983 kohteeseen ja vastauksia saatiin 1 215 eli 61 prosenttia. Tarkastuskäynti tehtiin vain viiteen kohteeseen. Palautumattomista itsearviointikohteista tarkastettiin yksi prosentti. Itsearviointien määrä väheni edellisen vuoden 2 538 itsearvioinnista 1 215 itsearviointiin. Valvontakäyntien vähäinen määrä osoittaa, että itsearviointitietojen käsittelyä, riskien luokittelua ja tarkastusten kohdentamista on kehitettävä.

Viranomaisyhteistyö ja onnettomuuskehityksen seuranta toteutuivat pääosin suunnitellusti. Yhteistyötä tehtiin kuntien, poliisin, rakennusvalvonnan, sosiaali- ja terveyspalvelujen, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa. Toimintaa kohdennettiin erityisesti ikääntyneiden, tuetusti kotona asuvien, kausiväestön sekä harvaan asuttujen alueiden, kylien ja saariston turvallisuuteen. Onnettomuuskehitystä seurattiin Pronto-tietojen, palontutkinnan, omavalvonnan ja talousarvioraportoinnin yhteydessä. Vuoden 2026 omavalvonnan ensimmäisen neljänneksen mukaan valvontasuunnitelma oli päivitetty ja riskiarvion päivitys oli tarkoitus toteuttaa uuden palvelutasopäätöksen valmistelun yhteydessä.

Jatkotoimet seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle

Seuraavalla kaudella keskeisiksi tavoitteiksi tulee asettaa:

Määräaikaisvalvonnan toteuma, tavoite 100 prosenttia vuosittaisesta valvontasuunnitelmasta.

Valvontavelan vähentäminen huomioidan vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa ja toteutumisen seurantaan omavalvonnan yhteydessä.

Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten riskiperusteinen valvontaa kehitetään.

Palontutkinnan kattavuus, tavoitteena kaikkien palvelutasopäätöksen kriteerit täyttävien vakavien palojen tutkiminen oikealla tutkintatasolla.

Pelastuslain 41 §:n mukaisten poliisi-ilmoitusten toteutuminen, tavoitetaso 100 prosenttia ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista tapauksista.

Turvallisuusviestinnän yhdenvertainen kohdentuminen, seuranta kunnittain ja keskeisittäin riskiryhmittäin.

Kansallisen onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän käyttöönotto, vastuuhenkilö, koulutussuunnitelma ja käyttöönoton vaiheittainen seuranta.

2.2 Pelastustoiminta

Etelä-Savon pelastuslaitos on varautunut hoitamaan tehtävänsä päivittäisissä onnettomuuksissa, normaaliajan häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestönsuojelutilanteissa.

Vakinaisella henkilöstöllä (24/7) miehitetyt paloasemat ovat Mikkelissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä, joissa pelastusryhmillä on välitön lähtövalmius kiireellisiin tehtäviin vähintään vahvuudella 1+3.

Moniammatillinen yksikkö toimii Sulkavalla ja Puumalassa.[5] Lähtöaikaan ja vahvuuteen on voinut vaikuttaa pelastustoimen päällekkäiset tehtävät ja muu palvelutuotanto.

Sopimuspalokuntien toimintavalmius on pääsääntöisesti ollut eri riskialueiden tavoitteiden ja voimassaolevien sopimusten mukainen. Tavoitteellisiin savu- ja kemikaalisukeltajien määriin ei ole kuitenkaan kaikilla toimipaikoilla päästy, johtuen kouluttajapulasta sekä väestön ikärakenteen vanhenemisesta, mikä vaikuttaa myös sopimuspalokuntalaisten keski-iän nousemiseen. Yhteistyötä on tehty Itä-Suomen yhteystyöalueella. Hälytystehtävissä on käytetty mahdollisuuksien mukaan myös päivätöissä olevaa päätoimista pelastustoimen henkilöstöä.

Tehokas pelastustoiminta edellyttää, että pelastusmuodostelmat saavuttavat onnettomuuskohteen riittävän nopeasti. Pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen tarve mitoitetaan riskianalyysin yhteydessä tehdyn valtakunnallisen riskialuejaon sekä paikallisen tarkastelun perusteella. Sisäasianministeriön toimintavalmiuden suunnitteluohje määritteli riskiruuduille toimintavalmiusajan, jossa pelastusmuodostelmat on oltava onnettomuuspaikalla hälytyksestä. Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan riskiruudut jaetaan I - IV-riskiluokkiin.[6]

Etelä-Savon pelastuslaitos on vuosien 2021-2025 aikana saavuttanut riskialueet ja toimintavalmiustavoitteet pääsääntöisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Pelastuslaitoksen ensimmäisen onnettomuuspaikalla olleen yksikön toimintavalmiusaikatavoite riskialueittain on täyttynyt keskimäärin 91 % tehtävissä ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on täytynyt keskimäärin 89 % tehtävissä vuosien 2021–2025 aikana (Taulukko 8).

[5] Moniammatillinen yksikkö tarkoittaa ensihoitajan ja palomiehen muodostamaa työparia. Moniammatillisuus voi toteutua myös siten, että ensihoitajille on koulutettu pelastustoiminnan peruskurssin avulla pelastustoiminnan perusteet.
[6] Sisäasianministeriön julkaisuja 2025:14, s.26-27.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Etelä-Savon pelastuslaitoksen toiminta-alueella ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusajan mediaani on 10,20 minuuttia ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani vastaavasti on ollut 16,06 minuuttia vuosina 2021-2025 (Taulukko 9).

Taulukoissa 8 ja 9 on esitetty toimintavalmiusosatekijöiden mediaanit ja keskiarvot vuosina 2021-2025.

Etelä-Savon pelastuslaitos
Lokka Seppo/28.7.2026

Toimintavalmiusaikatavoitteiden täyttyminen

pronto

		Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Tapahtumakunta	Tehtävien lukumäärä	Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toiminta valmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toiminta valmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
Enonkoski	53	53	43	10	81	17:45	18	16	2	89	26:16
Hirvensalmi	158	158	147	11	93	21:16	71	57	14	80	23:16
Juva	393	393	366	27	93	15:12	188	173	15	92	19:00
Kangasniemi	324	324	311	13	96	13:02	109	103	6	94	18:54
Mikkeli	2 033	2 033	1 850	183	91	8:41	729	653	76	90	13:06
Mäntyharju	311	311	295	16	95	15:33	134	128	6	96	20:33
Pertunmaa	138	138	133	5	96	17:14	44	38	6	86	23:04
Pieksämäki	1 040	1 040	984	56	95	7:58	316	296	20	94	12:44
Puumala	191	191	181	10	95	19:08	67	54	13	81	24:19
Rantasalmi	169	169	163	6	96	18:26	57	47	10	82	27:00
Savonlinna	1 545	1 545	1 328	217	86	9:42	514	434	80	84	15:08
Sulkava	143	143	134	9	94	15:28	41	37	4	90	23:51
Yhteensä	**6 498**	**6 498**	**5 935**	**563**	**91**	**10:20**	**2 288**	**2 036**	**252**	**89**	**16:06**

Käytetyt poimintaehdot
Vuosi = 2025, 2024, 2023, 2022, 2021
Pelastustoimen alue = Etelä-Savo
Onnettomuustyyppi (ensisijainen) = Rakennuspalo, Rakennuspalovaara, Maastopalo, Liikennevälinepalo, Muu tulipalo, Liikenneonnettomuus, Öljyvahinko, Vaarallisten aineiden onnettomuus, Räjähdys/räjähdysvaara, Sortuma/sortumavaara, Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä, Muun paloilmoittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä, Muu tarkastustehtävä, Ihmisen pelastaminen, Eläimen pelastaminen, Vahingontorjuntatehtävä, Avunantotehtävä, Virka-aputehtävä
Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet
Tehtävän resurssiluokka = A-kiireellisyys, B-kiireellisyys, Kiireellinen
Ensimmäisen yksikön tva-tavoite riskiluokittain = 6, 10, 20, Ei määritelty
Ensimmäisen yksikön tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50
Pelastustoiminnan tva-tavoite riskiluokittain = 11, 14, 22, 40
Pelastustoiminnan tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Taulukko 8. Pelastustoimen toimintavalmiusaikatavoitteiden täyttyminen vuosina 2021–2025

Etelä-Savon pelastuslaitos
Lokka Seppo/28.7.2026

Toimintavalmiusaikojen osatekijöiden mediaanit

pronto

	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)				Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Tapahtumakunta	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisen yksikön lähtöaika (mmm:ss)	Ensimmäisen yksikön ajoaika (mmm:ss)	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Hälytysaika (mmm:ss)	Ensitoimenpiteisiin kuluva aika (mmm:ss)	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)	Avunsaantiaika (mmm:ss)
Enonkoski	53	9:17	6:16	17:45	18	2:20	2:00	26:16	28:17
Hirvensalmi	158	6:09	13:14	21:16	71	2:08	2:00	23:16	26:59
Juva	393	6:46	8:03	15:12	188	2:18	2:00	19:00	22:06
Kangasniemi	324	5:40	7:44	13:02	109	2:09	2:00	18:54	21:59
Mikkeli	2 033	2:24	5:27	8:41	729	2:05	2:00	13:06	15:55
Mäntyharju	311	6:20	8:50	15:33	134	2:13	2:00	20:33	24:02
Pertunmaa	138	8:35	7:28	17:14	44	2:04	2:00	23:04	27:02
Pieksämäki	1 040	2:09	5:26	7:58	316	1:54	2:00	12:44	15:33
Puumala	191	6:08	11:24	19:08	67	2:10	2:00	24:19	26:24
Rantasalmi	169	6:25	11:24	18:26	57	2:10	2:00	27:00	31:18
Savonlinna	1 545	2:21	6:06	9:42	514	1:58	2:00	15:08	17:38
Sulkava	143	5:10	7:54	15:28	41	1:53	2:00	23:51	25:45
Yhteensä	**6 498**	**2:55**	**6:05**	**10:20**	**2 288**	**2:04**	**2:00**	**16:06**	**18:48**

Käytetyt poimintaehdot
Vuosi = 2025, 2024, 2023, 2022, 2021
Pelastustoimen alue = Etelä-Savo
Onnettomuustyyppi (ensisijainen) = Rakennuspalo, Rakennuspalovaara, Maastopalo, Liikennevälinepalo, Muu tulipalo, Liikenneonnettomuus, Öljyvahinko, Vaarallisten aineiden onnettomuus, Räjähdys/räjähdysvaara, Sortuma/sortumavaara, Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä, Muun paloilmoittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä, Muu tarkastustehtävä, Ihmisen pelastaminen, Eläimen pelastaminen, Vahingontorjuntatehtävä, Avunantotehtävä, Virka-aputehtävä
Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet
Tehtävän resurssiluokka = A-kiireellisyys, B-kiireellisyys, Kiireellinen
Ensimmäisen yksikön tva-tavoite riskiluokittain = 6, 10, 20, Ei määritelty
Ensimmäisen yksikön tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50
Pelastustoiminnan tva-tavoite riskiluokittain = 11, 14, 22, 40
Pelastustoiminnan tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Taulukko 9. Pelastustoimen toimintavalmiusaikojen osatekijöiden mediaanit 2021–2025.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Etelä-Savon pelastuslaitos
Lokka Seppo/28.7.2026

Toimintavalmiusaikojen osatekijöiden keskiarvot

pronto

	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)				Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Tapahtumakunta	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisen yksikön lähtöaika (mmm:ss)	Ensimmäisen yksikön ajoaika (mmm:ss)	Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Hälytysaika (mmm:ss)	Ensitoimenpiteisiin kuluva aika (mmm:ss)	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)	Avunsaantiaika (mmm:ss)
Enonkoski	51	8:50	8:48	18:27	18	2:37	1:28	27:14	30:13
Hirvensalmi	152	7:20	14:33	22:49	67	3:00	2:27	26:26	29:56
Juva	390	6:31	9:57	16:40	185	2:52	2:45	20:35	23:29
Kangasniemi	320	5:39	9:21	15:25	107	3:07	2:35	20:08	23:24
Mikkeli	2 024	3:35	7:10	11:02	721	2:45	2:49	15:49	18:39
Mäntyharju	309	6:31	10:18	17:04	133	3:04	2:08	21:28	24:36
Pertunmaa	138	8:17	9:12	18:09	43	2:33	2:19	25:30	28:16
Pieksämäki	1 037	2:36	7:04	9:47	311	2:58	2:20	14:47	17:45
Puumala	182	6:50	12:29	20:16	62	2:46	2:11	24:43	27:35
Rantasalmi	164	6:27	11:59	19:02	54	3:10	2:49	26:38	29:53
Savonlinna	1 526	3:53	7:59	12:08	508	5:39	2:27	17:56	23:44
Sulkava	141	6:29	10:35	17:57	40	3:00	1:52	22:08	25:17
Yhteensä	**6 434**	**4:23**	**8:21**	**13:03**	**2 249**	**3:30**	**2:33**	**18:18**	**21:54**

Käytetyt poimintaehdot
Vuosi = 2025, 2024, 2023, 2022, 2021
Pelastustoimen alue = Etelä-Savo
Onnettomuustyyppi (ensisijainen) = Rakennuspalo, Rakennuspalovaara, Maastopalo, Liikennevälinepalo, Muu tulipalo, Liikenneonnettomuus, Öljyvahinko, Vaarallisten aineiden onnettomuus, Räjähdys/räjähdysvaara, Sortuma/sortumavaara, Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä, Muun paloilmoittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä, Muu tarkastustehtävä, Ihmisen pelastaminen, Eläimen pelastaminen, Vahingontorjuntatehtävä, Avunantotehtävä, Virka-aputehtävä
Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet
Tehtävän resurssiluokka = A-kiireellisyys, B-kiireellisyys, Kiireellinen
Ensimmäisen yksikön tva-tavoite riskiluokittain = 6, 10, 20, Ei määritelty
Ensimmäisen yksikön tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50
Pelastustoiminnan tva-tavoite riskiluokittain = 11, 14, 22, 40
Pelastustoiminnan tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Taulukko 10. Pelastustoimen toimintavalmiusaikojen osatekijöiden keskiarvot vuosina 2021–2025.

Pelastustoimen toimintavalmiusaikatavoitteet ovat täyttyneet mitatuissa tehtävissä ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön osalta kuntakohtaisessa tarkastelussa parhaimmillaan 96 prosenttisesti ja huonoimmillaankin 81 prosenttisesti. Pelastustoiminnan toimintavalmiusajan vaihdellessa parhaan 96 prosentin ja heikoimman 80 prosentin välillä. (Taulukko 11).

Etelä-Savon pelastuslaitos
Lokka Seppo/28.7.2026

Toimintavalmiusaikatavoitteiden täyttyminen

pronto

		Ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)					Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)				
Tapahtumakunta	Tehtävien lukumäärä	Tehtävien lukumäärä, joissa ens. yksikön toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)	Tehtävien lukumäärä, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika mitattu	Täyttyy (lkm)	Ei täyty (lkm)	Täyttymis-%	Ajan mediaani (mm:ss)
Enonkoski	53	53	43	10	81	17:45	18	16	2	89	26:16
Hirvensalmi	158	158	147	11	93	21:16	71	57	14	80	23:16
Juva	393	393	366	27	93	15:12	188	173	15	92	19:00
Kangasniemi	324	324	311	13	96	13:02	109	103	6	94	18:54
Mikkeli	2 033	2 033	1 850	183	91	8:41	729	653	76	90	13:06
Mäntyharju	311	311	295	16	95	15:33	134	128	6	96	20:33
Pertunmaa	138	138	133	5	96	17:14	44	38	6	86	23:04
Pieksämäki	1 040	1 040	984	56	95	7:58	316	296	20	94	12:44
Puumala	191	191	181	10	95	19:08	67	54	13	81	24:19
Rantasalmi	169	169	163	6	96	18:26	57	47	10	82	27:00
Savonlinna	1 545	1 545	1 328	217	86	9:42	514	434	80	84	15:08
Sulkava	143	143	134	9	94	15:28	41	37	4	90	23:51
Yhteensä	**6 498**	**6 498**	**5 935**	**563**	**91**	**10:20**	**2 288**	**2 036**	**252**	**89**	**16:06**

Käytetyt poimintaehdot
Vuosi = 2025, 2024, 2023, 2022, 2021
Pelastustoimen alue = Etelä-Savo
Onnettomuustyyppi (ensisijainen) = Rakennuspalo, Rakennuspalovaara, Maastopalo, Liikennevälinepalo, Muu tulipalo, Liikenneonnettomuus, Öljyvahinko, Vaarallisten aineiden onnettomuus, Räjähdys/räjähdysvaara, Sortuma/sortumavaara, Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä, Muun paloilmoittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä, Muu tarkastustehtävä, Ihmisen pelastaminen, Eläimen pelastaminen, Vahingontorjuntatehtävä, Avunantotehtävä, Virka-aputehtävä
Onnettomuus-/tehtäväselosteet = Onnettomuusselosteet
Tehtävän resurssiluokka = A-kiireellisyys, B-kiireellisyys, Kiireellinen
Ensimmäisen yksikön tva-tavoite riskiluokittain = 6, 10, 20, Ei määritelty
Ensimmäisen yksikön tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50
Pelastustoiminnan tva-tavoite riskiluokittain = 11, 14, 22, 40
Pelastustoiminnan tva-tavoitteen täyttymisprosentti = 50

Taulukko 11. Pelastustoimen toimintavalmiusaikojen osatekijöiden keskiarvot kunnittain vuosina 2021–2025.

Päättyvän palvelutasopäätöskauden 2025–2026 arviointi

Pelastustoiminnan palvelutaso ja toimintavalmius ovat toteutuneet palvelutasopäätöskaudella pääosin tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2025 ensimmäisen pelastustoimen vasteen toimintavalmiusajan mediaani oli 10 minuuttia 29 sekuntia, kun vuosien 2022–2024 mediaani oli 10 minuuttia 25 sekuntia. Toimintavalmius säilyi siten vakaana, eikä vuoden 2025 lopussa ollut

toistuvia ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaikapuutteita sisältäviä riskiruutuja. Lupa- ja valvontavirasto arvioi ensimmäisen vasteen toimintavalmiusajan olleen riittävällä tasolla koko pelastustoimen alueella.

Pelastusryhmän toimintavalmius oli vuonna 2025 valtakunnallisesti tarkasteltuna keskitasoa, mutta pelastusjoukkueen toimintavalmiudessa ja riittävän pelastusmuodostelman hälyttämisessä tunnistettiin kehittämistarpeita. Pelastusryhmän ja pelastusjoukkueen toimintavalmius täytti kokonaisuutena likimain vuoden 2026 alussa voimaan tulleen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen vaatimukset. Pelastusjoukkueen toimintavalmius saavutti uuden ohjeen tavoitteet I-riskiluokassa 78 prosentissa, II-riskiluokassa 86 prosentissa ja III-riskiluokassa 100 prosentissa tehtävistä, kun tavoitetaso on 80 prosenttia. Erityisesti I-riskiluokan tulos jäi siten tavoitetason alapuolelle. Lisäksi A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä vähimmäisvaatimukset täyttävän pelastusmuodostelman hälyttämisessä esiintyi puutteita.

Vuoden 2026 alkuvuoden omavalvonnan perusteella toimintavalmius on säilynyt tavoitteiden mukaisena. Vuoden 2026 sitovana tavoitteena ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaanille on enintään 13 minuuttia. Tammi-maaliskuun toteumat olivat 10.59, 12.33 ja 12.55. Omavalvonnan mukaan toimintavalmiusaikatavoite toteutui eikä Etelä-Savossa ollut tunnistettu toimintavalmiuden ongelmaruutuja.

Pelastustoiminnan kalustovoimavarat ovat olleet riittävät, mutta kaluston ikääntyminen muodostaa seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle merkittävän jatkuvuusriskin. Vuonna 2025 sammutusautoja oli 34, joiden keski-ikä oli 19 vuotta ja joista 17 oli yli 20-vuotiaita. Säiliöautojen keski-ikä oli samoin 19 vuotta ja veneiden sekä alusten 24 vuotta. Investointien toteutumisen varmistamista on keskeinen edellytys suorituskyvyn säilymiselle.

Pelastustoiminnan suunnittelu ja johtamisen edellytykset ovat pääosin asianmukaiset, mutta uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen toimeenpanossa on vielä viimeisteltävää. Huhti-toukokuussa

2026 toimintavalmiuden suunnitelmien kokonaisvalmiusaste oli 89 prosenttia. Tavanomaisten onnettomuuksien toimintavalmiutta koskevat suunnitelmat olivat valmiit, mutta laajamittaisten onnettomuuksien sekä häiriötilanteiden ja poikkeusolojen suunnitelmien valmiusaste oli 67 prosenttia. LVV arvioi kehittämistarpeiden olevan tältä osin vähäisiä.

Kokonaisuutena pelastustoiminnan palvelutaso on kaudella 2025–2026 toteutunut pääosin suunnitellusti, eikä ensimmäisen yksikön toimintavalmiudessa ole tunnistettu merkittäviä tai pitkäaikaisia alueellisia puutteita. Seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle siirtyvät kehittämistarpeet liittyvät erityisesti pelastusjoukkueen toimintavalmiuteen, riittävän pelastusmuodostelman hälyttämiseen, toimintavalmiussuunnittelun viimeistelyyn, sopimuspalokuntien henkilöstön saatavuuden turvaamiseen sekä ikääntyvän kaluston suunnitelmalliseen uusimiseen.

Jatkotoimet seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle

Ensimmäisen yksikön toimintavalmius, riskiluokkakohtainen tavoitteen saavuttaminen ja mediaani.

Pelastusryhmän ja pelastusjoukkueen toimintavalmius, tavoitetason saavuttaminen vähintään toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti.

Riittävän pelastusmuodostelman hälyttäminen, erityisesti A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä. Toimintavalmiuden alueellinen yhdenvertaisuus, toistuvien toimintavalmiuspuutteiden seuranta riskiruuduittain.

Sopimuspalokuntien henkilöstön saatavuus ja suorituskyky, erityisesti harvaan asutuilla alueilla.

Kaluston toimintavarmuus ja ikärakenne, investointiohjelman toteutuminen suhteessa riskiperusteiseen suorituskykytarpeeseen.

Toimintavalmiussuunnitelmien valmiusaste, tavoitteena suunnitelmakokonaisuuksien loppuunsaattaminen ja vuosittainen ylläpito.

2.3 Pelastustoimen suunnitelmat

Palvelutasopäätöksen toteutumista on seurattu kaikkien palvelutasopäätöksessä päätettyjen asioiden osalta ja vuosittainen toteuma on esitetty Etelä-Savon pelastuslaitoksen toimintakertomuksessa.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu Etelä-Savon pelastustustoimen kehittämistavoitteet edellisellä palvelutasopäätöskaudella (taulukko 12).

	2025-2026
4.1. Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta	
4.1.1.Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä Tulevan palvelutasopäätöskauden aikana ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää pyritään kohdentamaan entistä painotetummin alueen riskien kannalta harva-alueella asuville ikäihmisille ja tuetusti kotona asuville, alueen kausiväestölle, vesistö- ja maastopaloriskeihin.	Toteutui. Painopisteet on huomioitu mukaan vuosittaisiin turvallisuusviestintä-suunnitelmiin.
4.1.2. Palontutkinta Palvelutasopäätöskauden aikana palontukijoiden määrää kasvatetaan jatkossa siten, että jokaisen paloasemaryhmän alueella on vähintään kaksi 2. tason palontutkijaa. Palontutkinnan koulutusta toteutetaan jatkossa suunnitellummin. Palontutkinnan varusteita ja kalustoa kehitetään aktiivisesti. Selvitetään mahdollisuutta hankkia palontutkinta-auto.	Toteutui, ajoneuvohankinta ja sen tarpeellisuus vielä selvityksessä.
4.1.3.Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä	Toteutui

Palvelutasopäätöskaudella yhteistyötä suunnataan erityisesti alueellisessa riskiarviossa esille nousseisiin painotuksiin: harva-alueella asuvien ikäihmisten, tuetusti kotona asuvien ja alueen kausiväestön turvallisuuden parantamiseen sekä harva-alueiden turvallisuuden, kyläturvallisuuden ja saaristolaisturvallisuuden kehittämiseen.	
4.1.4.Onnettomuuskehityksen seuranta Palvelutasopäätöskaudella onnettomuuskehitystä seurataan lyhyen aikavälin tarkasteluna talousarvioseurannan yhteydessä (ilmiöt verrattuna normaaliin kausivaihteluun) ja vuosittain pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä (onnettomuusmäärien ja -tyyppien kehitys).	Toteutui
4.1.5. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta Palvelutasopäätöskaudella voidaan tarkastella yhteistoiminta-alueen muiden hyvinvointialueiden pelastustoimien kanssa mahdollisuuksia yhteistoiminnassa tuotettavista tehtävistä onnettomuuksien ehkäisyssä ja valvonnassa.	Yhteistoiminnassa hoidettavia tehtäviä ei ole.
4.1.6. Valvontatehtävät • Tulevalla palvelutasopäätöskaudella tulee vaiheittain käyttöönotettavaksi pelastustoimen kansallinen onnettomuuksien ehkäisyn sovellus TUVE-turvallisuusverkkoympäristöön. Sen käyttöönotto on laaja prosessi ja vaatii nimettävän käyttöönottoa, ohjeistusta, henkilöstön koulutuksia ja järjestelmän sisäänajoa koordinoivan henkilön. Sovelluksen käyttöönotolla on merkittäviä vaikutuksia myös pelastustoimen	Toteutui. syksyllä 2026 siirrytään uuteen valvontaohjelmaan.

tilaturvallisuuteen ja ICT-kustannuksiin TUVE-verkkoon siirtymisen myötä. • Valvontatehtävien merkittävimmät kehittämistarpeet tulevalla palvelutasopäätöskaudella ovat suunnitelmallisen, määräaikaisen valvonnan tarkastusmäärien toteutuminen sekä paloturvallisuuden itsearviointimenettelyn riskien arviointiin perustuvan asuin- ja vapaa-ajan asuntojen tarkastustoiminnan toteutuminen. Pelkkää itsearviointilomakkeiden pyytämistä ei aluehallintoviraston näkemyksen mukaan voi pitää varsinaisena valvontana, vaan sitä tulee pitää riskiarviona, jonka avulla palotarkastukset voidaan kohdentaa suuremman riskin kohteisiin. Näitä ovat ne kohteet, joista lomaketta ei saada, sekä vastausten perusteella korkeariskiseksi arvioidut kohteet.	Toimenpiteet osittain vielä kesken
• Selvitetään tekoälyn hyödyntämisen mahdollisuuksia paloturvallisuuden itsearvioinneissa. Vapaa-ajan asuntojen itsearviointien aikavälit ja vuosittaiset alueet tarkastetaan onnettomuuksien ehkäisyn sovellukseen siirryttäessä määriltään tasapainoisiksi.	Toteutettu.
• Tulevan palvelutasopäätöskauden aikana valvonnan keinoja pyritään kohdentamaan painotetummin alueen riskien kannalta harva-alueella asuville ikäihmisille, tuetusti kotona asuville ja alueen kausiväestölle. Harva-alue-, kyläturvallisuus- ja saaristolaisturvallisuustoiminnan kehittämiseen pyritään yhdistämään vapaa-ajan asuntojen turvallisuuden kehittäminen.	Osittain toteutunut
• Palvelutasopäätöskauden aikana on tulossa voimaan pelastuslain muutos, jossa tuodaan uutena vaatimuksena pelastusviranomaiselle yhteistyössä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa toteutettava rakentamisen aikainen palotarkastus. Käytännössä kyse on Etelä-Savon pelastustoimen ja alueen rakennusvalvontojen kesken nykyisinkin toimivasta käytännöstä, jossa pelastusviranomainen lausuu asiantuntijana rakennusvalvonnalle	Toteutui, kaikkien rakennusvalvontojen kanssa tehty yhteistoimintamuistiot

rakennuslupaprosessissa ja on mukana rakennuksen käyttöönottovaiheen katselmuksella. Lain voimaan tullessa sovitaan alueen rakennusvalvontojen kanssa käytännön menettelytavoista.	
salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)	
4.2.2.1.Toimintavalmiusaikatavoitteet Seurataan toimintavalmiuden kehittymistä erityisesti Mikkelin Emolassa ja Puumalassa.	Toteutui
4.2.2.2.Valmiuden säätelyn toimintamallit Valmiudensäätöparametreja päivitetään tarpeen mukaan. Muun muassa ilmastonmuutoksen eteneminen saattaa tulevaisuudessa vaikuttaa valmiudensäätelyyn.	Toteutui
4.2.3.Pelastustoiminnan johtaminen	Toteutui
4.4.2.Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen Sopimuspalokuntatoiminnan rekrytoinnin tukeminen. Sopimushenkilöstön rekrytointia ja pitovoimaa edistävää toimintaa lisätään palvelutasopäätöskauden aikana	Toteutui

4.2.2.4.Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet Osaamisen ylläpidon ja kehittämisen tueksi tarvitaan monipuolinen ja toimiva harjoitusalue.	 Toteutui
4.2.2.5. Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso Ikääntyville palomiehille (50+) on tarve kehittää kokonaisvaltainen eläkeikään saakka ulottuva työkyvyn säilyttämisen ohjelma yhteistyössä pelastustoimen, työhyvinvointikoordinaattorin ja työterveyshuollon kanssa. Savusukelluskelpoisten sopimuspalokuntalaisten määrää tulisi pystyä tulevaisuudessa lisäämään. Pelastustoimintaan osallistuvan sopimuspalokuntalaisten toimintakyvyn seurantaan ja osaamisen hallintaan tarvitaan tulevaisuudessa toimintaa tukeva järjestelmä. Tähän on tulossa parhaillaan kilpailutuksessa oleva toiminnanohjausjärjestelmä.	Kehitystyötä koko palvelutaso-päätöskauden Kesken Toteutui, savusukeltajien määrät. 2023 43 henkilöä 2024 58 henkilöä 2025 72 henkilöä
4.2.2.8. Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa Täydentäviä sammutusmenetelmiä kehitetään edelleen.	 Kalustoa hankittu lähes kaikkille palokunnille, sekä koulutusta annettu purkutalojen polttojen yhteydessä.

4.2.2.10.Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet Vesisukeltajien koulutus yhteistyöalueen pelastustoimien kesken.	Yta alueelle on järjestetty alueellisia vesisukelluskursseja.
4.2.2.12. Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta Tuulivoimalassa tapahtuvien onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskykyä on palvelutasopäätöskauden aikana kehitettävä.	Toteutui
4.4.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus Sopimuspalokuntalaisten osalta koulutusputken kattavuutta parannetaan palvelutasopäätöskauden aikana.	Toteutui
ICT-KEHITYS • Valmistaudumme siirtymään Virve 2 -käyttöönottoon pelastustoimen aikataulun mukaisesti. • Täytämme turvallisuusverkkolain mukaisen käyttövelvoitteen pelastuslaitoksen kriittisen tiedon osalta ja teemme siihen liittyviä invesointeja ja hankintoja. • Otamme käyttöön KEJO-kenttäjärjestelmän pelastustoimen yhteisen aikataulun mukaisesti pelastustoimen johtamisessa ja sen tukemisessa, ja teemme siihen liittyviä investointeja ja hankintoja	Toteutui osittain. KEJO, OE ja Kivijalka ovat vielä kesken.

• Otamme käyttöön pelastustoimen valtakunnalliset turvallisuusverkon kautta käytettävät toimialasidonnaiset sovellukset ja osallistumme niihden kehittämiseen. Tällä hetkellä tiedossa olevia ovat järjestelmät ovat onnettomuuksien ennaltaehkäisy, sekä kivijalka. Teemme siihen liittyviä investointeja ja hankintoja osana turvallisuusverkon käyttöä, • Osana pelastustoiminnan johtamisen kehittämistä laajennamme etävideoyhteyksien käytettävyyttä tilannekuvan ylläpitämisessä, johtamisen tukemista ja työturvallisuuden parantamista. • Osallistumme HALI2-liikennevaloetuusjärjestelmän käyttöön. Teemme siihen liittyviä hankintoja ja investointeja niille paikkakunnille joissa järjestelmä on käytettävissä. • Osallistumme muihin valtakunnallisten tilannekeskusten ja tilannekuvan kehittämiseen liittyvien järjestelmiin. • Käytämme hyvinvointialueen tietojärjestelmiä hyvinvointialueen kanssa suunnitellusti turvallisuusverkon käytön rinnalla. • Kehitämme myös pelastuslaitoksen ja hyvinvointialueen varaviestiyhteyksiä, sekä osallistumme alueelliseen ja valtakunnalliseen kehittämiseen. Teemme siihen liittyviä hankintoja ja investointeja.	

Taulukko 12. Etelä-Savon pelastustustoimen kehittämistavoitteet edellisellä palvelutasopäätöskaudella.

Pelastuslain ja sisäministeriön asetuksen (136/2018) mukaiset suunnitelmat ovat pääsääntöisesti olemassa ja niitä on päivitetty tarpeen mukaan. Suunnitelmien päivitystarvetta arvioidaan vuosittain. Kansainvälisen avun vastaanottamisen ja lähettämisen suunnitelma (HNS), saatettiin valmiiksi keväällä 2024 aikana.

Taulukko 13. Etelä-Savon pelastustustoimen suunnitelmat. Suunnitelmat ovat salassa pidetäviä Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8 perusteella.

Päättyvän palvelutasopäätöskauden 2025–2026 arviointi

Vuosina 2025–2026 pelastustoimen suunnittelua toteutettiin riskiperusteisesti ja hyvinvointialueen strategian mukaisesti. Suunnittelussa huomioitiin toimintaympäristön muutokset, valtakunnalliset tavoitteet, palvelujen yhdyspinnat ja Etelä-Savon erityispiirteet. Suunnittelu muodosti perustan palvelujen kohdentamiselle ja kehittämiselle.

Jatkotoimet seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle

Kaudella 2027–2030 vahvistetaan riskiperusteista ja tietoon perustuvaa suunnittelua sekä kehitetään palvelujen kohdentamista toimintaympäristön muutosten, alueellisten riskien ja palvelutarpeiden perusteella. Suunnittelussa huomioidaan hyvinvointialueen strategia, valtakunnalliset tavoiteet, uusi kansallinen riskinarvio ja päivitettävä alueellinen riskinarvio, varautuminen ja keskeiset palvelujen yhdyspinnat.

2.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Etelä-Savon pelastuslaitoksen palveluksessa on 27 sopimuspalokuntaa, mitkä tuottavat palvelua pelastuslaitokselle. Sopimuspalokuntien vuoden 2025 aikana pelastustoimintaan osallistuneiden henkilöiden oli 534 henkilöä. Sopimuspalokunnista suurimmalla osalla on henkilökohtainen työsopimus pelastuslaitoksen kanssa.

Sopimuspalokuntien pelastustoimintakelpoisten ja savusukelluskelpoisten henkilöiden määrä ollaan saatu pidettyä suurin piirtein ennallaan, mutta ikääntyvän ja väestömäärältään pienenevien paikkakuntien ja taajamien osalta henkilömäärän pitäminen nykyisellään tulee olemaan haastavaa. Myös se, että sopimuspalokuntalaisten määrä ei jakaudu tasaisesti eri palokunnille on haastavaa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella on voimassa olevat sopimukset alueella toimivien Mikkelin Järvipelastajat ry:n ja SMPS Savonlinnan Järvipelastat Ry:n kanssa. Puulan Järvipelastajat ovat lopettaneet toimintansa Kesäkuussa 2026 henkilövajeen vuoksi.

Etelä-Savon pelastuslaitoksella on ollut sopimus Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (VAPEPA) kanssa.

Päättyvän palvelutasopäätöskauden 2025–2026 arviointi

Pelastustoimen vapaaehtoistoimintaa ja sopimuspalokuntatoiminnan edellytyksiä on edistetty suunnitelmallisesti. Sopimuspalokunnat ovat säilyneet keskeisenä osana pelastustoimen palvelutuotantoa ja alueellista toimintavalmiutta. Henkilöstön saatavuudessa ja toiminnan aktiivisuudessa on kuitenkin alueellisia haasteita. Useilla paikkakunnilla kiireellisten tehtävien

edellyttämä henkilöstöresurssi joudutaan kokoamaan useamman palokunnan yhteistyönä, mikä voi viivästyttää avunsaantia. Keskeinen kehittämistarve on sopimushenkilöstön rekrytoinnin, sitoutumisen ja toiminnan jatkuvuuden vahvistaminen. Kuluvan palvelutasopäätöskauden aikana savusukelluskelpoisten henkilöiden määrää onnistuttiin lisäämään.

Jatkotoimet seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle

Sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan erityisesti niillä alueilla, joilla henkilöstön saatavuus vaikuttaa toimintavalmiuteen. Rekrytointia, henkilöstön sitoutumista ja koulutusta kehitetään suunnitelmallisesti. Sopimuspalokuntien elinvoimaisuutta ja toimintakykyä seurataan osana palvelutason arviointia, ja toimenpiteitä kohdennetaan riskiperusteisesti havaittujen henkilöstö- ja suorituskykypuutteiden perusteella.

2.5 Väestönsuojeluun varautuminen

Varautuminen on lähtökohta toimintavalmiuden ja jatkuvuudenhallinnan onnistumisessa normaaliolojen uhka- ja häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa. Varautuminen vaatii laaja-alaista yhteistyötä, jota Etelä-Savossa on kehitetty palvelutasopäätöskauden aikana edelleen aktiivisesti hyvinvointialueen eri toimialojen, alueen kuntien, muiden viranomaistoimijoiden, kriittisen infran ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.

Etelä-Savossa on toiminut Etelä-Savon valmiusjohtoryhmä (ES VJR), jossa pelastustoimi toimii puheenjohtajana ja koordinoi sen toimintaa. ES VJR on maakunnan alueella toimivien eri viranomaisten, kuntien, kriittisten toimialojen ja elinkeinoelämän edustajien muodostama yhteistyötaho, jonka tavoitteena on maakunnallisen varautumisen kehittäminen, jatkuvuudenhallinnan turvaaminen, yhteinen päätöksenteko ja yhteistoiminnan sovittaminen eri tilanteissa.

Ryhmän yhteyteen on perustettu Etelä-Savon valmiusviestintäryhmä, jossa pelastuslaitos on myös vahvasti mukana muiden viranomaistoimijoiden kanssa. ES valmiusviestintäryhmä koostuu valmiusjohtoryhmään kuuluvien tahojen viestinnän asiantuntijoista. Ryhmän tavoitteena on viestinnän keinoin tukea maakunnan alueen varautumista ja yhteistyötä viestinnällisesti eri tilanteissa.

Valmiusjohtoryhmän rinnalla toimii Etelä-Savon valmiusfoorumi. Myös siinä pelastustoimi toimii puheenjohtajana ja koordinoi toimintaa. Se on laajempi yhteistyöryhmä, joka koostuu yli 200 eri viranomaisen, kuntien, eri toimialojen ja elinkeinoelämän edustajista. Valmiusfoorumi toimii yhteisen tilannekuvan ja ajantasaisen tiedon välittämisen kanavana maakunnan yhteisessä varautumisessa erilaisiin häiriötilanteisiin. Menneen palvelutasopäätöskauden aikana valmiusfoorumi on kokoontunut aktiivisesti ja säännöllisesti tilanteesta riippuen muutaman päivän tai kuukauden välein.

Laaja-alaisesta varautumisen maakunnallisesta yhteistyöstä on ollut selkeää yhteistä hyötyä häiriötilanteisiin varautumisen kehittämisessä sekä hyvinvointialueuudistuksen varautumisen suunnittelussa ja yhteensovittamisessa.

Menneellä palvelutasopäätöskaudella Etelä-Savon pelastuslaitos on tukenut alueen kuntien varautumista muun muassa kuntakierroksilla, kuntien työpajapäivillä ja harjoituksilla valmiussuunnittelun kehittämiseksi. Kuntien käyttöön on myös laadittu yhtenäinen valmiussuunnitelmapohja, joka yhtenäistää suunnitelmien rakennetta ja helpottaa esimerkiksi avustamista kunnasta toiseen eri tilanteissa. Työ on aktiivista yhteistyötä, se tukee molempien osapuolten lakisääteisten varautumistehtävien onnistumista ja sitä jatketaan edelleen.

Palvelutasopäätöskauden aikana on suunniteltu yhdessä alueen kuntien, hyvinvointialueen eri toimialojen ja viranomaistahojen kanssa häiriötilannekeskusmalli. Se tukeutuu kuntien rakennuksiin ja infraan ja on yhteinen eri häiriötilanteisiin skaalautuva työkalu avun tarjoamiseen kuntalaisille.

Häiriötilannekeskusten valmiutta voidaan nostaa tilanteen vaatimalla tavalla osittaisena tai kokonaan, riippuen millaista tukitarvetta tilanne ihmisten kannalta vaatii. Häiriötilannekeskusten suunnittelun tueksi on laadittu yhteinen suunnitelmapohja, joka yhtenäistää niiden toimintoja koko

alueella. Tavoitteena on ollut, että häiriötilannekeskukset saadaan valmiuteen ja niiden toimintaa pystytään harjoittelemaan vuosien 2025–2026 aikana edelleen. Häiriötilannekeskusharjoituksia on toteutettu yhteensä jo 6 kpl (Savonlinna, Pieksämäki, Mikkeli 3kpl, Puumala).

Etelä-Savon maakunnan alueellinen riskiarvio päivitetään 2027 aikana. Vuoden 2023 riskiarvion laadintaan koottiin valmiusjohtoryhmän koordinoimana erittäin monipuolinen ja laaja-alainen työryhmä, joka edusti maakunnan eri viranomaistahoja, kriittisen infran toimijoita, elinkeinoelämää ja vapaaehtoissektoria. Lisäksi työssä oli mukana useita asiantuntijaryhmiä eri uhkamallien tarkastelussa. Samaa toimintamallia tullaan käyttämään päivitystyössä 2026-2027.

Vuoden 2023 riskiarvio toimii edelleen alueen yhteisen varautumista ohjaavana asiakirjana, jota voidaan hyödyntää valmiussuunnittelun, koulutusten ja harjoitusten tukena. Riskiarvion yhteydessä laadittiin myös häiriötilannekohtaiset toimintakortit, joiden avulla yhteistoimintaa eri häiriötilanteiden hoitamisessa syvennetään ja yhtenäistetään edelleen sekä harjoitellaan korttien mukaisesti.

Etelä-Savon hyvinvointialueen aloittamisen myötä pelastustoimen rooli laajeni myös hyvinvointialueen varautumisessa. Lakisääteisen varautumisen ja väestönsuojelun yhteensovittamistehtävän lisäksi pelastustoimiala ohjaa, koordinoi ja tukee myös koko hyvinvointialuekonsernin varautumista ja valmiussuunnittelua yhteistyössä toimialojen kanssa.

Työ on jo aloitettu hyvinvointialueen ja toimialojen valmiussuunnitelmien päivitystyöllä, pohjautuen uuteen alueelliseen riskiarvioon. Toimialoille on laadittu yhtenäinen valmiussuunnitelmapohja, joka yhtenäistää suunnitelmien rakennetta, helpottaa kokonaisuuden hallintaa sekä yhteistoimintaa kuntien ja muiden viranomaisten kanssa eri tilanteissa.

Päättyvän palvelutasopäätöskauden 2025–2026 arviointi

Väestönsuojeluun varautumista ja alueellista varautumisyhteistyötä on palvelutasopäätöskaudella kehitetty suunnitelmallisesti. Pelastustoimi on koordinoinut maakunnallista varautumista ja yhteensovittanut hyvinvointialueen, kuntien, viranomaisten, kriittisen infrastruktuurin,

elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden varautumista. Yhteistyörakenteet ovat vakiintuneet ja tukeneet yhteisen tilannekuvan muodostamista, valmiussuunnittelua ja häiriötilanteisiin varautumista.

Kuntien ja hyvinvointialueen valmiussuunnittelua on yhtenäistetty, ja häiriötilannekeskusmallia on kehitetty ja harjoiteltu kuudessa harjoituksessa. Alueellinen riskiarvio ja siihen liittyvät toimintakortit ovat muodostaneet yhteisen perustan varautumisen suunnittelulle ja harjoittelulle. Pelastustoimen rooli koko hyvinvointialueen varautumisen koordinoinnissa ja yhteensovittamisessa on samalla vahvistunut.

Jatkotoimet seuraavalle palvelutasopäätöskaudelle

Seuraavalla palvelutasopäätöskaudella jatketaan väestönsuojeluun varautumisen sekä maakunnallisen yhteistoiminnan kehittämistä. Alueellinen riskiarvio päivitetään vuonna 2027 ja sen johtopäätökset kytketään valmiussuunnitteluun, väestönsuojelun suorituskykyjen kehittämiseen, koulutukseen ja harjoitteluun. Häiriötilannekeskusmallin harjoittelua laajennetaan koko maakunnan alueelle.

Lisäksi vahvistetaan hyvinvointialueen, kuntien, viranomaisten, kriittisen infrastruktuurin, elinkeinoelämän ja vapaaehtoistoimijoiden yhteistoimintaa sekä kehitetään yhteistä tilannekuvaa, valmiusviestintää ja häiriötilanteiden johtamismenettelyjä. Väestönsuojelun suunnitelmien ajantasaisuutta, suorituskykyä ja kehittämistarpeita arvioidaan säännöllisesti osana palvelutason seurantaa.

2.6 Yhteenveto päättyvän palvelutasopäätöskauden arvioinnista

Päättyvällä palvelutasopäätöskaudella Etelä-Savon pelastustoimen palvelut ovat kokonaisuutena toteutuneet pääosin palvelutasopäätöksessä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Pelastustoiminnan toimintavalmius, suorituskyvyt sekä henkilöstö- ja kalustovoimavarat ovat olleet pääosin riittävällä tasolla suhteessa alueen riskeihin ja palvelutarpeeseen. Turvallisuusviestinnälle

asetetut tavoitteet on saavutettu ja ylitetty. Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä yhteistyö on ollut monipuolista ja vakiintunutta. Väestönsuojeluun varautumisen palvelut ovat pääosin vastanneet alueella tunnistettuja tarpeita ja varautumista on kehitetty aktiivisesti.

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa keskeisimmät poikkeamat ovat liittyneet valvontatoimintaan. Määräaikainen valvonta ei ole kaikilta osin toteutunut suunnitellusti, minkä seurauksena valvontavelkaa on kertynyt eri vuosina, mutta ne on siirretty aina seuraavana vuonna hoidettavaksi. Valvonnan saatavuudessa on lisäksi todettu alueellisia eroja. Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten paikan päällä tapahtuva valvonta on ollut vähäistä, sitä on hoidettu pääasiassa paloturvallisuuden itsearvioinnin avulla. Palontutkinnassa palvelutaso ei ole kaikilta osin toteutunut päätetyn mukaisesti, ja tahallisten sekä tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisessa poliisille on todettu puutteita.

Pelastustoiminnan toimintavalmius on toteutunut kokonaisuutena pääosin riittävällä tasolla. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiudessa ei ole todettu toistuvia toimintavalmiusaikapuutteita. Pelastusryhmän toimintavalmius on ollut valtakunnallisesti verrattuna keskitasoa, mutta pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat ovat olleet valtakunnallista keskitasoa heikommat. Lisäksi A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin riittävän pelastusmuodostelman hälyttämisessä on todettu puutteita.

Pelastustoiminnan suorituskyvyt ovat olleet pääosin hyvällä tasolla. Kehittämistarpeita on tunnistettu erityisesti sopimushenkilöstön saatavuudessa, pienten paikkakuntien savusukellusvalmiudessa, kemikaalisukeltajien määrässä, pintapelastusvalmiudessa sekä ympäristövahinkojen torjuntaan liittyvässä suunnittelussa ja harjoittelussa.

Sopimuspalokunnilla on ollut keskeinen merkitys alueen pelastustoimen palvelujen tuottamisessa. Sopimushenkilöstön saatavuudessa ja lähtövalmiudessa on kuitenkin ollut alueellisia eroja, ja henkilöstön saatavuuden haasteet ovat korostuneet erityisesti päiväaikaan. Sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuuden turvaaminen edellyttää rekrytoinnin, henkilöstön pitovoiman, osaamisen ja toimintakyvyn järjestelmällistä kehittämistä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Pelastustoiminnan kalusto on ollut pääosin riittävällä tasolla, mutta kaluston ikääntyminen lisää tulevien vuosien investointitarvetta. Paloasemaverkossa on tunnistettu korjaus- ja uudisrakentamistarpeita, eikä kiinteistövoimavarojen toteutuminen ole kaikilta osin vastannut asetettuja tavoitteita. Investointien toteutuminen on keskeistä palvelutason, toimintavalmiuden, toimintavarmuuden ja työturvallisuuden ylläpitämiseksi.

Väestönsuojeluun varautumisen palvelut ovat päättyvällä palvelutasopäätöskaudella kehittyneet ja niiden saatavuus on ollut pääosin riittävällä tasolla. Kehittämistarpeita kohdistuu keskeneräisten suunnitelmien loppuunsaattamiseen, väestönsuojeluorganisaation määrittelyn ajantasaistamiseen, resurssien varaamiseen, koulutus- ja harjoitustoiminnan systematisointiin sekä poikkeusolojen johtamisen edellytysten edelleen kehittämiseen.

Kokonaisuutena päättyvän palvelutasopäätöskauden palvelutaso on toteutunut pääosin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnissa tunnistetut kehittämistarpeet kohdistuvat erityisesti valvontatoimintaan, sopimuspalokuntien toimintakyvyn turvaamiseen, pelastustoiminnan toimintavalmiuden yksittäisiin puutteisiin, eräiden erityissuorituskykyjen vahvistamiseen sekä kalusto- ja kiinteistöinvestointien toteuttamiseen. Tunnistetut kehittämistarpeet otetaan huomioon seuraavan palvelutasopäätöskauden palvelutason määrittelyssä, kehittämissuunnitelmassa ja toiminnan seurannassa.

Palvelutasopäätöskauden 2025-2026 painopisteet ja strategiset päämäärät.

Strategiset päämäärät	**Pelastustoimen tavoite**	**Käytettävä mittari**	**Tavoitearvo/arvio toteutumisesta**
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti. Palvelujen ja tehtävien suunnittelu,	Riskiarvio päivitetään vuosittain ja otetaan huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Muutokset huomioidaan valmiussuunnittelussa ja muussa toiminnassa.	Riskinarvio on pävitetty vuosittain ja siinä on otettu huomioon tointaympäristön muutokset. Muutokset on otettu hyomioon myös valmiussuunnittelussa.

	toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan.	Pelastustoimen palvelujen toteutumista seurataan omavalvontaohjelman mukaisesti.	Omavavalvonta on tetutunut omavalvontaohjleman mukaisesti.
	Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa , ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna	Pelastustoiminnan tehtävämäärät, toimintavalmiustilastot.	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite toteutuu vähintään 50 % kiireellisistä tehtävistä I–III riskiruuduissa. On toteutunut.
		Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoite (mediaani) minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta	Tavoite 13:00. Etelä-Savon pelastuslaitoksen toiminta-alueella ensimmäisenä kohteessa olleen yksikön toimintavalmiusajan mediaani on 10:20 minuuttia ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani vastaavasti on ollut 16:06 minuuttia vuosina 2021-2025. Sopimuspalokuntien kehittämistoimintaa on jatkettava entistä

			määrätietoisemmin seuraavalla palvelutasopäätöskaudella .
	Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti	Pelastustoimen valvontatehtävät valvontasuunnitelman mukaisesti.	On ollut puutteita, mutta vuoden 2026 aikana on tehty korjaavia toimenpiteitä.
Haluttu ja osallistava kumppani	Jokainen on tietoinen ja kantaa vastuunsa omasta ja yhteisönsä turvallisuudesta ja ympäröivästä turvallisuudesta.	Turvallisuusviestinnän toteuma.	12 % alueen asukkaista tavoitetaan vuosittain. On toteutunut.
	Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.	Häiriötilannekustoimintamalli yhteistyössä kuntien kanssa on vakiinnutettu.	Toteutui hyvin.
Paras ja joustavin työnantaja	Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa.	Hyvinvointialueen henkilöstökyselyt	Pelastus- ja turvallisuuspalvelujen henkilöstökyselyjen tulokset kehittyivät vuosina 2025–2026 selvästi myönteiseen

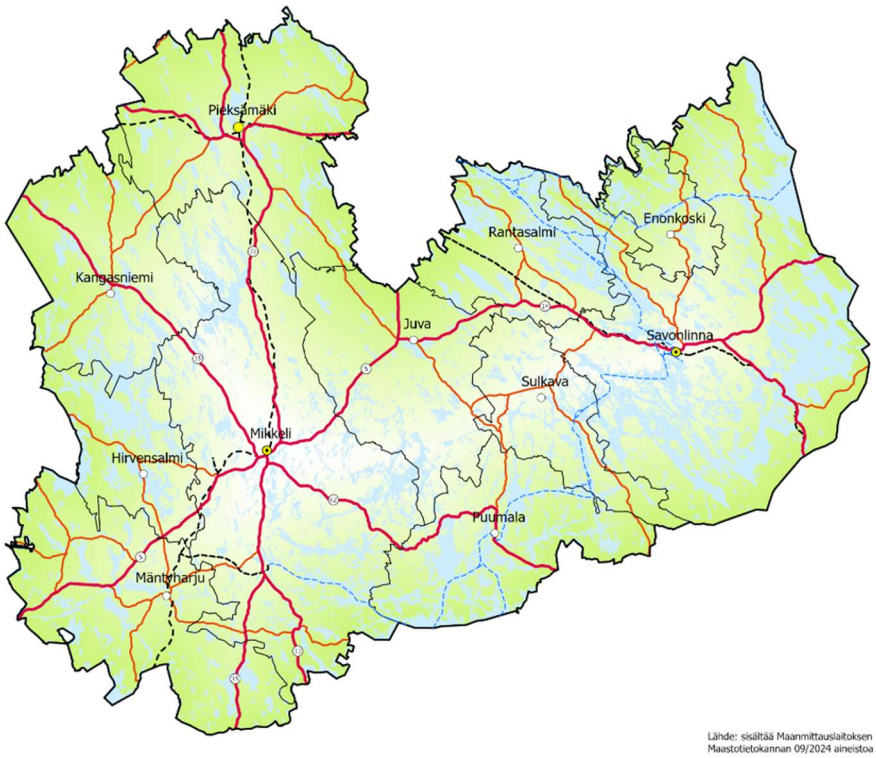
			suuntaan. Vuonna 2025 toimialan työnantajasuositteluindeksi oli vielä negatiivinen, mutta vuonna 2026 se nousi hyvinvointialueen toimialoista korkeimmaksi. Vuoden 2026 henkilöstöpulssissa erityisesti työtehtävien sujuvuus, työyksikön ilmapiiri, esihenkilötyö ja henkilöstön mahdollisuus hyödyntää osaamistaan arvioitiin hyväksi. Myönteisestä kehityksestä huolimatta vastaajamäärät jäivät pieniksi, minkä vuoksi tulokset eivät anna täysin kattavaa kuvaa koko henkilöstön kokemuksesta. Avoimissa vastauksissa esille nousivat talouden sopeuttamiseen, henkilöstömuutoksiin, työvuorojärjestelyihin sekä hallinnollisten järjestelmien toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät. Henkilöstökokemuksen

			myönteinen kehityssuunta on siten tunnistettavissa, mutta työhyvinvoinnin, työkyvyn, muutoskuormituksen ja henkilöstön osallistumisen seurantaa on tarpeen jatkaa järjestelmällisesti.
Kestävä ja mahdollistava talous	Ennustettava talous luo kestävyyttä ja toiminnan tehokkuus avaa mahdollisuuksia. Ennustettavuus ja vaikuttavuus vaatii kokonaisvaltaista tiedolla johtamista ja suunnitelmallisuutta.	Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta.	Kokonaisuutena investoinnit ovat tukeneet palvelutason toteutumista, mutta palveluverkon ja kaluston uudistamistarpeet jatkuvat seuraavalla palvelutasopäätöskaudella. Investointien vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden systemaattista arviointia on tarpeen edelleen kehittää.

3 RISKIANALYYSIN TULOKSET JA JOHTOPÄÄTÖKSET

3.2 Etelä-Savon maakunta

Etelä-Savon maakunta muodostuu 11 kunnasta. Maakunnalle ovat ominaisia harva asutus, pitkät etäisyydet, pienet maaseutumaiset taajamat, poikkeuksellisen runsaat vesistöalueet sekä erittäin suuri kausivaihtelu. Sisävesien osuus on valtakunnallisesti merkittävä, Etelä-Savo on sisä-Suomen ainoa saaristolaismaakunta. Etelä-Savossa on noin 46 700 loma-asuntoa ja kesäajan kausivaihtelu on Suomen suurinta. Vesistöisyys, saaristoisuus ja pitkät etäisyydet vaikuttavat pelastustoimen palvelujen järjestämiseen, saavutettavuuteen ja toimintavalmiuden ylläpitämiseen.[7]

Kuva 2. Etelä-Savon maakunnan alue ja erityispiirteitä kartalla sekä maakuntaan kuuluvat kunnat, joita on 11.

[7] https://stat.fi/fi/luokitukset/kunta/kunta_1_20260101

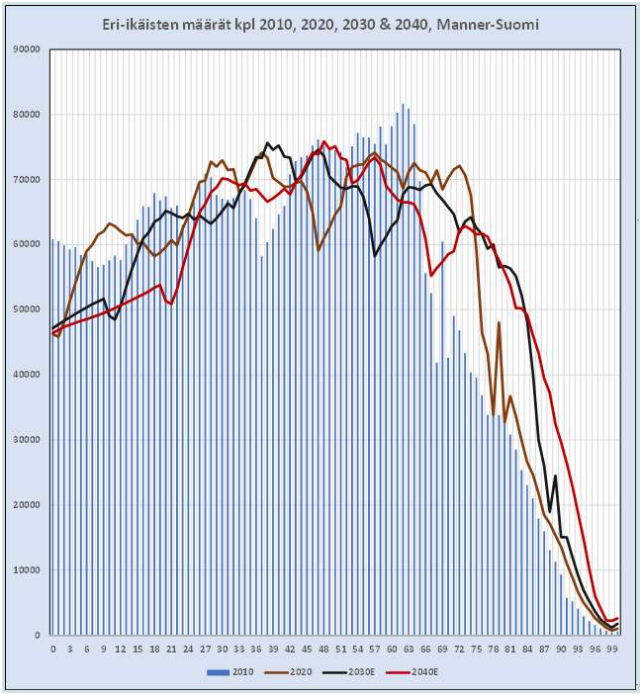
Maakunnan liikenne- ja kuljetusinfrastruktuuri muodostuu tie-, raide-, lento- ja vesiliikenteen yhteyksistä. Pelastustoimen näkökulmasta toimintaympäristö edellyttää varautumista erilaisiin liikenneonnettomuuksiin sekä vesistöissä tapahtuviin onnettomuuksiin. Maakunnan elinkeinorakenteessa korostuvat pienet yritykset sekä maa- ja metsätalous. Maa- ja metsätalouden osuus alueen taloudesta on valtakunnallisesti merkittävä, mikä tulee huomioida myös alueellisessa riskiarvioinnissa ja huoltovarmuuden näkökulmasta.

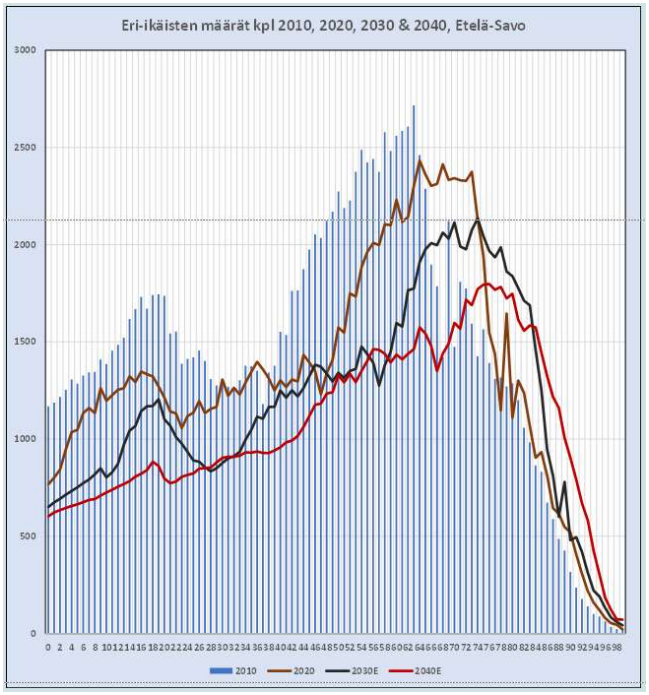
Etelä-Savo on väestörakenteeltaan Suomen ikääntynein maakunta. Maakunnan ennakkoväkiluku oli 31.8.2026 yhteensä 127 105 asukasta. Väkiluku väheni tammi-elokuussa 2026 yhteensä 1 039 henkilöllä. Väestönkehitykseen vaikuttaa erityisesti syntyneiden määrää suurempi kuolleiden määrä. Myös kokonaisnettomuutto oli tammi-elokuussa 2026 negatiivinen, vaikka kokonaisnettomuutto oli vuosina 2021–2025 positiivinen.

Tilastokeskuksen vuoden 2024 väestöennusteen perusteella maakunnan väkiluvun ennakoidaan edelleen vähenevän. Etelä-Savon maakuntaliiton esittämien tietojen mukaan väkiluvun arvioidaan alenevan noin 130 000 asukkaasta 112 880 asukkaaseen vuoteen 2045 mennessä. Samalla väestön ikääntyminen ja työikäisen väestön suhteellisen osuuden pieneneminen jatkuvat.

Väestörakenteen muutos, harva asutus, pitkät etäisyydet ja vesistöisyys muodostavat pelastustoimen palveluverkon ja toimintavalmiuden suunnittelulle pitkäaikaisen haasteen. Väestön väheneminen ei vastaavasti poista tarvetta ylläpitää alueellisesti kattavaa palveluverkkoa. Palvelutasopäätöksen näkökulmasta toimintaympäristön kehitys korostaa riskiperusteista palvelujen kohdentamista sekä henkilöstön, sopimuspalokuntatoiminnan, kaluston ja paloasemaverkon pitkän aikavälin suunnittelua.

Kaavio 3. Etelä-Savon väestöennuste vuoteen 2040 näyttää laskevaa käyrää[8].

Kaaviot 4 ja 5. Kaaviossa 4 on esitetty eri-ikäisen väestön määrät ja ennusteet koko Manner-Suomen alueella vuosina 2010, 2020, 2030 ja 2040. Kaaviossa 5 on esitetty samat väestömäärät ja ennusteet Etelä-Savosta. Kaavioista nähdään, että Etelä-Savossa väestön ikärakenne ja ennusteet painottuvat selkeästi koko maata enemmän ikääntyvään väestönosaan.[9]

Suomen maakunnista Etelä-Savon väkiluku vaihtelee eniten vuoden aikana, sillä kausiväestö on maakunnassa suuruudeltaan yli kaksinkertainen tilastoituun väkilukuun nähden. Maakunnassa on todella paljon vapaa-ajan asutusta. Alueella on noin 46 700 loma-asuntoa, mikä on suhteessa väkilukuun eniten Suomessa. Etelä-Savossa on noin 35 kesämökkiä 100 asukasta kohti. Vuonna 2016 maakunnan tilastoitu väkiluku oli noin 145 000 asukasta, kun vastaavasti kausiväestön suuruus oli arvioitu olevan kokonaisuudessaan 294 000 asukasta. Kausiväestön ja tilastoidu väkiluvun erotus on siis 149 000 asukasta.

Etelä-Savon väkilukua voidaan arvioida myös kuukausittain keskiväkiluvulla, jossa kuukausien väliset erot talvi- ja kesäkuukausien välillä ovat suuret. Keskiväkiluku mittaa arvioita alueella jatkuvasti olevan väestön suuruudesta ja siten se poikkeaa kausiväestöstä, joka kuvaa arviota

[8] https://www.esavoennakoi.fi/vaesto-ja-muuttoliike
[9] FCG 17.2.2023

alueiden suurimmasta mahdollisesta väestömäärästä. Vuoden aikana väkiluvun vaihtelu on suurta, sillä esimerkiksi Etelä-Savossa on heinäkuussa keskimäärin 83 000 asukasta enemmän kuin virallisessa väestötilastossa. Voidaan ajatella, että maakuntaan “syntyy” siten heinäkuussa kaksi keskisuurta kaupunkia.[10] Sisä-Suomen kaikki saaristokunnat: Enonkoski, Puumala ja Sulkava sijaitsevat Etelä-Savossa. Saaristo-osakunnista kolme on Etelä-Savossa: Hirvensalmi, Savonlinna ja Mikkeli.[11]

Kuva 3. Etelä-Savon tunnuslukuja.[12]

3.3 Toimintaympäristöanalyysi ja riskianalyysin perusteet

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen strategisessa suunnittelussa huomioidaan hyvinvointialueen strategiset tavoitteet, pelastustoimen valtakunnalliset tavoitteet sekä

[10] Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2020:12, s. 114-115.
[11] Saaristolain pohjalta valtioneuvosto on nimennyt asetuksella (1589/2019) kahdeksan saaristokuntaa ja 40 saaristo-osakuntaa, jotka kattavat maan suurimmat saaristoalueet. Saaristolain mukainen saaristokäsite sisältää paitsi ilman kiinteää tieyhteyttä olevat saaret myös kiinteän tieyhteyden saaria ja muita saaristomaisia vesistöjen rikkomia alueita. (https://mmm.fi/saaristolainsaadanto)
[12] Väestö- ja pinta-alatietoja esavo.fi, Kunnat 2026 – Tilastokeskus stat.fi, Tilastot - Etelä-Savon Maakuntaliitto esavo.fi

toimintaympäristön riskit ja uhkat. Riskianalyysi muodostaa perustan pelastustoimen palvelujen riskiperusteiselle suunnittelulle ja mitoittamiselle.

Riskianalyysin perustana olevassa toimintaympäristön arvioinnissa huomioidaan kansallinen ja alueellinen riskiarvio sekä tarkastellaan muun muassa väestön, rakennetun ympäristön, liikenneverkkojen ja lainsäädännön muutosten vaikutuksia onnettomuusriskeihin. Lisäksi tunnistetaan alueen erityiskohteet, yhteiskunnan kriittisten toimintojen kannalta keskeiset kohteet sekä arvioidaan alueen onnettomuuskehitystä. Tarkastelu kattaa päivittäiset onnettomuudet, häiriötilanteet ja poikkeusolot.

Pelastustoimen toimintaympäristön arvioinnin keskeisenä tietopohjana käytetään tässä palvelutasopäätöksessä Etelä-Savon alueellista riskiarviota 2023. Se päivittyy valtakunnallisen ohjauksen mukaisesti vasta vuoden 2027 aikana. Etelä-Savon toimintaympäristössä ei ole tapahtunut niin merkittäviä muutoksia, jotka oleellisesti vaikuttaisivat palvelujen tasoon. Sen yksityiskohtainen versio on salassa pidettävä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 8 kohdan perusteella. Alueellisessa riskiarviossa on arvioitu normaaliolojen häiriötilanteita ja poikkeusoloja sekä huomioitu sodan ajan uhkat pelastuslain mukaisesti.

Pelastustoimen riskianalyysi pohjautuu Etelä-Savon alueelliseen riskinarvioon ja siinä määritetään pelastustoimen keinot tunnistettuihin uhkiin ja riskeihin vastaamiseksi sekä arvioidaan palvelujen tarkoituksenmukaista kohdentamista. Riskianalyysin perusteella määritetään:

1. onnettomuuksien ehkäisyn palvelutarpeet ja mitoitusperusteet
2. pelastustoiminnan alueelliset mitoitusperusteet, joissa riskiruutuaineistoa täydennetään riskien arvioinnin tuloksilla
3. väestönsuojelun mitoitusperusteet pelastustoimen vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien järjestämiseksi.

Riskianalyysin tehtävänä on siten varmistaa, että pelastustoimen palvelut ja suorituskyvyt vastaavat Etelä-Savon toimintaympäristössä tunnistettuja riskejä ja uhkia.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

3.4 Etelä-Savon alueellinen riskiarvio 2023

Etelä-Savon alueellinen riskiarvio on päivitetty viimeksi syksyn 2022 ja kevään 2023 aikana. Päivitystyö käynnistettiin sisäministeriön ohjeistuksen mukaisesti Etelä-Savon valmiusjohtoryhmän kokouksessa 2.6.2022. Riskiarvion laadintaan koottiin erittäin monipuolinen ja laaja-alainen työryhmä, joka edusti maakunnan eri viranomaistahoja, kriittisen infran toimijoita, elinkeinoelämää ja vapaaehtoissektoria. Lisäksi työssä oli mukana useita asiantuntijaryhmiä eri uhkamallien tarkastelussa.

Alueellinen riskiarvio pohjautuu kansallisiin uhkamalleihin, joihin on lisätty joitakin alueellisesti korostuvia tilanteita ja niitä on tarkasteltu Etelä-Savon näkökulmasta. Kaikkiaan päivitystyöhön osallistui yli 70 ihmistä, jotka lisäksi hyödynsivät omien verkostojensa asiantuntemusta. Yhteistyötä tehtiin myös Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan pelastuslaitosten kanssa Itä-Suomen yhteisten ominaispiirteiden ja yhteisen riskeihin varautumisen näkökulmasta.

Riskiarvioraportin julkinen versio on julkaistu sisäisen turvallisuuden portaali TUOVI:ssa, osiossa Aineistot ja Alueelliset riskiarviot. Etelä-Savossa alueellisesta riskiarviosta on tehty myös tarkempi, turvaluokiteltu versio vain viranomaiskäyttöön salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8). Se on jaettu kaikille alueen viranomaisille ja varautumiseen liittyville toimijoille. Julkisesta versiosta on poistettu yksityiskohtainen tieto Etelä-Savon alueellisista riskeistä.

Asiantuntijatyöryhmissä tehdyn arvioinnin perusteella tarkastelussa olleista 33 eri uhka- ja häiriötilanteesta todennäköisyyden ja seurausvaikutusten kannalta Etelä-Savon maakunnan kymmenen merkittävintä uhka- ja häiriötilannetta on esitetty alla olevassa taulukossa 16. Taulukkoon on otettu mukaan sotilaallisen uhan skenaario, jonka osalta todennäköisyyttä ei ole arvioitu.

Uhka- tai häiriötilanne	Riskiluku	Todennäköisyys

1. Laajamittaiset tartuntataudit, pandemia	**420**	**5**
2. Alueelliset ICT-häiriöt ja kyberhyökkäys	**360**	**5**
3. Talvimyrskyt	**360**	**5**
4. Rajuilmat ja matalapainemyrskyt (kesämyrskyt)	**315**	**5**
5. Alueelliset voimahuollon häiriöt	**315**	**5**
6. Pitkittynyt ja poikkeuksellinen sääilmiö	**300**	**5**
7. Vakava CBRNE- ja ympäristöonnettomuus	**300**	**4**
8. Alueelliset vesihuollon häiriöt tai muun kriittisen infran häiriöt	**300**	**4**
9. Laajamittainen maahantulo	**300**	**5**
10. Aurinkomyrsky	**264**	**4**
Sotilaallinen uhka		ei arvioida

Taulukko 15. Taulukossa on esitetty Etelä-Savon alueellisessa riskien arvioinnissa esille nousseet kymmenen merkittävintä uhka- ja häiriötilannetta, niille lasketut riskiluvut ja todennäköisyysarviot. Lisäksi taulukkoon on otettu mukaan sotilaallisen uhan skenaario, jonka osalta todennäköisyyttä ei ole arvioitu.

Merkittävimmiksi riskeiksi Etelä-Savon maakunnan kannalta arvioitiin laajat tartuntatautiepidemiat (pandemia) ja laajat alueelliset ICT-häiriöt tai kyberhyökkäys. Niiden molempien todennäköisyys on viime aikaisen historian ja vallitsevan tilanteen vuoksi korkealla. Kokonaisseurausvaikutuksiltaan laaja pandemiatilanne on erittäin merkittävä joka suhteessa, se voi lamauttaa useita toimintoja yhtäaikaisesti ja sen ketjuuntumisvaikutukset ovat merkittäviä. Laaja ICT-häiriö on myös erittäin merkittävä ketjuuntumisvaikutuksiltaan lähes kaikkiin muihin toimintoihin.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Seuraavassa ryppäässä tulevat useilta vaikutuksiltaan saman tyyppisinä talvimyrskyt (tykkylumi), rajuilmat ja matalapainemyrskyt (kesämyrskyt), alueelliset voimahuollon häiriöt sekä poikkeukselliset ja pitkittyneet sääilmiöt. Näidenkin kaikkien todennäköisyys on tapahtumahistorian ja meneillään olevan ilmastonmuutoksen vaikutuksesta korkeimmalla tasolla. Etelä-Savon maakunnan erityispiirteet, laajat vesistö- ja metsäalueet, alueiden rikkonaisuus tiestöjen ja infran kannalta, laajat harvaan asutut alueet sekä ikääntyvä väestö harva-alueella, korostuvat näissä skenaarioissa. Myös nämä häiriötilanteet ovat ketjuuntumisvaikutuksiltaan merkittäviä.

Sijoilla 7–10 arvioinnissa ovat erityyppiset kemikaali- (CBRNE-) ja ympäristöonnettomuudet, alueellisen vesihuollon tai muun kriittisen infran häiriöt, laajamittainen maahantulo sekä aurinkomyrsky. Näistä kolme ensimmäistä korostuvat vallitsevan tilanteen ja Etelä-Savon erityispiirteiden vuoksi. Maakunnan teollisuuden, liikenteen ja esimerkiksi Saimaan syväväylän vuoksi kemikaali- ja ympäristöonnettomuudet nousevat esille. Vesihuoltojärjestelyt alueella ovat melko haavoittuvia ja nousevat esille muun kriittisen infran kanssa laaja-alaisen vaikuttamisen uhan korostuessa. Aurinkomyrsky haluttiin ottaa vaikutustensa kannalta mukaan Etelä-Savossa alueelliseen riskiarvioon jo alkuvaiheessa. Tarkastelussa olleen keskikokoluokan, niin sanotun Carrington-luokan aurinkomyrskyn todennäköisyys on kuitenkin noin yksi prosentti vuodessa ja sen vaikutukset ovat ketjuuntumisensa kautta erittäin merkittäviä.

Sotilaallinen uhka on otettu mukaan merkittävien uhkien joukkoon. Se on mukana myös tuoreessa kansallisessa riskiarviossa 2023. Sen osalta vaikutusarviot pohjautuvat kansalliseen riskiarvioon, mutta uhan todennäköisyyttä ei ole arvioitu, kuten ei kansallisessa riskiarviossakaan.[13]

Alueellinen riskinarvio päivitetään valtakunnallisen ohjauksen mukaisesti vuoden 2027 aikana ja sen pohjalta arvioidaan pelastustoimen riskianalyysin päivitystarve. Tarvittaessa palvelutasopäätöstä muutetaan.

[13] Liite 3. Etelä-Savon alueellinen riskiarvio 2023.

3.5 Päivitetty riskiruutuaineisto ja analyysit palvelutuotannon mitoittamisen perusteiksi

Pelastustoiminnan toimintavalmiutta ja ajallisia tavoitteita ohjaa vahvasti Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje 2025 ja sisäministeriön tilaama riskiruutuaineisto [14].

Riskitason määrittämistä varten Suomi on jaettu 1 km x 1 km kokoisiksi riski ruuduiksi. kullekin ruudulle määritellään riskiluokka (I–IV). Riskiluokkien määritys perusteena käytetään tilastollisen mallin avulla muodostettua riskitasoa. Malli on muodostettu selittämään riskiruudussa tapahtuneiden **kohonneen pelastuspotentiaalin onnettomuuksien** (koPPO) määrää viiden vuoden ajalta. Selittävinä muuttu jina malli käyttää edellisen viiden vuoden onnettomuusmäärää sekä kerrosalaa. kohonneen pelastuspotentiaalin onnettomuuksia (koPPO) ovat A- tai B-kiireellisyys luokkien tehtävät seuraavista onnettomuustyypeistä: − rakennuspalo, − rakennuspalovaara, − muu tulipalo, − liikennevälinepalo, − maastopalo, − räjähdys/räjähdysvaara, − sortuma/sortumavaara, − ihmisen pelastaminen, − vaarallisten aineiden onnettomuus, − liikenneonnettomuus, jossa on ollut henkilövahinkoja. Tilastollinen malli tuottaa kullekin 1 km x 1 km -riskiruuduille onnettomuusmäärän ennusteen, jonka avulla muodostetaan riskiruudun riskitaso.

Riskiruutujen rajat osuvat sattumavaraisesti, ja kohonneen riskin osuessa ruudukon rajalle jakautuu riski useisiin ruutuihin. Lisäksi pelastustoiminnan toiminta valmiuden suunnittelussa on mielekästä kohdistaa palvelutuotanto sinne, missä on useita korkean riskiluokan ruutuja. Näiden syiden takia niissä ruuduissa, joissa ympäröivien ruutujen ennusteiden keskiarvo on pienempi kuin ruudun oma onnettomuusmäärän ennuste, riskitaso on 70 % ruudun omasta ennusteesta ja 30 % ympäröivien ruutujen ennusteiden keskiarvosta. Muussa tapauksessa ruudun riskitaso on ruudun onnettomuusmäärän ennuste. Tilastollisen mallin tuottamasta ruutukohtaisesta riskitasosta muodostetaan ruutuun riskiluokka alla olevassa taulukossa kuvatun periaatteen mukaisesti.

[14] Sisäasiainministeriön julkaisut 2025:14

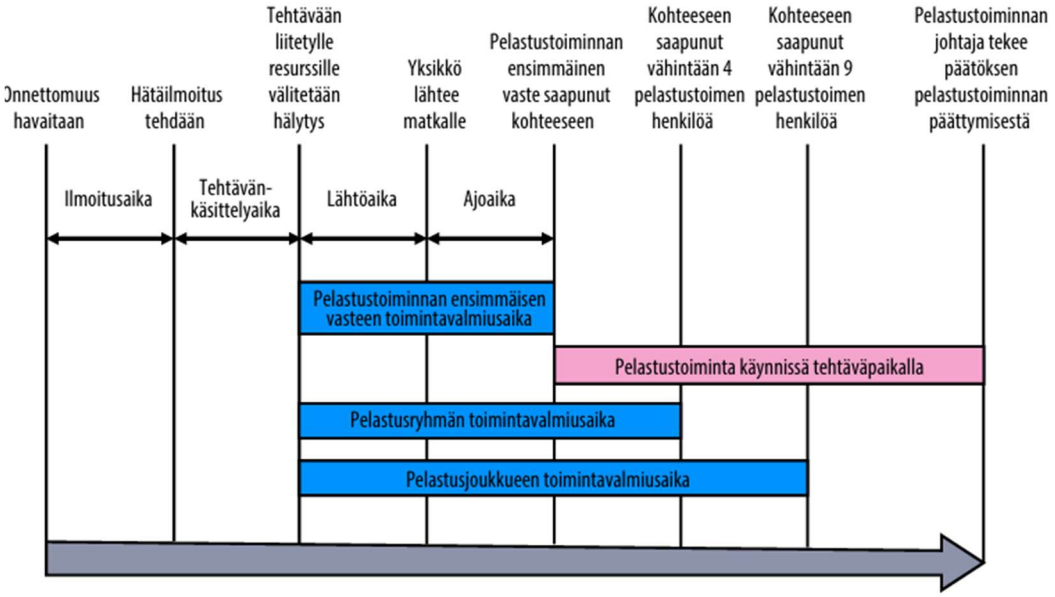
Riskiluokka	Riskitaso
Riskiluokka I	Riskitaso ≥ 16
Riskiluokka II	3 ≤ Riskitaso < 16
Riskiluokka III	1,8 ≤ Riskitaso < 3 tai Riskitaso < 1,8 ja kerrosala ≥ 12 000 m^2
Riskiluokka IV	muutoin

Taulukko 16. Riskitason määrittämä ruudun riskiluokan muodostuminen.

Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat ovat ohjeen mukaisesti (kuva 4):

- Avunsaantiaika tarkoittaa aikaa, joka alkaa hätäilmoituksen tekemisestä eli sen kytkeytymisestä hätäkeskuksen tietojärjestelmään, ja päättyy, kun tehtävän edellyttämän suorituskyvyn mukainen pelastusmuodostelma on saapunut tehtäväpaikalle.
- Seuraavien toimintavalmiusaikojen alkuhetki on se, kun tehtävä välitetään hätä keskuksesta tehtävään liitetylle ensimmäiselle pelastustoimen yksikölle tai resurssille.
- Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaika tarkoittaa aikaa, joka päättyy, kun kohteeseen saapuu ensimmäinen pelastustoimen vaste, joka täyttää sille asetetut kyvykkyysvaatimukset.
- Pelastusryhmän toimintavalmiusaika tarkoittaa aikaa, joka päättyy, kun kohteeseen saapuu pelastusryhmä, joka täyttää sille asetetut suorituskyvyn vaatimukset, ja jonka vahvuus on vähintään neljä henkilöä.
- Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika tarkoittaa aikaa, joka päättyy, kun kohteeseen saapuu pelastusjoukkue, joka täyttää sille asetetut suorituskyvyn vaatimukset, ja jonka vahvuus on vähintään yhdeksän henkilöä.
- Tehtävän edellyttämän suorituskyvyn toimintavalmiusaika tarkoittaa aikaa, joka päättyy, kun tehtäväpaikalle on saapunut pelastusmuodostelma, jolla on kyseisessä tehtävässä pelastustoiminnan aloittamiseen tarvittava suorituskyky.

Tehtävän edellyttämän suorituskyvyn toimintavalmiusaika ei ole sidoksissa yksittäiseen muodostelmakokonaisuuteen, vaan se voi koostua tehtäväpaikalla yhdestä tai useasta yksiköstä.

Kuva 4. Pelastustoiminnan muodostelmiin liittyvät toimintavalmiusaikakäsitteet.

Riskiruudukkoon sekä suorituskykyyn perustuvan toimintavalmiuden suunnittelun lisäksi tulee varmistaa pelastustoiminnan edellyttämät riittävät henkilöresurssit. Toimintavalmiuden suunnittelussa pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen sekä tehtävän edellyttämään pelastustoimintaan tarvittavien muodostelmien A- ja B- kiireellisyysluokan tehtävien toimintavalmiusaikavaatimukset SM:n ohjeen mukaisesti ovat seuraavassa taulukossa 17.

	Pelastustoiminnan ensimmäinen vaste	Pelastusryhmä	Pelastusjoukkue
Riskiluokka I	6 min	9 min	20 min
Riskiluokka II	10 min	12 min	30 min
Riskiluokka III	20 min	20 min	30 min

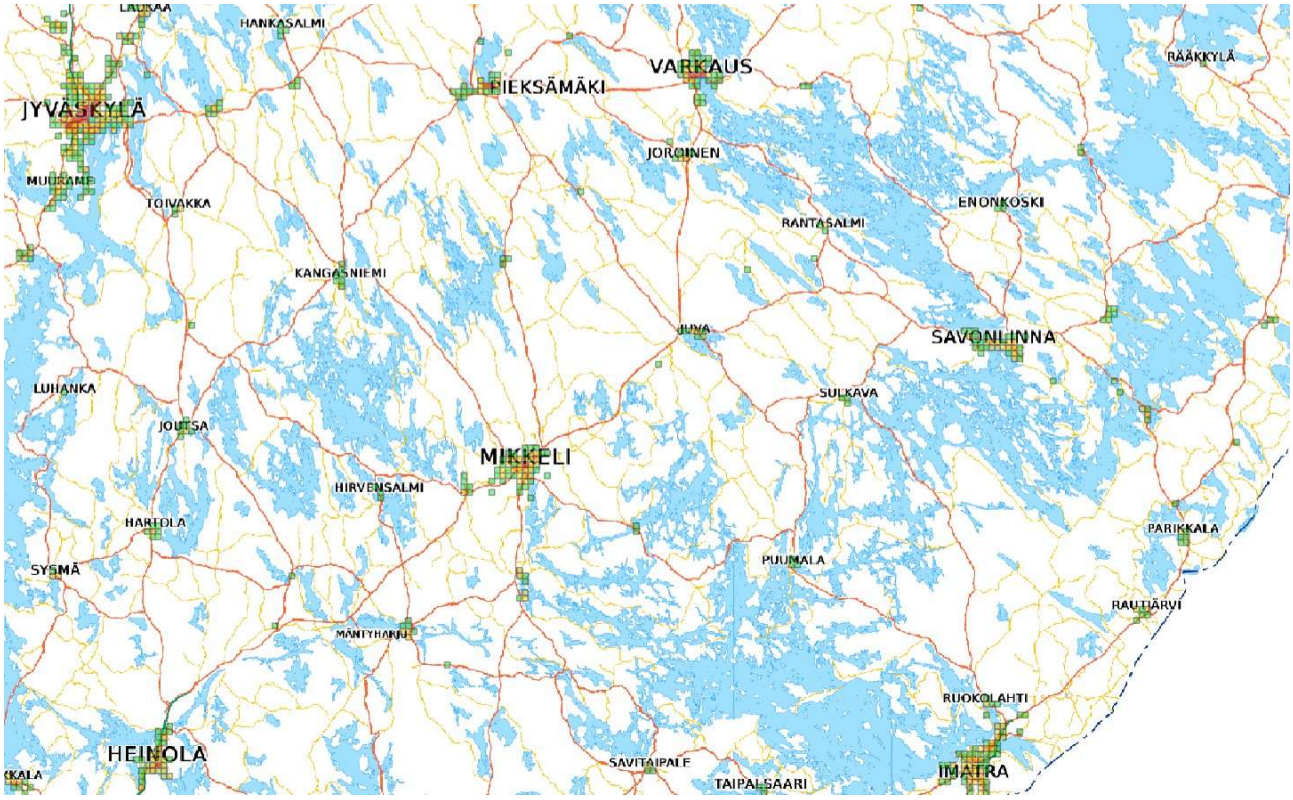
Taulukko 17. Tavanomaisten onnettomuuksien toimintavalmiuden aikatavoitteet A- ja B-kiireellisyysluokkien tehtävissä.

IV-riskiluokan asutuilla alueilla tehtävän edellyttämä pelastustoiminta voi alkaa pidemmänkin ajan kuluessa kuin I–III-riskiluokissa. Jos pelastustoimintaa ei kyetä aloittamaan alle 40 minuutissa, on kyseisillä alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota omatoimiseen varautumiseen.

Riskiruutujen toimintavalmiusaikavaatimusten saavuttamista arvioidaan SM:n ohjeen mukaisesti tarkastelemalla sitä, kuinka vaatimukset on saavutettu perättäisillä tarkastelujaksoilla. Tarkastelujakso voi olla maksimissaan 10 vuotta taaksepäin.

Sisäministeriö on toimittanut hyvinvointialueen pelastustoimille uusimman päivitetyn riskiruutuaneiston tammikuussa 2026. Edellinen, aiemman palvelutasopäätöksen pohjana oleva ruutuaineisto oli vuodelta 2023. Uudessa riskiruutuaineistossa 2026 on aiempaan nähden Etelä-Savon osalta seuraavat muutokset:

- I-riskiruutujen määrä on pudonnut Mikkelin ja Savonlinnan keskustan riskiruutujen osalta, yhteensä niitä on nyt 3 kappaletta aieman 8 sijaan
- II-riskiruutujen kokonaismäärässä on myös muutoksia aiempaan nähden, pääosin osa aiemmista II-ruuduista on pudonnut III-ruuduiksi, mutta joillekin alueille on tullut myös uusia II-ruutuja (esim. Pelloksen alue Ristiinassa)
- III-riskiruutujen määrä on noussut aiempaan nähden, tähän vaikuttavat eniten aiemmista II-ruuduista pudonneet ruudut.

Kuva 5. Etelä-Savon riskiruudut 2026.[15]

Vuoden 2023 riskianalyysin osana palvelutasopäätöksen pohjaksi teetettiin Lappeenrannan LUT-yliopistolla analyyseja Etelä-Savon pelastustoimen nykyisellä, olemassa olevalla palveluverkolla sekä erilaisia vaihtoehtoisia malleja uuden palvelutasopäätöksen mitoituksen pohjaksi. Analyysit tehtiin nykyaikaisella, avoimen paikkatiedon QGIS-ohjelmistolla.

LUT toteutti seuraavat analyysit pelastustoiminnan palveluverkon, johtamisjärjestelmän ja erikoiskaluston sijoittelun tarkastelun pohjaksi:

- Pelastustoimen 1. yksikön toimintavalmiuden saavutettavuusajat nykyisellä paloasemaverkolla

[15] Sisäasiainministeriön julkaisut 2025:14

- Pelastustoimen 1. yksikön toimintavalmiuden saavutettavuusajat nykyisellä paloasemaverkolla naapuripelastuslaitosten lähimpien paloasemien yhteistoimintasopimusten mukainen apu huomioiden
- Saavutettavuus pelastustoiminnan johtamisen ja erikoiskaluston sijoittelun näkökulmasta nykytoteutusmallilla Mikkelistä, Savonlinnasta ja Pieksämäeltä käsin
- Saavutettavuus pelastustoiminnan johtamisen ja erikoiskaluston sijoittelun näkökulmasta vain Mikkelistä
- Saavutettavuus pelastustoiminnan johtamisen ja erikoiskaluston sijoittelun näkökulmasta vain Juvalta.

Kuva 6. Esimerkki analyyseista: saavutettavuudet Etelä-Savon paloasemilta, mukana naapurilaitokset.[16] salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

[16] LUT-yliopisto 2023.

LUT:in 2023 tekemät analyysit ovat edelleen toimivia Etelä-Savon pelastustoimen palveluverkon tarkastelun pohjaksi suhteessa uuden toimintavalmiusohjeen 2025 ja riskiruutuaineiston 2026 vaatimuksiin nähden, koska palveluverkossa ei ole paloasemien osalta tapahtunut muutoksia.

Lisäksi LUT teki 2023 edellä mainittujen analyysien pohjalta tarkasteluja haasteellisten riskiruutujen viimeisen viiden vuoden toteutuneista toimintavalmiusajoista pelastustoiminnan resurssien tarkastelun pohjaksi. Näistä edelleen käyttökelpoisia suhteessa uuteen riskiruutuaineistoon ovat:

- Pieksämäen ydinkeskustan itäisempi I-riskiruutu
- Mikkelin Visulahden ja Otavan sahan alueen II-riskiruudut
- Pieksämäellä Yläristin ja Suonenjoentien välisen alueen II-riskiruudut
- Pieksämäellä Naarajärven alueen II-riskiruudut ja Vaalijalan alueen III-ruutu.

3.6 Yhteenveto Etela-Savon pelastustoimen riskianalyysista

Etelä-Savon alueellisen riskiarvion 2023, päivitetyn pelastustoimen riskianalyysin 2026 ja pelastuviranomaisen arvion perusteella toimintaympäristössä ei ole tunnistettu sellaisia kokonaan uusia riskejä, jotka edellyttäisivät olennaisia muutoksia pelastustoimen palvelujen mitoitukseen. Riskien ja häiriötilanteiden erityispiirteet sekä alueelliset riskikohteet ovat kuitenkin tarkentuneet.

Riskianalyysia on täydennetty kesän ja syksyn 2026 aikana päivitetyillä paloasemakohtaisilla riskikorteilla, joiden avulla on tarkennettu paloasemien vastuualueiden riskejä sekä henkilöstöön, kalustoon ja suorituskykyihin liittyviä kehittämistarpeita. Tunnistetut kehittämistarpeet on huomioitu palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa.

Toimintaympäristön uusina tai edelleen korostuviina erityispiirteinä on tunnistettu erityisesti rakentuvat uudet tuulivoimapuistot, laajat aurinkovoima-alueet, laajat energiavarasto-alueet, vetytekniikan tuleminen, mahdolliset tulevaisuuden pienydinvoimalat, datakeskusten rakentuminen ja sähköisen liikenteen lisääntyminen. Ne eivät lähtökohtaisesti muuta toimintavalmiuden

alueellisia vaatimuksia, mutta lisäävät henkilöstön osaamiseen, koulutukseen, toimintamenetelmiin ja varustukseen kohdistuvia tarpeita.

I- ja II-riskiluokan riskiruutujen toimintavalmius on tarkastelun perusteella edelleen vaatimusten mukaisella tasolla. Toimintavalmiuden kehitystä seurataan erityisesti tunnistetuissa haasteellisissa riskiruuduissa. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelutarpeissa ei ole tunnistettu olennaisia mitoitusta muuttavia tekijöitä. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen mitoitus, voimavarat ja kohdentaminen perustuvat alueen riskeihin, valvontakohteiden määrään ja riskitasoon, onnettomuuskehitykseen, erityisiin riskikohteisiin sekä toimintaympäristön muutoksiin. Näiden perusteella määritetään tarvittavien valvontatoimenpiteiden (valvontasuunnitelma) määrä ja kohdentaminen sekä arvioidaan ohjauksen, neuvonnan, turvallisuusviestinnän (turvallisuusviestinnän suunnitelma) ja muiden onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta ja henkilöstöresurssien riittävyyttä.

Merkittävin tarve kohdistuu jatkossakin varautumiseen ja väestönsuojeluun. Turvallisuusympäristön muutos, ilmastonmuutokseen liittyvät häiriötilanneriskit sekä hyvinvointialueen varautumis- ja valmiussuunnittelutehtävät korostavat myös tulevalla palvelutasopäätökaudella varautumisen, väestönsuojelun ja valmiussuunnittelun merkitystä. Näiden palvelujen riittävä resursointi ja suorituskyvyn kehittäminen tulee varmistaa palvelutasopäätöskaudella. Väestönsuojeluun varautumisen mitoitus perustuu Etelä-Savoon kohdistuviin poikkeusolojen uhkiin, väestön määrään ja alueelliseen sijoittumiseen, väestönsuojelutehtävien edellyttämiin johtamisjärjestelyihin ja henkilöstöön sekä pelastustoiminnan jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaamiseen poikkeusoloissa. Mitoituksessa huomioidaan lisäksi alueen maantieteelliset olosuhteet, kriittinen infrastruktuuri, väestön suojautumismahdollisuudet sekä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa yhteensovitettavat tehtävät. Riskien ja uhkien perusteella väestönsuojelun suunnitelmia, johtamisjärjestelyjä, henkilöstövarauksia, osaamista ja materiaalista valmiutta ylläpidetään ja kehitetään siten, että pelastusviranomaiselle kuuluvat väestönsuojelutehtävät voidaan toteuttaa myös poikkeusoloissa. Etelä-Savossa on pitkälle integroitu toimintamalli, missä hyvinvointialueen, SOTE:n ja pelastustoimen varautumista tehdään yhdessä.

Kokonaisuutena päivitetty riskianalyysi tukee nykyisen palveluverkon ja palvelujen mitoituksen perusteita. Kehittämisen painopiste kohdistuu muuttuvan toimintaympäristön edellyttämän osaamisen ja suorituskykyjen vahvistamiseen sekä varautumisen ja väestönsuojelun valmiuksien

turvaamiseen. Riskianalyysin ja toimintaympäristön muutoksia seurataan palvelutasopäätöskauden aikana, ja palvelujen mitoitusta ja kohdentamista tarkistetaan tarvittaessa riskien, uhkien tai palvelutarpeiden olennaisesti muuttuessa.

4 PALVELUTASOA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET PALVELUITTAIN

4.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

4.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Palvelutason nykytilan kuvaus

Ohjaus- ja neuvontatehtäviä hoidetaan turvallisuusviestinnän keinoin. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös valvontakäyntien yhteydessä, milloin valvotaan, että rakennusten omistajat, haltijat ja toiminnanharjoittajat huolehtivat pelastustoiminnan operatiivisen toiminnan edellytyksistä, kiinteistöjen palo- ja henkilöturvallisuudesta sekä varautuvat onnettomuuksien ehkäisyyn ja toimintaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa. Ohjausta annetaan myös asiakirjavalvonnan yhteydessä etenkin paloteknisistä laitteista, pelastussuunnitelmista ja poistumisturvallisuusselvityksistä. Osa ohjauksesta toteutetaan asiantuntijapalvelujen kautta, jolloin vaikutetaan rakentamisen turvalliseen lopputulokseen yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Ohjaustehtäviä tekevät erityisesti päällystöviranhaltijat, mutta ohjaukseen osallistuvat myös muut pelastustoimen viranhaltijat. Vastuuhenkilöt toimivat aktiivisesti ja edistävät eri viranomaisten välistä ohjaustyötä.

Pelastustoimen turvallisuusviestinnään tehtäviä suunnitellaan, toteutetaan, arvioidaan ja kehitetään noudattaen pelastustoimen strategian, sisäisen turvallisuuden ohjelman ja pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman painopisteitä ja keskeisiä toimintalinjoja. Turvallisuusviestinnän tavoitteena on lisätä yksittäisten ihmisten ja yhteisöjen omaa vastuuta ja valmiuksia turvallisuusasioissa.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Pelastustoimi laatii vuosittain päivitettävän turvallisuusviestinnän suunnitelman pelastuslain 27. pykälän mukaisen ohjaus-, neuvonta- ja turvallisuusviestintätyön toteuttamiseksi ja kohdentamiseksi. Suunnitelma perustuu riskien arviointiin ja tavoitteena on suunnitelmallinen, laadukas, säännöllinen ja tehokas onnettomuuksien ehkäisytyö. Suunnitelma ohjaa pelastustoimen käytännön onnettomuuksien ehkäisytyötä. Suunnitelman laadinnassa on huomioitu Etelä-Savon pelastuslaitoksen aiempi riskianalyysi ja palvelutasopäätös.

Turvallisuusviestinnän suunnitelmalla ohjataan pelastustoimen turvallisuusviestintää sekä yhtenäistetään toimintamalleja ja käytäntöjä. Tavoitteena on toteuttaa laadukasta ja säännöllistä turvallisuusviestintää siten, ettei valmius pelastustoimen hälytystehtäviin vaarannu. Etelä-Savon pelastustoimen visio on olla alueen keskeisin ja tärkein turvallisuusvaikuttaja sekä turvallisuustyössä haluttu ja osallistava kumppani.

Turvallisuusviestinnässä on huomioitu myös pelastustoimen arvot: inhimillisesti, ammatillisesti ja luotettavasti. Taulukossa 13 on esitetty Etelä-Savon pelastustoimen turvallisuusviestinnän suunnitelman nykyiset painopistekohderyhmät ja -teemat vuodelle 2026.

KOHDERYHMÄ	**TEEMAT 2026**
Lapset, alle kouluikäiset ja varsinkin esikoululaiset	Tulen vaarallisuus, lasten ja aikuisten tavarat
Ala-asteen 4-luokka	Tulen käsittely, vaaranpaikat, 112-numero
Yläasteen 8-luokka	Nouhätä! -kampanja
Toisen asteen opiskelijat	Opiskelija-asunnon paloturvallisuus ja varautuminen, liikenneturvallisuus, Punainen Liitu -kampanja
Varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen julkiset toimijat	Päiväkotien ja koulujen henkilöstön turvallisuuskoulutukset ja poistumisharjoitukset, tilojen paloturvallisuus, varautuminen häiriötilanteisiin,toiminta hätätilanteissa

Perheet (myös maahanmuuttajaperheet)	Kodin paloturvallisuus, 112-numero, varautuminen, liikenneturvallisuus
Ikäihmiset	Kodin paloturvallisuus, varautuminen, liikenneturvallisuus, turvallisuustuokiot, yhdistys- ja ryhmätapahtumat. Tätä tukee myös kotiin vietävien palvelujen henkilöstön koulutus
Kausiasukkaat	Liikenneturvallisuus, paloturvallisuus, varautuminen
Sosiaali- ja terveysalan yksiköiden henkilöstö	Hoito- ja hoivalaitosten sekä palveluasumisen paloturvallisuus, varautuminen häiriötilanteisiin, toiminta häiriötilanteissa
3. sektorin toimijat	Turvallisuus ja varrautuminen, toiminta häiriötilanteissa

Taulukko 18. Turvallisuusviestinnän suunnitelman nykyiset painopistekohderyhmät ja -teemat.

Sisäministeriö ja pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkosto ohjaavat turvallisuusviestintää valtakunnallisesti. Valtakunnallisen pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelman perustana on, että pelastuslaitosten tulee huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta turvallisuusviestinnästä ja ohjauksesta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa.

Pelastustoimelle on asetettu pelastuslaissa velvoite myös onnettomuuskehityksen seurantaan alueellaan. Tähän kuuluvat onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Näistä on tehtävä johtopäätöksiä, joiden perusteella on ryhdyttävä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi.

Etelä-Savon pelastustoimessa onnettomuuskehityksen seuranta perustuu Pronto-järjestelmän tilastoihin ja palontutkinnasta saatavaan tietoon. Onnettomuuskehitystä seurataan lyhyen aikavälin tarkasteluna talousarvioseurannan yhteydessä (ilmiöt verrattuna normaaliin kausivaihteluun) ja vuosittain pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä (onnettomuusmäärien ja -tyyppien kehitys). Käytännössä aikataulutettu seuranta toteutetaan riskienhallintapäällikön ja pelastuspäällikön

yhteistyönä. Muuta, jatkuvaa onnettomuusseurantaa toteuttavat käytännössä palontutkijat ja koko pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö. He reagoivat Etelä-Savon pelastustoimessa herkästi, jos jokin ilmiö alkaa nousemaan. Seurantaa hyödynnetään turvallisuusviestinnän teemojen ja painopisteiden määrittelyssä.

Kuvassa 7 on esitetty pelastustoimen yhteinen turvallisuusviestinnän vuosikello, jota on käytetty Etelä-Savon pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän oman vuosikellon suunnittelun tukena. Vuosikellon teemojen lisäksi pelastuslaitos viestii muista ajankohtaisista, paikallisista aiheista, joita tarkastellaan kuukausittain.

Kuva 7. Pelastustoimen valtakunnallinen turvallisuusviestinnän vuosikello.

Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti alueellisiin ja valtakunnallisiin tapahtumiin ja kampanjoihin, joita ovat esimerkiksi valtakunnallinen varautumispäivä 7.2., 112-päivän kampanja, NouHätä-kampanja peruskoulun 8-luokkalaisille, Päivä paloasemalla -tapahtuma, Käpy palaa -kampanja, Viisaasti vesillä -kampnaja, suojatiepäivystykset yhdessä Liikenneturvan ja kuntien kanssa koulujen alkaessa, Punainen liitu -kampanja, Sopimuspalokuntaviikko, Paloturvallisuusviikon tapahtumat sekä kesäkaudella kuntien kesätapahtumat. Tavoitteena on, että erilaisissa tilaisuuksissa tavoitetaan kaikkia eri kohderyhmiä elinkaarimallin mukaisesti.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Turvallisuusviestintää tuotetaan myös pelastuslaitoksen nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa (Instagram ja Facebook) sekä painettua turvallisuusviestintämateriaalia jakamalla valvontakäyntien, koulutusten ja tapahtumien yhteydessä. Sähköisessä viestinnässä aiheet ovat usein ajankohtaiseen vuodenaikaan liittyviin uhkiin ja riskeihin painottuvia pelastustoimen viestinnän vuosikellon mukaisesti, tai erityistä ajankohtaisviestintää sääilmiöihin, omatoimiseen varautumiseen tai muuhun akuuttiin asiaan liittyen. Tärkeää turvallisuusviestintää tehdään myös päivittäin onnettomuustilanteiden mediatiedotteiden yhteydessä.

Pelastuslaitos järjestää jatkuvasti myös erilaisia turvallisuuskoulutustilaisuuksia. Turvallisuuskoulutuksessa keskeisinä painopisteinä ovat alkusammutus- ja hätäensiapukoulutus, turvallisuuskävelyt, poistumisturvallisuus sekä erilaiset luennot ja oppitunnit turvallisuudesta ja omatoimisesta varautumisesta. Turvallisuuskoulutuksen keskeiset kohderyhmät ovat taulukon 16 mukaisesti varhaiskasvatus- ja perusopetustoimi, sosiaali- ja terveydenhuollon kohteet, elinkaarimallin kohderyhmät, perheet ja ikäihmiset.

Turvallisuusviestinnästä vastaa riskienhallintapäällikkö yhteistyössä nimetyn turvallisuusviestintävastaavan ja viestintäasiantuntijan kanssa. Turvallisuusviestintä on osa tehtävänkuvaa kaikilla pelastuslaitoksen viranhaltijoilla ja työntekijöillä. Sähköistä viestintää tuottaa viestintäasiantuntija yhteistyössä päällystöviranhaltijoiden ja muun henkilöstön kanssa.

Pelastustoiminnan henkilöstö tekee turvallisuusviestintätyötä osallistumalla muun muassa valtakunnallisiin kampanjoihin ja alueellisiin tilaisuuksiin sekä huolehtimalla pelastustoimen esittelystä avoimien ovien päivinä, yleisötilaisuuksissa, kouluissa ja päiväkodeissa. Sopimuspalokunnat ovat tärkeä kumppani pelastustoimelle turvallisuusviestinnässä lähellä ihmisiä ja yhteisöjä: pelastustoimen turvallisuusviestintätyötä tekevät myös kaikki sopimuspalokunnat.

Turvallisuuskoulutusta annetaan pelastustoimen resurssien puitteissa. Koulutusten organisoinnista vastaavat palopäälliköt paloasemaryhmiensä alueilla.

Tarpeet ja tavoitteet

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Pelastuslain 27. pykälän mukaan hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Ohjaus edistää, tukee ja seuraa ihmisten, yritysten ja yhteisöjen pelastuslaissa säädettyjen velvoitteiden täyttämistä.

Päätös palvelutasosta

1. Pelastustoimi järjestää pelastuslain mukaista ohjausta ja neuvontaa alueen asukkaille, yrityksille, yhteisöille ja muille toimijoille. Ohjausta ja neuvontaa annetaan puhelimitse, sähköpostitse ja sähköisiä asiointikanavia käyttäen sekä valvonnan, asiakirjavalvonnan, turvallisuusviestinnän, rakentamisen ohjauksen ja muun asiantuntijapalvelun yhteydessä. Neuvontapalvelun järjestämisessä huolehditaan siitä, että asiakkaalla on käytettävissään selkeästi ilmoitetut yhteydenottokanavat ja että neuvontapyynnöt ohjataan asian käsittelyyn soveltuvalle pelastusviranomaiselle tai asiantuntijalle.

2. Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän määrä ja kohdentaminen perustuvat alueelliseen riskianalyysiin, onnettomuuskehitykseen, valvonnassa havaittuihin puutteisiin, asiakasyhteydenottoihin sekä palvelujen toteuma- ja vaikuttavuustietoon. Palvelujen suunnittelussa otetaan huomioon Etelä-Savon väestön ikääntyminen, harva asutus, pitkät etäisyydet, kausiväestö sekä alueen vesistö-, maasto- ja rakennuspaloriskit.

   Palvelutarvetta, suoritemääriä ja niiden edellyttämää henkilöstöresurssia arvioidaan vuosittain turvallisuusviestintäsuunnitelman ja toiminnan suunnittelun yhteydessä. Toteutuneita neuvontapyyntöjä, ohjaus- ja neuvontatapahtumia, turvallisuuskoulutuksia sekä muita turvallisuusviestinnän suoritteita seurataan käytössä olevien tietojärjestelmien avulla.

3. Pelastustoimen turvallisuusviestinnän tavoitteena on vahvistaa väestön ja yhteisöjen kykyä tunnistaa vaaratekijöitä, ehkäistä onnettomuuksia, varautua niihin sekä toimia asianmukaisesti onnettomuus- ja vaaratilanteissa.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Turvallisuusviestintää toteutetaan turvallisuusneuvontana, turvallisuuskoulutuksena, yleisötilaisuuksissa, kampanjoissa, sähköisissä kanavissa sekä osana muuta pelastustoimen toimintaa. Tavoitteena on tavoittaa vuosittain turvallisuusviestinnällä vähintään 12 prosenttia alueen väestömäärää vastaava henkilömäärä.

4. Pelastuslaitos suorittaa turvallisuusviestintää vuosittain päivitettävän turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmassa on määritelty vuosittain kampanjat ja tapahtumat, joihin pelastuslaitos osallistuu, painopistekohderyhmät turvallisuuskoulutuksille sekä turvallisuusviestinnän teemat vuoden eri ajoille. Kohderyhmien ja teemojen valinnassa huomioidaan alueen erityiset riskipiirteet, elinkaarimalli ja valtakunnalliset linjaukset. Keskeisiä kohderyhmiä ovat lapset ja nuoret, joihin panostamalla päästään turvallisuuskulttuurin kehittämisen kannalta parhaimpaan lopputulokseen. Tärkeitä kohderyhmiä ovat myös ikäihmiset, muut erityisryhmät ja alueen asukkaat. Turvallisuusviestintää painotetaan alueen riskien kannalta harva-alueella asuville ikäihmisille ja tuetusti kotona asuville, alueen kausiväestölle sekä vesistö- ja maastopaloriskeihin.

5. Ohjaus-, neuvonta- ja turvallisuusviestintäpalveluiden kokonaisuutta koordinoi riskienhallintapäällikkö. Turvallisuusviestinnän suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat nimetty turvallisuusviestintävastaava, viestinnän asiantuntija, pelastusviranomaiset sekä muu tehtävään soveltuva henkilöstö. Sopimuspalokuntia hyödynnetään turvallisuusviestinnässä sovitun tehtävänjaon mukaisesti.

   Palvelujen toteutuneet suoritemäärät sekä niihin käytetty työpanos arvioidaan vuosittain. Jos palvelutarve, suoritemäärät tai tunnistetut riskit muuttuvat olennaisesti, resurssien kohdentamista tarkistetaan osana vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua.

Kehittämistarve

Vuoden 2027 aikana määritellään osaksi turvallisuusviestintä- ja valvontasuunnitelmaa

yhtenäinen ohjaus- ja neuvontapalvelun toimintamalli, jossa kuvataan neuvontakanavat, vastuut, asiakaspyyntöjen ohjautuminen, palvelun seuranta sekä neuvonnan edellyttämä työpanos.

Turvallisuusviestintää ja neuvontaa kohdennetaan entistä enemmän riskianalyysin ja palvelujen toteumatietojen perusteella erityisesti harvaan asutuille alueille, ikääntyneille, tuetusti kotona asuville ja kausiväestölle sekä vesistö-, maasto- ja rakennuspaloriskien ehkäisemiseen.

4.1.2 Palontutkinta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon pelastustoimen tekemän palontutkinnan laajuudesta on päätetty nykyisessä palvelutasopäätöksessä ja palontutkintaohjeessa. Palontutkinnasta vastaa riskienhallintapäällikkö ja sitä koordinoi nimetty palontutkintaryhmän vetäjä. Palontutkintaa toteuttaa käytännössä kuusi nimettyä 2. tason palontutkijaa. Lisäksi toiminnassa on mukana yhdeksän nimettyä 1. tason palontutkijaa.

Pelastustoimella on sisäinen ohje palontutkinnasta, joka ohjaa käytännön toimintaa ja toimintamalleja. Pelastustoimi tekee tiivistä yhteistyötä Itä-Suomen poliisin kanssa käytännön tutkintatyössä, palontutkinnan kehittämisessä ja koulutuksessa. Yhteistoimintasopimus Itä-Suomen poliisin kanssa on tehty vuonna 2023 ja nimetty molemmilta osapuolilta yhteyshenkilöt sekä käytännön toimintaan että kehittämiseen. Sopimuksen mukaista yhteistoiintaa toteutetaan vuosittain.

Etelä-Savon pelastustoimen palontutkijat osallistuvat aktiivisesti ylläpito- ja täydennyskoulutuksiin. Koulutusten osalta tehdään myös yhteistyötä Itä-Suomen yhteistyöalueen muiden pelastuslaitosten, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen kanssa.

Etelä-Savon alueella on Pronto-järjestelmästä saadun tilaston mukaan ollut vuonna 2025 yhteensä 332 tulipaloja, joista vakavia henkilö tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneita tulipaloja oli yhteensä

kahdeksan kappaletta. Pelastuslaitos on suorittanut vuoden 2025 aikana yhteensä 277 palontutkintaa vähintään tasolla 1. Tasolla 2 on tehty 21 palontutkintaa.

Kehittämistarpeena on edelleen tunnistettu ja toteutetaan parhaillaan tahalliseksi tai tuottamuksellisesti aiheutettujen palojen poliisille ilmoittamisen kehittäminen. Toimintamallit ja ohjeistus ilmoittamiseen on luotu palontutkinnan ohjeen päivityksen yhteydessä vuonna 2022 ja ne ovat ajan tasalla, mutta niiden jalkauttamistyö kaikille tasoille vaatii vielä työtä. Pronto-järjestelmästä saadun tilaston mukaan vuonna 2025 tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutetuista paloista poliisille ilmoitettiin 44 prosentissa.

Tarpeet ja tavoitteet

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy, vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään tarvittavassa laajuudessa palon syttymiseen sekä leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneet tekijät sekä pelastustoiminnan kulku. Selvityksen laajuuteen vaikuttaa erityisesti palon seurausten vakavuus.[17]

[17] Pelastuslain 41. §:n mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkinta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Päätös palvelutasosta

1. Pelastuslaitos suorittaa palontutkintaa pelastuslain 41 §:n ja pelastustoimen kumppanuusverkoston ohjeiden mukaisesti kolmella tutkintatasolla. Tutkinnan laajuus määräytyy tapahtuman ominaisuuksien ja voimassa olevan Etelä-Savon palontutkintaohjeen mukaisesti.
Tason 1 palontutkinta tehdään onnettomuuksien perustutkintana kaikissa tilanteissa.

Tason 2 palontutkinta suoritetaan Etelä-Savon palontutkintaohjeessa määriteltyjen tutkintakynnysten täyttyessä.

Tason 3 palontutkintaan pelastuslaitos osallistuu tapahtuman edellyttämässä laajuudessa valtakunnallisesti tai yhteistoiminnassa sovittujen menettelyjen mukaisesti.

Tutkintatasojen valintaperusteet, vastuut ja tutkintamenettelyt määritellään Etelä-Savon palontutkintaohjeessa.

2. Pelastuslaitoksella on vähintään kuusi nimettyä ja tehtävään koulutettua palontutkijaa siten, että palontutkinnan alueellinen saatavuus turvataan koko Etelä-Savossa.

3. Palontutkinnan tuloksia hyödynnetään järjestelmällisesti onnettomuuksien ehkäisyssä sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuden kehittämisessä. Tutkinnoissa tunnistetut merkittävät havainnot välitetään valvonnan, turvallisuusviestinnän, riskienhallinnan, pelastustoiminnan ja yhteistyöviranomaisten käyttöön.

4. Palontutkinnan palvelutason toteutumista ja resurssien riittävyyttä seurataan vuosittain osana pelastustoimen omavalvontaa. Seurannassa arvioidaan tutkintojen määrä tutkintatasoittain, tutkintakynnyksen täyttäneiden tutkintojen toteutuminen, valmistuneiden ja keskeneräisten tutkintojen määrä, tutkintaan käytetty henkilöstöresurssi sekä palontutkinnan perusteella käynnistetyt kehittämistoimenpiteet.

Kehittämistarve

Vuoden 2027 aikana päivitetään palontutkinnan toimintaohje sekä täsmennetään tason 2 ja 3 tutkintakriteerit, tutkinnan käynnistämistä, vastuut, dokumentointia ja laadunvarmistusta koskevat menettelyt. Samassa yhteydessä varmistetaan yhdenmukainen menettely pelastuslain 41 pykälän mukaisessa poliisille ilmoittamisessa.Palontutkinnan kehittämisessä varmistetaan tutkintakynnykset täyttävien tutkintojen toteutuminen ja loppuun saattaminen. Toimenpiteet toteutetaan pääosin nykyisellä henkilöstöresurssilla.

4.1.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastustoimi seuraa alueen onnettomuuksien kehittymistä ja on tarvittaessa yhteydessä kuntiin sekä muihin paikallisviranomaisiin onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi. Pelastustoimi osallistuu myös mahdollisuuksiensa mukaan eri paikallisviranomaisten ja yhteisöjen käynnistämiin turvallisuutta edistäviin hankkeisiin ja projekteihin.

Pelastustoimi vaikuttaa osaltaan muiden viranomaisten lupamenettelyyn antamalla lausuntoja. Tällaisia yhteistyöviranomaisia ovat muun muassa kuntien ja valtion ympäristöviranomaiset (ympäristöluvat), Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (kemikaalien ja räjähteiden varastoinnin luvat), kuntien rakennusvalvontaviranomaiset (rakennusluvat), poliisiviranomaiset (ase-elinkeinoluvat, ammattimaiset ilotulitusnäytökset, suuret yleisötilaisuudet) ja sosiaali- ja terveysviranomaiset sekä aluehallintovirasto (yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen luvat, anniskeluluvat).

Pelastuslaitos toimii myös pelastustoimen asiantuntijana maankäytönsuunnittelun ohjauksessa (kaavoitustyö eri tasoilla) antamalla pyynnöstä lausuntoja sekä osallistumalla viranomaisyhteistyöpalavereihin. Pelastustoimi osallistuu pyydettäessä yhteistyössä toisten viranomaisten valvontakäynneille. Valvontayhteistyön lisäksi pyritään aktiiviseen tiedonvaihtoon.

Onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tärkeää yhteistyötä tehdään myös Etelä-Savon valmiusjohtoryhmässä ja -valmiusfoorumissa, jotka koostuvat maakunnan alueen viranomaisista, eri toimijoista sekä kuntien- ja kolmannen sektorin edustajista.

Yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi on tehty monipuolisesti, säännöllisesti ja suunnitelmallisesti useiden eri tahojen kanssa. Yhteistyö toimii hyvin ja on määrällisesti ja laadullisesti riittävää. Etelä-Savon pelastuslaitos on haluttu ja aktiivinen yhteistyökumppani alueella turvallisuusasioissa. Yhteistyön palveluissa ei ole tunnistettu merkittäviä kehittämistarpeita.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslain 42. pykälän mukaan pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Pelastuslaitos tekee yhteistyötä muun muassa rakennusvalvontaviranomaisten, ympäristöterveydenhuollon viranomaisten, kaavoitusviranomaisten, poliisin sekä sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään myös nuohoojien sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Tähän sisältyy pelastuslain 42. pykälän 2. momentin mukaisten ilmoitusten sekä nuohoojien 62. pykälän mukaisesti tekemien ilmoitusten käsittely.

Päätös palvelutasosta

1. Pelastuslaitos tekee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi suunnitelmallista ja riskiperusteista yhteistyötä alueen kuntien, viranomaisten, hyvinvointialueen muiden palvelujen, yhteisöjen, järjestöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistuu paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnitteluun.

2. Yhteistyötä toteutetaan viranomais- ja asiantuntijayhteistyönä, turvallisuussuunnitteluna, lausunto- ja neuvontapalveluina, valvontayhteistyönä, turvallisuusviestintänä sekä

osallistumalla turvallisuutta edistäviin hankkeisiin ja verkostoihin.

3. Yhteistyötä kohdennetaan alueellisen riskinarvion, pelastustoimen riskianalyysin, onnettomuuskehityksen ja valvonnassa tehtyjen havaintojen perusteella. Yhteistyössä huomioidaan erityisesti ikääntyneiden ja tuetusti kotona asuvien turvallisuus, harvaan asuttujen alueiden, kylien ja saariston turvallisuus, kausiväestön turvallisuus sekä vesistö- ja maastopaloriskien ehkäiseminen. Painotukset vastaavat jo käytössä ollutta riskiperusteista kohdentamista.

4. Yhteistyön toteutumista seurataan vuosittain osana pelastustoimen omavalvontaa. Seurannassa arvioidaan riskiperusteisten painopisteiden toteutumista, toteutettuja yhteistyömuotoja sekä yhteistyön perusteella käynnistettyjä onnettomuuksien ehkäisyn toimenpiteitä.

Kehittämistarve

Tulevalla palvelutasopäätöskaudella yhteistyötä suunnataan erityisesti alueellisessa riskiarviossa esille nousseisiin painotuksiin: harva-alueella asuvien ikäihmisten, tuetusti kotona asuvien ja alueen kausiväestön turvallisuuden parantamiseen sekä harva-alueiden turvallisuuden, kyläturvallisuuden ja saaristolaisturvallisuuden kehittämiseen.

Etelä-Savon maakunnan alueella on parhaillaan käynnissä Järvi-Suomen kylät ry:n koordinoima Etelä-Savon kyläturvallisuushanke, johon pelastustoimi on sitoutunut kumppanin roolissa mukaan. Hankkeeseen on sitoutettu mukaan myös Etelä-Savon kunnat ja hyvinvointialueen toimialat. Tulevalla palvelutasopäätöskaudella hanke viedään päätökseen ja sen myötä kyläturvaryhmät rakentuvat pysyväksi osaksi Etelä-Savon kokonaisturvallisuuden ketjua ja häiriötilanteiden hoitamisen toimintamallia.

Yhteistyön toteutumista ja sen perusteella käynnistettyjä toimenpiteitä seurataan vuosittain osana omavalvontaa. Kehittäminen toteutetaan pääosin nykyisillä henkilöstöresursseilla osana virkatyötä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

1.1.4. Onnettomuuskehityksen seuranta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen onnettomuuskehityksen seuranta on ollut säännönmukaista ja se on vaikuttanut erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn palvelutuotannon painotuksiin ja suuntaamiseen. Onnettomuuskehityksen seurannan palveluissa ei ole tunnistettu merkittäviä kehittämistarpeita.

Onnettomuuskehitystä seurataan osana palontutkintaa, pelastustoimen omavalvontaa, talousarvioseurannan osavuosikatsauksia, palvelutasopäätöksen seurantaa, riskianalyysia ja valvontatehtäviä.

Etelä-Savon pelastustoimessa onnettomuuskehityksen seuranta perustuu Pronto-järjestelmän tilastoihin ja palontutkinnasta saatavaan tietoon. Onnettomuuskehitystä seurataan lyhyen aikavälin tarkasteluna talousarvioseurannan yhteydessä (ilmiöt verrattuna normaaliin kausivaihteluun) ja vuosittain pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä (onnettomuusmäärien ja -tyyppien kehitys). Käytännössä aikataulutettu seuranta toteutetaan riskienhallintapäällikön ja pelastuspäällikön yhteistyönä. Muuta, jatkuvaa onnettomuusseurantaa toteuttavat käytännössä palontutkijat ja koko pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö. He reagoivat Etelä-Savon pelastustoimessa herkästi, jos jokin ilmiö alkaa nousemaan. Seurantaa hyödynnetään turvallisuusviestinnän teemojen ja painopisteiden määrittelyssä.

Tarpeet ja tavoitteet

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta sekä niistä tehtävien johtopäätösten perusteella tehtävien toimenpiteiden käynnistäminen pelastustoimen alueella yhteistyössä muiden viranomaisten, yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa.

Päätös palvelutasosta

1. Pelastuslaitos seuraa alueellaan onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä pelastuslain mukaisesti. Seuranta perustuu pelastustoimen onnettomuustietoihin, palontutkinnasta saatavaan tietoon sekä muihin käytettävissä oleviin alueellisiin riski- ja seurantatietoihin.

2. Onnettomuuskehitystä seurataan lyhyellä aikavälillä osana talousarvioseurantaa ja vuosittain osana pelastustoimen omavalvontaa. Seurannassa arvioidaan onnettomuuksien määrän, tyyppien, syiden ja alueellisen kohdentumisen kehitystä sekä tunnistetaan normaalista vaihtelusta poikkeavat ilmiöt.

3. Onnettomuuskehityksen seurannassa tunnistetuista merkittävistä muutoksista ja ilmiöistä tehdään johtopäätökset ja niiden edellyttämät toimenpiteet. Seurantatietoa hyödynnetään riskianalyysin päivittämisessä sekä onnettomuuksien ehkäisyn, valvonnan, turvallisuusviestinnän ja pelastustoiminnan suunnittelussa ja kohdentamisessa.

4. Onnettomuuskehityksen seurannan toteutumista ja sen perusteella käynnistettyjä toimenpiteitä arvioidaan vuosittain osana pelastustoimen omavalvontaa.Tavoitteena on vähentää onnettomuuksia yhteistyössä alueen muiden viranomaisten, yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Seurannasta vastaavat riskienhallintapäällikkö ja pelastuspäällikkö yhteistyössä ja käynnistävät tarvittavat toimenpiteet havaittujen asioiden perusteella osana pelastustoimen omavalvontaa.

Kehittämistarve

Tulevalla palvelutasopäätöskaudella onnettomuuskehitystä seurataan lyhyen aikavälin tarkasteluna talousarvioseurannan yhteydessä (ilmiöt verrattuna normaaliin kausivaihteluun) ja vuosittain pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä (onnettomuusmäärien ja -tyyppien kehitys). Onnettomuuskehityksen seurannasta tuotetaan vuosittain kirjallinen raportti. Onnettomuuskehityksen seurannassa vahvistetaan seurantatiedon järjestelmällistä analysointia ja hyödyntämistä palvelujen riskiperusteisessa suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Palvelutasokauden aikana kehitetään erityisesti onnettomuuskehityksen alueellisten muutosten, syiden ja poikkeavien ilmiöiden tunnistamista sekä havaintojen kytkemistä onnettomuuksien ehkäisyn ja pelastustoiminnan toimenpiteisiin. Kehittämisestä vastaa riskienhallintapäällikkö ja toteutumista seurataan vuosittain osana omavalvontaa. Kehittäminen toteutetaan pääosin nykyisillä henkilöstöresursseilla.

1.1.5. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Näitä tehtäviä ei hoideta yhteistoiminnassa. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella ei ole tällaisia yhteistoimintasopimuksia. Palontutkinnan koulutusten osalta tehdään vapaamuotoista yhteistyötä Itä-Suomen yhteistyöalueen muiden pelastuslaitosten, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen kanssa. Tarvittaessa annetaan vapaamuotoista asiantuntija-apua viranhaltijoiden kesken sekä kehitetään toimintamalleja ja käytäntöjä naapurialueiden kanssa yhteistyössä.

Tarpeet ja tavoitteet

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella ei ole tällä hetkellä tarvetta siirtää onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvia tehtäviä yhteistoimintasopimuksella muiden hyvinvointialueiden järjestettäväksi.

Päätös palvelutasosta

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvia tehtäviä voidaan siirtää tarvittaessa muiden hyvinvointialueiden järjestettäväksi.

1. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella ei ole palvelutasopäätöstä hyväksyttäessä

hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoidettavia onnettomuuksien ehkäisyyn tai valvontaan kuuluvia tehtäviä.

2. Mikäli palvelutasopäätöskauden aikana onnettomuuksien ehkäisyyn tai valvontaan kuuluvia tehtäviä järjestetään hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa, Etelä-Savon hyvinvointialue varmistaa järjestämisvastuulleen kuuluvien tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja palvelutason toteutumisen osana pelastustoimen omavalvontaa.

3. Yhteistoiminnassa järjestettävien tehtävien osalta määritellään ennen toiminnan käynnistämistä tehtävät, vastuut, palvelutaso, seuranta sekä menettelyt havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskaudella seurataan hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa järjestettävien onnettomuuksien ehkäisy- ja valvontatehtävien kehitystä, mikäli yhteistoiminnassa järjestettäviä tehtäviä otetaan käyttöön, määritellään samalla niiden järjestämisvastuut, palvelutaso, valvonta ja seuranta. Toimenpiteiden mahdolliset resurssi- ja kustannusvaikutukset arvioidaan ennen yhteistoiminnan käynnistämistä**.**

1.1.6.Valvontatehtävät

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen onnettomuuksien ennaltaehkäisyssä on käytössä riskiperusteisuus. Pelastustoimi laatii vuosittain päivitettävän pelastuslain (379/2011) 79. pykälän mukaisen valvontasuunnitelman valvontatehtävien toteuttamisesta.

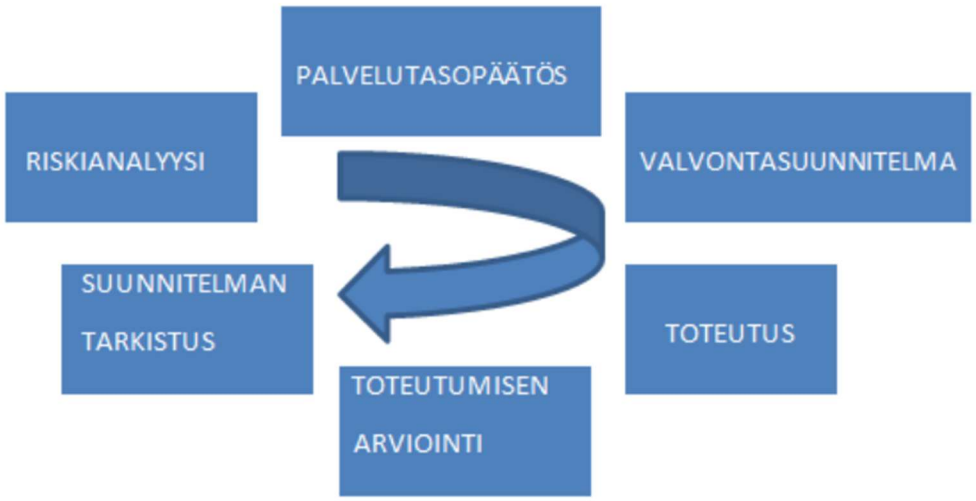
Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Suunnitelmat perustuvat riskien arviointiin, ja tavoitteena on suunnitelmallinen, laadukas, säännöllinen ja tehokas onnettomuuksien ehkäisytyö. Suunnitelmat ohjaavat pelastustoimen käytännön onnettomuuksien ehkäisytyötä. Suunnitelman laadinnassa on huomioitu Etelä-Savon pelastuslaitoksen aiempi riskianalyysi ja palvelutasopäätös.

Säännöllisten valvontatoimenpiteiden suunnittelussa riskienarvioinnin perusteena on käytetty henkeen, omaisuuteen, ympäristöön ja kulttuuriarvoihin kohdistuvia uhkia. Kohteiden valvontavälien määrittämisen pohjalla on käytetty pelastuslaitosten kumppanuusverkoston esitystä, jossa valvontavälin lähtökohtana on tilastollinen tarkastelu.[18]

Keskimääräinen valvontaväli määritetään hyödyntäen tietoa erityyppisten kohteiden syttymistaajuustiheyksistä ja vahinkojen odotusarvoista. Koska valvontavälin lähtökohtana on koko Suomen tilastollinen tarkastelu, arviointia jatketaan yksittäisten kohteiden osalta Etelä-Savon olosuhteita painottaen ja huomioiden. Kohteiden valvonnan priorisoinnissa hyödynnetään Etelä-Savon maakunnan alueellista riskiarviota, Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysiä, Etelä-Savon onnettomuustilastoja, Pronton riskiruudukoita sekä palotarkastusohjelmassa tehtyjä arviointeja kohteiden turvallisuustasosta. Valvontaa kohdennetaan sinne, missä riskit ovat suurimmat ja missä valvontatoiminnalla saadaan eniten vaikutusta aikaan. Kaaviossa 6 on esitetty valvontasuunnitelman prosessi.

[18] Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2014.

Kaavio 6. Valvontasuunnitelmaprosessin vaiheet: riskianalyysi, palvelutasopäätös, valvontasuunnitelma, toteutus, toteutumisen arviointi ja suunnitelman tarkistus.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen valvontatehtävien palvelujen tarvetta ohjaa vuosittain valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelmassa suunnitelluista palotarkastuksista saatiin toteutettiin vuonna 2025 yhteensä 83%.

Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten osalta Etelä-Savossa on käytössä paloturvallisuuden itsearviointimalli, jossa valvottaville kohteille lähetetään itsearviointikirje, itsearviointilomake ja palautuskuori. Prosessin tukena on Eloisan ohjelmistorobotti, jonka avulla saadaan muodostettua vuosittain vuorossa olevien itsearviointikohteiden perus-osoitelistat. Palautuneet itsearviointilomakkeet käsitellään, arvioidaan raportoidut puutteet ja kirjataan valvontasovellukseen. Tarvittaessa kohteisiin tehdään riskiarvioinnin perusteella valvontakäyntejä tai kohteen omistajaan otetaan yhteyttä puutteiden korjaamiseksi.

Vuonna 2025 paloturvallisuuden itsearviointia edellytettiin 1982 kohteelta, joista vastauksia saatiin 1215. Niistä kohteesta, joista ei saatu vastausta, sekä saatujen vastausten perusteella korkeariskiseksi arvioiduista kohteista 5 tehtiin palotarkastus. Asuinrakennuksiin on tehty myös mm. ylimääräisiä tarkastuksia, joita ei ole huomioitu lukemassa esim. pyydetyt tarkastukset, nuohoojien vikailmoitukset ja 42 § ilmoitukset. Vuonna 2025 nuohoojien vikailmoituksia käsiteltiin 2 kpl. Ohjelmaan kirjattuja 42 § ilmoituksia oli 68 kpl, joista valtaosa on tarkastettu pelastuslaitoksen

ja muiden viranomaisten kanssa yhteistyössä. Merkittävä osa ilmoituksista liittyy siivottomuuteen (68 %), henkilön rajoittuneeseen toimintakykyyn (42 %) sekä lieden päällä oleviin tavaroihin

(21 %). Suurin ilmoittajataho on sosiaali- ja terveyspalvelut (ikääntyneiden palvelut, kotihoito, kuntoutus, sosiaalipalvelut, ensihoito)

Suunniteltua ja toteutunutta valvontaa seurataan Etelä-Savon pelastustoimessa määrällisesti sekä laadullisesti erilaisilla mittareilla. Pelastustoimessa on käytössä Merlot-palotarkastusohjelma, jolla ylläpidetään valvonnan toteuttamisen, seurannan ja kehittämisen kannalta tarpeellista valvontarekisteriä.

Toteutunutta valvontaa seurataan määrällisesti vuoden varrella osana pelastustoimen talousarvioseurantaa ja omavalvontaa. Riskienhallintapäällikkö toteuttaa valvontatyön seurantaa paloasemaryhmittäin vuoden aikana yhteistyössä paloasemaryhmien palopäälliköiden kanssa. Lopullinen toteuma kirjataan Pronto-järjestelmään sekä pelastustoimen tilinpäätökseen ja omavalvontaraporttiin. Laadullisesti valvontatyötä seurataan asiakaskyselyillä ja valvontapöytäkirjojen otosten avulla.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslain 78. pykälän mukaan pelastuslaitoksen on alueellaan valvottava pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

Pelastuslain 79. pykälän mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvontasuunnitelmassa määritetään palotarkastettavat kohteet ja muut valvontatoimenpiteet paikallisten olosuhteiden ja alueella esiintyvien riskien perusteella. Keskeiset käytettävät valvontatoimenpiteet kuvataan valvontasuunnitelmassa (muun muassa palotarkastus, paloturvallisuuden itsearviointi, asiakirjavalvonta, muu valvonta sekä yhteistyö muiden viranomaisten kanssa).

Valvontasuunnitelma ohjaa pelastuslaitoksen käytännön valvontatyötä. Sen vuosittaisessa päivityksessä huomioidaan alueellinen riskiarvio ja pelastustoimen riskianalyysi.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Valvontasuunnitelmassa määritetään valvottavat kohteet, säännöllisen valvonnan ohjeelliset välit ja muut valvontatehtävän toteuttamiseen vaadittavat toimenpiteet.

Kohteiden valvontavälien määrittämisen pohjalla käytetään pelastuslaitosten kumppanuusverkoston esitystä, jossa valvontavälin lähtökohtana on tilastollinen tarkastelu. Arviointia jatketaan yksittäisten kohteiden osalta Etelä-Savon olosuhteet huomioiden. Kohteiden valvonnan priorisoinnissa hyödynnetään Etelä-Savon maakunnan alueellista riskiarviota, Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskianalyysiä, Etelä-Savon onnettomuustilastoja, Pronton riskiruudukoita sekä palotarkastusohjelmassa tehtyjä arviointeja kohteiden turvallisuustasosta.

Valvontaa kohdistetaan etenkin yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittäviin kohteisiin, suuronnettomuuden vaaraa aiheuttaviin kohteisiin sekä poistumisturvallisuusselvityskohteisiin. Asuinrakennukset ja vapaa-ajan asuinrakennukset on arvioitu matalan riskin kohteiksi. Vaikka tilastojen perusteella tulipaloja tapahtuu asuinrakennuksissa, niiden lukumäärä on kuitenkin vähäinen verrattuna rakennuskantaan.

Tulipalojen pääasiallinen aiheuttaja on ihmisen toiminta. Ihmisten käyttäytymiseen ja turvallisuustietouteen vaikutetaan laajalla ja pitkäjänteisellä turvallisuusviestinnällä. Asuinrakennuksille tuotetaan turvallisuusviestintää ja suoritetaan valvontaa pistokokeenomaisesti itsearviointien perusteella, asiakkaan pyynnöstä sekä nuohoojien tai pelastuslain 42. pykälän ilmoituksien pohjalta. Tällöin pelastuslaitoksen valvonta kohdistuu mahdollisiin riskikohteisiin.

Pelastustustoimi vaikuttaa osaltaan muiden viranomaisten lupamenettelyyn antamalla lausuntoja. Pelastuslaitos toimii pelastustoimen asiantuntijana rakentamisen ohjauksessa ja valvonnassa sekä maankäytönsuunnittelun ohjauksessa antamalla pyynnöstä lausuntoja sekä osallistumalla viranomaisyhteistyöpalavereihin. Tarvittaessa järjestetään rakentamiseen liittyvää suunnittelijoiden ohjaus- ja neuvontapalvelua. Pelastustoimi osallistuu pyydettäessä yhteistyössä toisten viranomaisten valvontakäynneille. Pelastuslain mukaisen: Tarkastus rakennushankkeen aikana -kohteista on sovittu periaatteet kaikkien kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kanssa yhteistoimintamuistiossa ja niiden tarve arvioidaan sen pohjalta yhteistyössä. Valvontayhteistyön lisäksi pyritään aktiiviseen tiedonvaihtoon.

Yleisötilaisuuden järjestäjä on velvoitettu laatimaan pelastuslain 16. pykälän mukainen yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma valtioneuvoston asetuksen 407/2011 3. pykälän mukaisissa

tilanteissa. Yleisötilaisuuksien pelastussuunnitelmia valvotaan asiakirjavalvontana. Suurissa (tuhansia osallistujia) yleisötapahtumissa turvallisuusjärjestelyjä valvotaan palotarkastuksin yhteistyössä poliisin ja ensihoidon kanssa. Tilapäisten rakennelmien osalta yhteistyötä tehdään kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kanssa. Pelastuslaitos antaa pyynnöstä lausuntoja muun muassa aluehallintoviraston yleisötilaisuuksien anniskelupaikoista.

Jälkivalvontaa pyritään ensisijaisesti suorittamaan asiakirjojen perusteella. Mikäli asiakas ei tee ilmoitusta korjausmääräyksen puutteen korjaamisesta sovitusti tai puutteiden korjaamista ei voi todentaa asiakirjoin, suoritetaan jälkipalotarkastus. Suunnitellun valvonnan lisäksi suoritetaan epäsäännöllisiä valvontatoimenpiteitä, kuten asiakirjavalvontaa. Asiakirjavalvonnalla tarkoitetaan toiminnanharjoittajien laatimien dokumenttien, tarkastuslaitosten pöytäkirjojen ja tarkastusliikkeiden raporttien käsittelyä sekä tallennusta valvontarekisteriin. Tällaisia ovat muun muassa pohjavesialueella olevien maanalaisten öljysäiliöiden tarkastuspöytäkirjat, räjähdyssuojausasiakirjat, tarkastuslaitosten käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuspöytäkirjat (kuten paloilmoitin, sprinkleri, putkistot, säiliöt ja painelaitteet), poistumisturvallisuusselvitykset sekä pelastussuunnitelmat. Poistumisturvallisuusselvityksistä ja pelastussuunnitelmista annetaan ohjausta etenkin valvontakäyntien yhteydessä.

Omatoimista varautumista ohjataan ja tuetaan valvontakäyntien yhteydessä asiakirjavalvonnan ja turvallisuusviestinnän keinoin. Pelastustoimi on lisäksi mukana vuosittain monissa eri tapahtumissa, kampanjoissa ja koulutustilaisuuksissa, joissa omatoimisen varautumisvelvoitteen täyttämistä voidaan tukea.

Turvallisuusviestintää toteutetaan myös nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa, mediatiedotteissa sekä painettua materiaalia jakamalla omatoimisen varautumisen kehittämiseksi ja ihmisten turvallisuustietouden lisäämiseksi.

Kemikaaliturvallisuuslaissa (390/2005) säädettyjen velvoitteiden noudattamista kohteessa valvotaan valvontakäyntien yhteydessä, kun kyseessä on vaarallisten kemikaalien vähäinen teollinen käsittely ja varastointi tai säilytys.

Mikäli vaarallisten kemikaalien määrä ylittää ilmoitusrajan, toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

kuukausi ennen toiminnan aloittamista. Ilmoituksesta tehdään kirjallinen päätös ja kohde tarkastetaan ennen toiminnan aloittamista.

Kemikaali-ilmoitusten käsittelyä tekee neljä paloasemaryhmä-alueittain nimettyä päällystöviranhaltijaa, sitä ohjaa ja tukee paloinsinööri. Kemikaalikohteiden tiedot siirtyvät automaattisesti palotarkastusohjelmasta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ylläpitämään rekisteriin.

Pelastusviranomainen valvoo myös sumutusöljypolttimella varustettujen öljylämmityslaitteistojen turvallisuutta suorittamalla öljylämmityslaitteistoon kohdennetun tarkastuksen kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun toiminnanharjoittaja on saattanut käyttöönotettavan öljylämmityslaitteiston pelastustoimen tietoon.

Pelastusviranomainen valvoo pyroteknisten tuotteiden varastointia niiden kaupan yhteydessä. Pelastustoimi suorittaa pyroteknisten tuotteiden varastointipaikkojen tarkastuksia niiden pääasiallisena myyntiaikana 27.–31.12. toiminnan edellyttämässä laajuudessa riskiarviointiin perustuen. Pelastusviranomainen valvoo ilotulitteiden yksityiskäyttöä.

Pelastusviranomainen valvoo pyroteknisten tuotteiden käyttöä yleisötilaisuuksissa. Ilmoitus pyroteknisten tuotteiden käytöstä erikoistehosteina yleisötapahtumassa on tehtävä vähintään 14 vuorokautta ennen tilaisuuden järjestämistä. Ilmoituksen perusteella voidaan määrätä tarpeellisia ehtoja ja rajoituksia aiotulle käytölle. Pelastustoimi voi myös kieltää käytön, jos siitä aiotussa paikassa ja aiottuna ajankohtana voidaan katsoa aiheutuvan ilmeistä vaaraa. Pyroteknisten erikoistehosteiden käytön vuoksi voidaan käynnistää muita valvontatoimenpiteitä.

Pelastustoimi on lausunnon antajana lupa-, toimintaperiaate- ja turvallisuusselvityslaitosten lupamenettelyssä, jossa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on lupaviranomaisena. Ympäristöluvista annetaan pyynnöstä lausuntoja ympäristöviranomaisille. Poliisiviranomaisille pelastustoimi antaa lausuntoja pyynnöstä ase-elinkeinolupiin, yleisötilaisuuksiin sekä ammattimaisiin ilotulitusnäytöksiin.

Kemikaaliturvallisuuslain mukaiset viranomaistehtävät on sisällytetty Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen vuosittain laadittavaan valvontasuunnitelmaan. Tehtävät hoidetaan pääosin pelastuslain valvontatehtävien yhteydessä ja samoilla resursseilla.

Jos nuohooja havaitsee tulisijassa tai savuhormissa sellaisia vakavia vikoja tai puutteita, joista tulisijaa käytettäessä voi aiheutua tulipalon vaara, hänen on ilmoitettava niistä kirjallisesti pelastusviranomaiselle. Jos nuohooja havaitsee sellaisia vakavia puutteita, jotka vaarantavat nuohouksen turvallisen suorittamisen, on hänen ilmoitettava myös niistä kirjallisesti pelastusviranomaiselle**.**

Päätös palvelutasosta

1. Pelastuslaitos suorittaa pelastuslain sekä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lainsäädännön mukaiset valvontatehtävät. Valvonta perustuu riskien arviointiin ja toteutetaan suunnitelmallisesti, laadukkaasti, säännöllisesti ja tehokkaasti koko Etelä-Savon alueella.

2. Valvonnan kohdentaminen ja valvontavälit määritetään riskiperusteisesti. Arvioinnissa huomioidaan alueen riskianalyysi, onnettomuuskehitys, kohteen käyttötarkoitus ja ominaisuudet, aikaisemmassa valvonnassa tehdyt havainnot sekä muut kohteen turvallisuustasoon vaikuttavat tiedot. Valvonnan tarkemmat kohdentamisperusteet, valvontavälit ja vuosittaiset suoritemäärät määritellään valvontasuunnitelmassa.

Tämä säilyttää nykyisen riskiperusteisen mallin. Etelä-Savossa kohteiden priorisoinnissa on jo hyödynnetty alueellista riskiarviota, pelastustoimen riskianalyysiä, onnettomuustilastoja, riskiruutuja ja valvonnassa tehtyjä turvallisuustasoarvioita.

3. Pelastuslaitos laatii vuosittain pelastuslain 79 pykälän mukaisen valvontasuunnitelman. Valvontasuunnitelmassa määritetään suoritettavat palotarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet sekä niiden toteutumisen seuranta. Määräaikaisen valvonnan tavoitteena on valvontasuunnitelman mukaisen valvonnan 100 prosentin vuosittainen toteutuminen.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4. Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvonnassa käytetään riskiperusteista valvontaa ja paloturvallisuuden itsearviointia. Itsearvioinnista saatavia tietoja hyödynnetään valvontatarpeen arvioinnissa ja valvontatoimenpiteiden kohdentamisessa. Palautumattomat itsearvioinnit sekä itsearvioinnissa tunnistetut kohonneen riskin kohteet käsitellään valvontasuunnitelmassa määriteltävien riskiperusteisten menettelyjen mukaisesti.

5. Kemikaaliturvallisuuden valvonta toteutetaan kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaisesti riskiperusteisena osana pelastuslaitoksen valvontatoimintaa. Valvonnan kohdentaminen, valvontamenettelyt ja vuosittainen palvelutarve määritellään valvontasuunnitelmassa.

6. Pelastustoimen koko päätoiminen henkilöstö osallistuu omalta osaltaan valvontatehtävien toteuttamiseen valvontasuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Valvontatehtäviin käytetään kokonaisuutena yhteensä noin 11 henkilötyövuotta.Valvontatehtävien henkilöstöresurssi on mitoitettu vuosittain valvottavien kohteiden määrän, valvontasuunnitelman mukaisten suoritteiden, muun riskiperusteisen valvonnan sekä kertyneen valvontavelan perusteella siten, että päätetty palvelutaso voidaan toteuttaa.

7. Valvonnan palvelutason toteutumista seurataan vuosittain osana pelastustoimen omavalvontaa. Seurannassa arvioidaan vähintään valvontasuunnitelman toteutumisaste, valvontavelan määrä ja kohdentuminen, valvonnan alueellinen toteutuminen, asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten riskiperusteisen valvonnan toteutuminen sekä valvontaan käytetty henkilöstöresurssi.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Kehittämistarve

Valvontatoiminnan keskeisiä kehittämistarpeita ovat määräaikaisvalvonnan toteutuminen, valvontavelan vähentäminen, valvonnan alueellisen yhdenvertaisuuden parantaminen sekä asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten riskiperusteisen valvonnan kehittäminen. Valvontavelan vähentäminen huomioidan vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa ja toteutumisen seurantaan omavalvonnan yhteydessä. Määräaikaisen valvonnan tavoitteena on valvontasuunnitelman 100 prosentin vuosittainen toteutuminen.

Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvonnassa kehitetään itsearviointitietojen käsittelyä ja riskiluokittelua siten, että valvontatoimenpiteitä voidaan kohdentaa tunnistetun riskin perusteella. Palvelutasokaudella **jatketaan robotiikan** ja **muun automaation hyödyntämisen kehittämistä** itsearviointitietojen käsittelyssä, riskikohteiden tunnistamisessa ja valvonnan kohdentamisessa.

Palvelutasokaudella selvitetään ja otetaan soveltuvin osin käyttöön **tekoälyavusteista kirjaamista** palotarkastuksilla. Tavoitteena on vähentää valvonnan hallinnollista työmäärää, yhdenmukaistaa kirjaamista ja vapauttaa henkilöstön työaikaa varsinaiseen valvontatyöhön. Käyttöönotossa varmistetaan tietosuoja, tietoturva, viranomaisen vastuu kirjattujen tietojen oikeellisuudesta sekä ratkaisujen soveltuvuus TUVE-ympäristöön.

Palvelutasokaudella otetaan vaiheittain käyttöön kansallinen onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmä. Käyttöönoton henkilöstö-, ICT- ja tilaturvallisuusvaikutukset huomioidaan toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti erityisesti harvaan asuvien ikääntyneiden, tuetusti kotona asuvien ja kausiväestön turvallisuuteen. Kehittämisestä vastaa riskienhallintapäällikkö, ja toteutumista seurataan osana omavalvontaa.

1.1.7.Valmiuden tarkastaminen

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon pelastustoimi ei ole tehnyt erillisiä valmiustarkastuksia.

Etelä-Savossa valmius-, varautumis- ja väestönsuojeluasioita yhteensovittaa hyvin ja joustavasti toimiva Etelä-Savon valmiusjohtoryhmä, jossa on kaikkien viranomaistahojen ja kuntien johdon

edustukset. Valmiusfoorumi laajempana yhteistoimintamuotona toimii avoimena tiedon ja tilannekuvan jakamisen kanavana. Kuntien kanssa tehdään valmiussuunnitteluun ja varautumiseen liittyvää yhteistyötä monipuolisesti eri muodoissa vuosittain. Pelastustoimi myös koordinoi, tukee ja avustaa koko hyvinvointialuekonsernin valmiussuunnittelussa. Lisäksi näitä asioita on valvottu muun valvontatoiminnan yhteydessä.

Edellä mainitut yhteistoimintamuodot ja yhteensovittaminen ovat toimiva kokonaisuus, jonka perusteellla pelastusviranomaisellla pysyy yllä selkeä kokonaiskuva eri organisaatioiden valmiuden tasosta, kun yhteistyötä tehdään päivittäin. Erillisille valmiustarkastuksille ei ole toistaiseksi ollut tarvetta.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi. Etelä-Savon pelastustoimella ei ole tunnistettu tarvetta erityisille valmiustarkastuksille hyvin toimivien valmiusjohtoryhmän ja valmiusfoorumin sekä kuntien ja eri viranomaisten yhteistoiminnan ansiosta.

Päätös palvelutasosta

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastusviranomainen tekee pelastuslain 84 pykälän mukaisia valmiuden tarkastamisia tarvittaessa.

Kehittämistarve

Ei erityistä kehittämistarvetta.

4.2 Pelastustoiminta ja siihen varautuminen

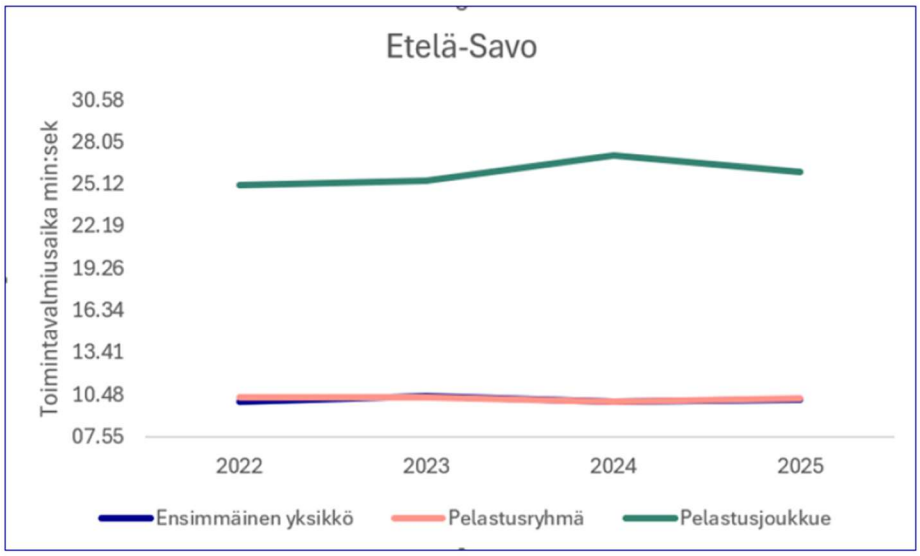
4.2.1. Väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittava hälytysjärjestelmä

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.2.2.Pelastustoiminta

4.2.2.1. Toimintavalmiusaikatavoitteet

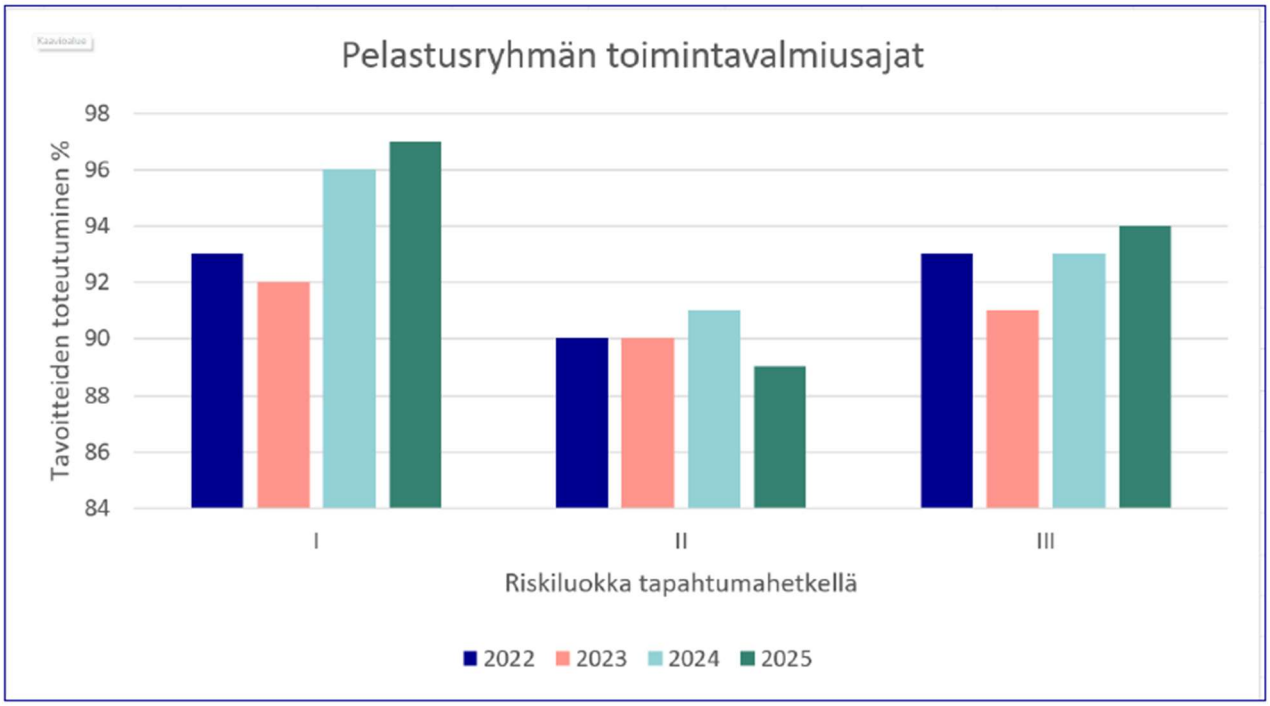
Palvelutason nykytilan kuvaus

KUVA 7 Kooste toimintavalmiusaikojen kehityksestä vuosina 2022–2025.[19]

Pelastustoiminnan toimintavalmius suunnitellaan Etelä-Savossa alueellisen riskiarvion, pelastustoimen riskianalyysin ja Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti. Suunnittelussa huomioidaan valtakunnallisen riskiruutumallin lisäksi paikalliset riskit sekä erityistä tarkastelua edellyttävät kohteet ja alueet. Toimintavalmiuden tulee vastata tunnistettuja riskejä sekä onnettomuustilanteissa tarvittavaa pelastustoiminnan suorituskykyä. Uudessa suunnitteluohjeessa korostuvat pelastusmuodostelmien vähimmäissuorituskyky, muodostelmien toimintavalmiusajat sekä paikallisten ja alueellisten riskien huomioiminen.

[19] Pelastustoimen palvelut Etelä- Savon hyvinvointialueella 2025, LVV 2026 s. 34

KUVA 8 Pelastusryhmän toimintavalmiusaikojen tavoitteiden saavuttaminen vuosina 2023–2025. [20]

Vuonna 2025 ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani säilyi lähes edeltävien vuosien tasolla. Riskiruutukohtaisessa tarkastelussa vuoden 2025 lopussa ei ollut sellaisia toistuvia ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikapuutteita, joissa tavoite olisi jäänyt saavuttamatta kolmella peräkkäisellä tarkastelujaksolla ja joiden riskiluokka olisi säilynyt ennallaan vuodelle 2026. Toimintavalmiuden kokonaisuutta arvioidaan kuitenkin jatkossa uuden suunnitteluohjeen mukaisesti pelkkiä ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikoja laajemmin.

	Toimintavalmiusaikojen mediaanit			
	Vuosi 2022	Vuosi 2023	Vuosi 2024	Vuosi 2025
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani	10:24	10:35	10:10	10:24
Pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani	15:56	17:43	17:12	16:07

[20] Pelastusryhmän toimintavalmiusaikojen tavoitteiden saavuttaminen vuosina 2023–2025 s.37

Pelastusjoukkueen pelastustoiminnan toimintavalmiusajan mediaani	20:03	19:02	19:36	18:31

Taulukko 20: Toimintavalmiusaikojen mediaanit.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimen toimintavalmiuden tavoitteena on varmistaa, että onnettomuuspaikalle saadaan tunnistettua riskiä ja tehtävää vastaava henkilöstö, kalusto ja osaaminen riittävän nopeasti. Toimintavalmiutta ei siten arvioida yksinomaan ensimmäisen yksikön saapumisajan perusteella, vaan tarkastelussa huomioidaan myös tehtävän edellyttämän pelastusmuodostelman muodostuminen ja sen suorituskyky.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa toimintavalmiuden suunnittelu perustuu riskiruutujen lisäksi muihin toimintaympäristöä ja riskejä koskeviin tietoihin. Paikalliset, erityistä tarkastelua edellyttävät kohteet ja alueet on tunnistettava, niiden palvelutarve arvioitava sekä tarvittava toimintavalmius suunniteltava ja dokumentoitava.

Etelä-Savossa toimintavalmiuden tavoitteena on ylläpitää alueellisiin riskeihin ja uhkiin nähden riittävää pelastustoiminnan suorituskykyä koko maakunnan alueella. Toimintavalmiuden suunnittelussa huomioidaan erityisesti pitkät etäisyydet, harva asutus, vesistöjen vaikutukset saavutettavuuteen, kausiväestö sekä kohteet ja alueet, joissa onnettomuuden todennäköisyys tai seuraukset edellyttävät tavanomaista suurempaa suorituskykyä.

Riskiluokka	1. yksikön TVA (TVSO 2012)	Pelastus-toiminnan TVA (TVSO 2012)	Pelastus-joukkueen TVA (TVSO 2012)	1. vasteen TVA (TVSO 2025)	Pelastus-ryhmän TVA (TVSO 2025)	Pelastus-joukkueen TVA (TVSO 2025)
I	6 min	11min	20 min	6 min	9 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min	10 min	12 min	30 min
III	20 min	22 min	30 min	20 min	20 min	30 min
IV	-	-	-	-	-	-

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Taulukko 21. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikavaatimukset aiemmassa ja uudessa pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeissa (A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävät).

Päätös palvelutasosta

1. Pelastustoiminnan toimintavalmius suunnitellaan ja toteutetaan Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti siten, että pelastustoiminnan palvelut vastaavat alueellisia ja paikallisia riskejä sekä tehtävien edellyttämiä suorituskykyvaatimuksia.
2. Ensimmäisen vasteen sekä tehtävän edellyttämien pelastusmuodostelmien toimintavalmiusaikatavoitteet määräytyvät riskiluokan ja voimassa olevan toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti.
3. Riskiruutujen lisäksi toimintavalmiuden suunnittelussa huomioidaan alueellisen riskiarvion ja pelastustoimen riskianalyysin perusteella tunnistetut paikalliset riskit sekä erityistä tarkastelua edellyttävät kohteet ja alueet. Näiden osalta määritetään tehtävän edellyttämä pelastustoiminnan suorituskyky ja toimintavalmius.
4. Pelastustoiminnan toimintavalmiutta seurataan ensimmäisen vasteeb ja tehtävän edellyttämien pelastusmuodostelmien osalta. Seurannassa huomioidaan toimintavalmiusaikojen lisäksi muodostelman henkilöstö, kalusto, osaaminen ja tehtävän edellyttämän suorituskyvyn toteutuminen.
5. Toimintavalmiuden toteutumista arvioidaan vähintään vuosittain osana pelastustoimen omavalvontaa ja palvelutasopäätöksen seurantaa. Toistuvat tai palvelutasoon olennaisesti vaikuttavat poikkeamat tunnistetaan ja niiden korjaamiseksi määritetään tarvittavat toimenpiteet, vastuut ja aikataulu.

Toimintavalmiusaikatavoitteet	**Riskiluokka**			
	I	**II**	**III**	**IV**
Riskiluokkakohtainen enimmäisaika, jossa pelastusryhmä saapuu onnettomuuspaikalle A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä.	6 min	10 min	20 min	-
Vähimmäistavoite (prosentti), jossa pelastustoiminnan ensimmäinen vaste on onnettomuuspaikalla.	50 %	50 %	50 %	-
Pelastustoiminnan ensimmäisen vasteen toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja	11:00			

sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä, riskiluokista riippumatta.				
Pelastusryhmän toimintavalmiusaika.	9 min	12 min	20 min	-
Vähimmäistavoite (prosentti), jossa pelastusryhmä on onnettomuuspaikalla.	80 %	80 %	80 %	-
Pelastusryhmän toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta.	12:30			
Riskiluokkakohtainen enimmäisaika, jossa pelastusjoukkue saapuu onnettomuuspaikalle A ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä.	20 min	30 min	30 min	-
Vähimmäistavoite (prosentti), jossa pelastusjoukkue on onnettomuuspaikalla päätetyissä tavoiteajoissa.	80 %	80 %	80 %	-
Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikatavoitteen mediaani minuutteina ja sekunteina kaikissa kiireellisissä tehtävissä yhteensä riskiluokista riippumatta.	23:00			

Taulukko 22. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden tavoitteet

Kehittämistarve

Seurataan toimintavalmiuden kehittymistä erityisesti Puumalassa ja Savonlinnan Nätkissä.

4.2.2.2. Valmiuden säätelyn toimintamallit

Palvelutason nykytilan kuvaus

Valmiuden säätelyyn on laadittu yhdessä Itä-Suomen yhtesityöalueen pelastuslaitosten kanssa valmiudensäätöparametrit, joita noudatetaan eri uhkakuvien valmiuden säätelyyn. Valmiudensäätöparametrit vastaavat alueellisessa ja pelastustoimen riskianalyysissä esille nousseita riskejä. Parametreissa on huomioitu kahden tai useamman uhkan yhtäaikainen vaikutus.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Sääilmiöiden vaikutukset
Tuuli
Tuuli puuskissa
Helle
Metsäpalovaroitus
Sademäärä vuorokaudessa
Sademäärä tunnissa
Runsas lumisade, alijäähtynyt vesi, räntäsade (vuorokauden sademäärä lumena)
Pakkanen (maan keskiosa)

Infrastuktuurin häiriöt
Laaja ja pitkäkestoinen sähkökatko (kesto yli 2 tuntia)
Kaukolämpöjakelun häiriö kylmänä vuodenaikana
ICT-häiriö / Tietoliikenneyhteyksien (kesto 12 tuntia) ja matkapuhelinyhteyksien (kesto yli 2 tuntia) vakava häiriö
Hätäkeskuksen hälyttämisongelmat
Vesihuollon vakava jakeluhäiriö. Juomaveden jakelun ongelmat. Jäteveden käsittelyn ongelmat

Operatiivinen toiminta
Useita kesken olevia tehtäviä pelastuslaitoksen alueella
Suuronnettomuus
Yleinen turvallisuus
Suuri yleisötapahtuma
Aseelliset ja henkilöstöön kohdistuvat uhkamallit
Sotilaallinen uhkatilanne
Sotilaallinen painostus
Hybridi uhkamalli
Strateginen isku
Maahyökkäys
Terrorismi

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Taulukko 23. Eri uhkakuviin laaditut valmiudensäätöparametrit. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen valmiuden kohottaminen eri tilanteissa tehdään salassapidettävänä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1 momentin kohta 8).

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoiminnan valmius ja sen säätelyjärjestelyt ovat sillä tasolla, että pelastustoimintaan kuuluvat tehtävät voidaan arvioida realistisesti hoituvan uhka- ja riskiarvion mukaisissa eri turvallisuustilanteissa.

Päätös palvelutasosta

Valmiutta säädetään voimassa olevien valmiudensäätöparametrien perusteella.

Kehittämistarve

Valmiudensäätöparametreja päivitetään tarpeen mukaan. Muun muassa ilmastonmuutoksen eteneminen saattaa tulevaisuudessa vaikuttaa valmiudensäätelyyn.

4.2.2.3. Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen määrä ja laatu hyvinvointialueen eri osissa

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Taulukko 24. Henkilöresurssien jakautuminen palvelutuotannossa.

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Taulukko 25. Henkilöstön toimintakyky.

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Taulukko 24. Sopimuspalokuntien henkilöresurssit**.**

Savusukellusvalmiudet

Savusukelluskelpoisten henkilöiden määrässä Etelä-Savossa on ollut puutteita[21], mutta savusukeltajien määrää ollaan saatu lisättyä viime vuosina. Tehokkaan pelastustoiminnan varmistamiseksi vastesuunnittelua ja täydentäviä sammutusmenetelmiä on kehitetty.

Vesipelastamisen valmiudet

Pintapelastusvalmius on kaikilla niillä toimipaikoilla, joiden vastealueella on merkittävää vesipelastusriskiä. Lisäksi kahdella vakinaisella henkilöstöllä miehitetyllä paloasemalla ylläpidetään pääsääntöisesti vesisukellusvalmiutta.

Tarpeet ja tavoitteet

Päätoiminen, sopimuspalokuntien henkilöstövoimavarojen mitoitus perustuu uhka- ja riskiarvioon. Henkilöstövoimavarat ovat kokonaisuudessaan sillä tasolla, että pelastustoiminnan odotetaan toteutuvan viivytyksettä ja tehokkaasti ja toimintavalmiustavoitteiden täyttyvän. Pelastustoimen riskanalyysissa (luku 3) on arvioitu Etelä-Savon maakunnan alueen riskien ja häiriötilanteiden vaikutusta kokonaisuutena pelastustoimen suorituskyvylle asetettaviin tavoitteisiin. Lisäksi palvelutasopäätösprosessin aikana pelastustoimen henkilöstö päivitti vuonna 2023 laaditut paloasemakohtaiset riskikortit, joissa he toivat esille riskejä ja kehittämistarpeita toiminta-alueillaan. Paloasemien riskikorteista on tehty yhteenveto, joka on toiminut yhtenä pohja-ainestona Etelä-Saovn pelastustoimen päivitetylle riskianalyysille. Yhteenveto on pelastustoimen riskianalyysin liitteenä.

[21] Ks. kohta 2.2.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Päätös palvelutasosta
salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

Uusina erityispiirteinä ovat alueelle rakentuvat uudet tuulivoimapuistot, laajat aurinkovoima-alueet, laajat energiavarasto-alueet, vetytekniikan tuleminen, mahdolliset tulevaisuuden pienydinvoimalat, datakeskusten rakentuminen ja sähköautojen tuomat haasteet pelastustoiminnalle. Varsinaisia toimintavalmiusvaatimuksia ne eivät lisää, mutta koulutuksen, osaamisen ja varustuksen osalta huomioidaan edelleen tulevien vuosien kehittämisessä.

Sopimuspalokuntien hälytysosastojen elinvoimaisuuden ja vahvuuksien ylläpitäminen jatkossa, kun väestö ikääntyy ja pienemmistä taajamista on muuttopainetta poispäin.
Sopimuspalokuntatoiminnan kehittämiseen ja rekrytoinnin tukemiseen panostetaan jatkossa entistä enemmän.

4.2.2.4. Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen pääperiaatteet

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastustoimen henkilöstön riittävä osaaminen ja toimintakyky ovat keskeisiä pelastustoiminnan palvelutason ja suorituskyvyn varmistamisessa. Osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä ohjaavat pelastustoimea, työturvallisuutta, työterveyshuoltoa, koulutusta sekä ensihoito- ja ensivastetoimintaa koskeva lainsäädäntö ja valtakunnalliset ohjeet. Sopimushenkilöstön koulutuksessa noudatetaan Pelastusopiston opetussuunnitelmaa ja koulutusjärjestelmää. Pelastuslaki (379/2011) on pelastustoimen keskeinen säädös.

Etelä-Savon pelastuslaitoksella päätoimisen ja sopimushenkilöstön osaamisen ylläpitämistä ja kehittämistä suunnitellaan, koordinoidaan ja seurataan keskitetysti yhteistyössä palvelualueiden ja paloasemien kanssa. Koulutussuunnittelun lähtökohtana ovat tehtävien edellyttämät osaamisvaatimukset, pakolliset koulutukset ja harjoitukset sekä alueen riskeistä ja toimintaympäristöstä muodostuvat osaamistarpeet.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Päätoimisen henkilöstön osaamisen taso on hyvä. Osaamista ylläpidetään työvuorokoulutuksilla, erillisillä koulutus- ja harjoituspäivillä, Pelastusopiston ja muiden koulutuksen järjestäjien täydennyskoulutuksella sekä verkko-opinnoilla. Harjoittelussa varmistetaan erityisesti sellaisten tehtävien edellyttämä osaaminen, joihin liittyy erityisiä työturvallisuus- ja toimintakykyvaatimuksia.

Sopimuspalokuntien henkilöstön koulutus toteutetaan Pelastusopiston sopimuspalokuntien koulutusjärjestelmän mukaisesti. Viikkoharjoittelu muodostaa keskeisen osan sopimushenkilöstön osaamisen ylläpitämistä. Harjoitukset suunnitellaan vuosittain siten, että koulutuksessa otetaan huomioon pakollisten osaamisvaatimusten lisäksi paloasemien vastuualueiden riskit ja paikalliset suorituskykytarpeet.

Koulutustoiminnan toteuttamiseen liittyy kuitenkin kehittämistarpeita. Sopimushenkilöstön koulutukseen tarvittavien vastaavien kouluttajien määrä ja alueellinen saatavuus eivät kaikilta osin mahdollista koulutustarpeeseen vastaamista. Tästä on aiheutunut koulutusvajetta erityisesti tarpeen mukaan järjestettävissä koulutuksissa.

Osaamisen seuranta on tällä hetkellä osittain hajautunutta eikä koko henkilöstön koulutusten, pätevyyksien ja osaamisvaatimusten seurantaan ole käytössä yhtä yhtenäistä järjestelmää. Osaamisen hallinnan ja seurannan yhtenäistäminen on tämän vuoksi keskeinen kehittämiskohde.

Pelastustoimen harjoitteluedellytykset turvataan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Harjoitusympäristöjen tulee mahdollistaa tehtävien ja alueen riskien edellyttämä turvallinen, suunnitelmallinen ja riittävän monipuolinen harjoittelu.

Tarpeet ja tavoitteet

Palvelutasokaudella henkilöstön osaamisen ylläpitämisessä ja kehittämisessä tulee varmistaa, että päätoimisella ja sopimushenkilöstöllä on tehtäviensä edellyttämä osaaminen ja koulutus. Koulutuksen suunnittelun tulee perustua valtakunnallisten vaatimusten lisäksi alueen riskeihin, pelastustoiminnan suorituskykyvaatimuksiin sekä havaittuihin osaamisen kehittämistarpeisiin.

Sopimushenkilöstön koulutuksen saatavuutta tulee vahvistaa lisäämällä ja ylläpitämällä riittävää vastaavien kouluttajien verkostoa koko pelastustoimen alueella. Päätoimisen henkilöstön ja

sopimushenkilöstön yhteistä harjoittelua kehitetään erityisesti niiden suorituskykyjen osalta, joissa tehtävät toteutetaan yhteistoiminnassa.

Osaamisen hallintaa ja koulutusten seurantaa tulee kehittää siten, että henkilöstön koulutukset, pätevyydet, pakolliset harjoitukset ja tunnistetut osaamisvajeet ovat yhdenmukaisesti seurattavissa koko pelastuslaitoksen alueella.

Päätös palvelutasosta

1. Pelastuslaitos ylläpitää päätoimisen ja sopimushenkilöstön tehtävien edellyttämää osaamista suunnitelmallisella koulutus- ja harjoitustoiminnalla. Koulutuksen suunnittelussa huomioidaan lakisääteiset ja valtakunnalliset osaamisvaatimukset, alueen riskit sekä pelastustoiminnan suorituskykyvaatimukset.
2. Päätoimisen henkilöstön koulutus ja pakolliset harjoitukset toteutetaan vuosittaisen koulutussuunnitelman mukaisesti.
3. Sopimuspalokuntien koulutus toteutetaan Pelastusopiston koulutusjärjestelmän mukaisesti. Viikkoharjoitukset suunnitellaan vuosittain siten, että harjoittelussa huomioidaan pakolliset koulutusvaatimukset sekä paloasemien vastuualueiden riskit ja suorituskykytarpeet.
4. Pelastuslaitos ylläpitää alueellisesti riittävää vastaavien kouluttajien määrää ja osaamista siten, että sopimushenkilöstön palvelutasossa edellytetty koulutus voidaan toteuttaa.
5. Pelastustoiminnan harjoitteluolosuhteet ylläpidetään sellaisella tasolla, että alueen riskeihin ja määriteltyihin suorituskykyihin perustuva turvallinen ja riittävä harjoittelu voidaan toteuttaa.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden keskeiset kehittämiskohteet ovat sopimushenkilöstön vastaavien kouluttajien alueellisen saatavuuden parantaminen, koulutustarpeiden tunnistaminen sekä koko henkilöstön kattavan yhtenäisen osaamisenhallinnan ja koulutusseurannan kehittäminen.

4.2.2.5. Pelastustoiminnan henkilövoimavarojen fyysisen toimintakyvyn vähimmäistaso

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimessa noudatetaan vähimmäistasona sisäministeriön ohjetta pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä. Kaikilla päätoimisilla, pelastustoimintaan osallistuvilla pelastajilla on vähimmäisvaatimustasona ohjeen mukainen toimintakykyluokka 1 (FireFit-indeksi 3.0). Sopimuspalokuntien hälytysosastoissa savusukeltajina toimivien vähimmäisvaatimustasona on toimintakykyluokka 1 (FireFit-indeksi 3.0).

Pelastustoimen palveluksessa on päätoiminen työhyvinvointikoordinaattori, joka suunnittelee ja toteuttaa toimintakykytestit sisäisenä toimintana. Hän organisoi ja raportoi myös testauksen seurannan yhdessä palopäälliköiden kanssa. Toimintakykytestit tehdään vuosittain päätoimiselle pelastustoiminnan henkilöstölle ja sopimuspalokuntien savusukeltajille. Muulle sopimuspalokuntien henkilöstölle toimintakyvyn testaus tehdään tarvittaessa vapaaehtoisuuteen perustuen.

Toimintakyvyn arviointiin liittyvät terveystarkastukset tehdään hyvinvointialueen työterveyshuollon toimesta sisäministeriön ohjeen mukaisesti ikäryhmittäin.

Kehonkoostumusmittaukset tehdään vuosittain päätoimiselle pelastustoiminnan henkilöstölle. Sopimuspalokuntien henkilöstölle ja muulle pelastustoimen henkilöstölle mittaukset tehdään tarvittaessa vapaaehtoisuuteen perustuen.

Kuntoiluvälineet ja kuntosalit paloasemilla pidetään ajanmukaisina. Nillä paikkakunnilla, joissa ei ole paloasemalla kuntosalia, järjestetään vuoroja kuntien tai yksityisten toimijoiden kuntosaleille. Lisäksi pääpaloasemilla järjestetään sopimusperusteisesti viikoittaisia fysioterapeutin ohjaamia liikuntatunteja. Myös palloiluvuoroja ja uintivuoroja järjestetään pääpaloasemien henkilöstölle.

Tarpeet ja tavoitteet

Toimintakyvyn seuranta ja testaus perustuu sisäministeriön ohjeeseen pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä. Toiminnalla varmistetaan riittävä toimintakyky vaativiin pelastustehtäviin sekä luodaan edellytyksiä toimintakyvyn ylläpidolle koko työuran aikana.

Pelastushenkilöstön keski-ikä nousee ja eläkeikä on korkea. Etelä-Savon pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat pienet, joten kaikkien pelastustoimintaan osallistuvien on oltava toimintakykyisiä ja saavutettava vaativien tehtävien FireFit-indeksi 3.

Tavoitteena on työuran alusta saakka tukea henkilöstöä säilyttämään kokonaisvaltainen terveys ja toimintakyky eläkeikään saakka.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Päätös palvelutasosta

1. Toimintaa jatketaan tulevalla palvelutasopäätöskaudella nykyisellä tasolla, nykytilan kuvauksen mukaisesti. Testaukset, terveystarkastukset, kehonkoostumusmittaukset ja toimintakyvyn ylläpitoa tukevat toimenpiteet pidetään vähintään nykyisellä tasolla.

Kehittämistarve

Savusukelluskelpoisten sopimuspalokuntalaisten määrää tulisi pystyä tulevaisuudessa lisäämään tai vähintää pitämään ennallaan. Pelastustoimintaan osallistuvien henkilöiden toimintakyvylle määritellään tavoitteellinen vähimmäistaso.

4.2.2.6. Pelastustoiminnan kalustovoimavarat toiminnoittain alueen eri osissa

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Taulukko 26. Ajoneuvokalusto paloasemittain 31.7.2026.
salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

Kalustovoimavarojen mitoitus on tehty riskien edellyttämiin suorituskykyvaatimuksiin perustuen ja kalustovoimavat ovat sillä tasolla, että pelastustoiminnan odotetaan toteutuvan viivytyksettä ja

tehokkaasti. Vuosittain tehtävien investointien ja hankintojen avulla varmistetaan kaluston, varusteiden ja välineiden toimintakunto.

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

Uusina erityispiirteinä ovat alueelle rakentuvat uudet tuulivoimapuistot, laajat aurinkovoima-alueet, laajat energiavarasto-alueet, vetytekniikan tuleminen, mahdolliset tulevaisuuden pienydinvoimalat, datakeskusten rakentuminen ja sähköautojen tuomat haasteet pelastustoiminnalle. Varsinaisia toimintavalmiusvaatimuksia ne eivät lisää, mutta ne huomioidaan koulutuksen, osaamisen ja varustuksen kehittämisessä.

Osana riskianalyysi- ja palvelutasopäätösprosessia toteutettiin vuonna 2023 laadittujen paloasemakohtaisten riskikorttien päivitys. Niiden avulla täsmennettiin paloasemien vastuualueiden riskien erityispiirteitä ja riskikohteita. Lisäksi korteissa esille tuodut huomiot henkilöstö- ja kalustoresurssien kehittämistarpeista on huomioitu pelastustoiminnan palvelutason kehittämistarvekuvauksissa.

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.2.2.7. Pelastusasemat, paloasemat sekä muut kiinteistöt ja toimipisteet

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kuva 9. Etelä-Savon pelastustoimen palveluverkko.

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

Paloasemaverkon ja muiden kiinteistöjen mitoitus perustuu uhka- ja riskiarvioon. Mitoitus on kokonaisuudessaan sillä tasolla, että pelastustoiminnan odotetaan toteutuvan viivytyksettä ja tehokkaasti ja toimintavalmiustavoitteiden täyttyvän.

Päätös palvelutasosta

Pelastustoimen nykyinen paloasemaverkko säilytetään.

Kehittämistarve

Paloasemaverkon osalta on tunnistettu seuraavat remontti- tai uudisrakennustarpeet ja palvelutasopäätöskauden aikana tehdään tarkemmat suunnitelmat ja hankkeista päätetään aina erikseen.

Uudisrakennus: Kangasniemi, Mikkelin VPK, Pertunmaa, Otavan -ja Lohikosken paloasema (mahdollinen remontti), Savonlinnan venelaituri.

Remontti: Hiirolan aseman sosiaalitilat, Hirvensalmen paloasema, Virtasalmen vene- ja ympäristövahinkojen torjunnan varastotilat.

4.2.2.8. Savusukellusvalmiudet alueen eri osissa

Palvelutason nykytilan kuvaus

Savusukelluskelpoisten henkilöiden määrässä Etelä-Savossa on ollut puutteita. Tehokkaan pelastustoiminnan varmistamiseksi vastesuunnittelua ja täydentäviä sammutusmenetelmiä on kehitetty, muun muassa hankkimalla erityiskalustoa ja kouluttamalla henkilöstöä.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Tarpeet ja tavoitteet

Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

Päätös palvelutasosta

Savusukellusvalmius pidetään taulukossa / resurssilistauksessa kohdassa 4.2.2.6. olevalla tasolla kaluston ja koulutuksen suhteen. Yksittäisen paloaseman henkilöstön suorituskykyyn tai saatavuuteen liittyen savusukellustavoitteen mukaista valmiutta ei välttämättä saavuteta. Saatavuus voi myös vaihdella eri vuorokauden- ja vuodenaikoina esimerkiksi henkilöstöpulaan liittyen.

Pelastustoiminnan toimintavalmius suunnitellaan ja mitoitetaan koko alueella tunnistettujen riskien, palvelutarpeen ja suorituskykyvaatimusten perusteella. Toimintavalmiuden toteutumista seurataan pelastusryhmän ja pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikojen sekä määriteltyjen suorituskykyjen perusteella. Harvemmin toteutuvien tehtävien edellyttämät suorituskyvyt ylläpidetään siten, että ne ovat tarvittaessa käytettävissä suunnitellun palvelutason mukaisesti. Havaitut puutteet huomioidaan toimintavalmiuden suunnittelussa ja kehittämisessä.

Kehittämistarve

Savusukelluskelpoisten henkilöiden määrässä Etelä-Savossa on saatu lisättyä, mutta edelleen on puutteita ja palvelutasopäätöskaudella tähän kiinnitetään huomiota. Tehokkaan pelastustoiminnan varmistamiseksi vastesuunnittelua ja täydentäviä sammutusmenetelmiä on kehitetty ja tätä jatketaan edelleen.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.2.2.9. CBRNE-onnettomuuksien valmiudet alueen eri osissa sisältäen kemikaalisukellusvalmiudet

Palvelutason nykytilan kuvaus

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Näihin onnettomuuksiin varautuminen on ollut riittävällä tasolla. Kemikaalisukelluksen sekä kemikaalien pumppauksen valmiuksia on alueen eri osissa.

Tarpeet ja tavoitteet

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä. Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

Kemikaalisukeltajien määrää pyritään lisäämään.

4.2.2.10. Vesipelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen venekaluston sekä vesisukellus- ja pintapelastusvalmiudet

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi on varautunut vesialueilla ja saarissa tapahtuviin onnettomuuksiin siten, että kahdella vakinaisella henkilöstöllä miehitetyllä paloasemalla on vesisukellusvalmius. Pintapelastusvalmius on kaikilla niillä toimipaikoilla, joiden vastealueella on merkittävää vesipelastusriskiä. Pelastuslaitoksella on kolme kelirikkoalusta vaikeiden jääolosuhteiden aikana tapahtuviin pelastustehtäviin. Pelastuslaitoksella on lisäksi noin 50 öljyntorjunta-alusta, joita hyödynnetään vesialueella tapahtuvaan pelastustoimintaan.

Vesisukellus ei ole pelastustoimen lakisääteinen tehtävä. Etelä-Savon pelastuslaitoksella on muu vesisukellusvalmius. Tavoitteena työvuorosuunnittelussa on, että Mikkelissä ja Savonlinnassa on Sukellus ja -pintapelastusohjeen (2023) mukainen välitön vesisukellusvalmius, jolloin työvuorossa on kaksi I-tason vesisukeltajaa. Tällöin voidaan suorittaa vaikeita vesisukellustehtäviä, joissa tulee olla koulutettu turvasukeltaja. Henkilöstön poissaoloista ynnä muista syistä johtuen vesisukellusvalmius voidaan suunnitella myös yhden sukeltajan varaan, jolloin kyetään rajoitettuihin hengenpelastustehtäviin. Myös muilla paloasemilla voi työskennellä vesisukeltajia ja tilapäisesti on mahdollista, että vesisukellusvalmiutta ei ole henkilöstön erilaisista poissaoloista johtuen.[22]

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimi voi ylläpitää alueellaan tai joissakin osissa aluettaan välitöntä vesisukellusvalmiutta tai muuta vesisukellusvalmiutta. (SM 2023:28, s.66). Vesisukellus ei ole pelastustoimen lakisääteinen tehtävä. Sen ylläpitäminen on perusteltua, koska Etelä-Savossa on paljon vesistöjä, eikä sen hoitaminen kuulu muiden viranomaisten tehtäviin. Vesisukellusvalmius ei ole kuitenkaan aukoton, koska sen ylläpitäminen ei ole mahdollista koko maakunnan alueella, eikä henkilöstöä ole välttämättä aina työvuorossa tai muuten saatavilla.

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

[22] Pelastustoimi ylläpitää vähintään pintapelastusvalmiutta.

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

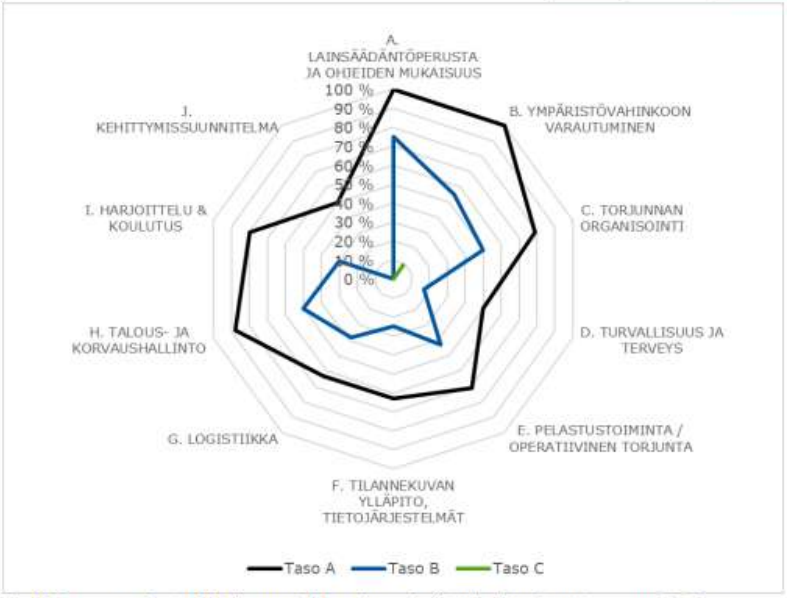
Palvelutasopäätöskauden aikana pyritään saamaan alueellinen vesisukeltajien koulutus yhteistyöalueen pelastustoimien kesken.

4.2.2.11. Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan erityisvalmiudet

Palvelutason nykytilan kuvaus

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa. Etelä-Savon pelastuslaitoksen ympäristövahinkojen torjunnan riskianalyysin mukaista ympäristövahinkojen torjuntatasoa ei vielä aluehallintoviraston arvioinnin mukaan kaikilta osin saavuteta. Puutteet eivät kuitenkaan ole niin huomattavia, että ympäristövahingon torjunta olisi uhattuna. Riskiarvion laatimisen jälkeen mm. Saimaan alueen laivaliikenteessä on tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Ympäristövahinkojen torjuntavalmiustaso:	A 78 %	B 41 %	C 2 %
A. LAINSÄÄDÄNTÖPERUSTA JA OHJEIDEN MUKAISUUS	100 %	75 %	0 %
B. YMPÄRISTÖVAHINKOON VARAUTUMINEN	100 %	55 %	9 %
C. TORJUNNAN ORGANISOINTI	79 %	50 %	0 %
D. TURVALLISUUS JA TERVEYS	50 %	17 %	0 %
E. PELASTUSTOIMINTA / OPERATIIVINEN TORJUNTA	71 %	43 %	0 %
F. TILANNEKUVAN YLLÄPITO, TIETOJÄRJESTELMÄT	63 %	25 %	0 %
G. LOGISTIIKKA	63 %	38 %	0 %
H. TALOUS- JA KORVAUSHALLINTO	88 %	50 %	0 %
I. HARJOITTELU & KOULUTUS	80 %	30 %	0 %
J. KEHITTYMISSUUNNITELMA	50 %	0 %	0 %

Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskinarvion edellyttämä torjuntataso on B. Tasoa ei saavuteta, merkittävimmät puutteet ovat kehittymissuunnitelmassa sekä terveys- ja turvallisuussuunnittelussa ja työterveyshuollon suunnittelussa. Aluehallintoviraston arvion mukaan puutteet eivät ole niin huomattavia, että ympäristövahingon torjunta olisi vakavasti uhattuna.

Kuva 10. Etelä-Savon pelastuslaitoksen ympäristövahinkojen torjuntataso ympäristövahingon torjuntavalmius pelastustoimessa 2022 aluehallintoviraston käsityksen mukaan.[23]

torjuntavalmiustaso

Tarpeet ja tavoitteet

Hyvinvointialueen pelastustoimen vastuulla olevien öljyvahinkojen maa- ja vesialueilla, alusöljyvahinkojen sekä muiden ympäristövahinkojen torjunnan erityisvalmiuden lisäksi on huomioitava myös venekalusto. Yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa päättäminen tehdään

[23] Aluehallintovirastojen julkaisuja 157/2023

luvuissa 4.2.4, 4.3.1, 4.3.2, 4.3.3. Vapaaehtoisten käyttämisen periaatteista päätetään luvussa 4.4. Ympäristövahinkojen torjunnan suunnitelmista päätetään kohdassa 4.3.4.

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

Ympäristövahinkojen torjuntaan suunnattua koulusta ja harjoitustoimintaa tulee kehittää riskipainotteisesti. Erityiskaluston osalta muun muassa mittauskalustoa tulee kehittää yhteistyössä Itä- ja Keski-Suomen pelastuslaitosten kanssa.

4.2.2.12. Korkealta pelastamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet putoamisvaarallisella alueella työskentelystä sekä ajoneuvokalustosta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Korkealta pelastamisen taso on Etelä-Savossa vakiintunut. Etelä-Savon pelastuslaitoksella on puomitikaskalusto Mikkelissä ja Savonlinnassa. Alueelle on rakentumassa tuulivoimapuisto, jonka yhteydessä pelastustoimen suorituskykyä on parannettava.

Tarpeet ja tavoitteet

Korkealta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Etelä-Savossa ei ole vaativia korkealta pelastamisen riskejä, kuten suuria hiihtohissejä tai maisemahissejä.

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

Ei erityisiä kehittämistarpeita.

4.2.2.13. Sammutusveden saamisen valmiudet alueen eri osissa sisältäen periaatteet letkukalustosta, säiliöauotoista ja pumpuista

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.2.2.14. Muiden paikallisten riskien mukaiset valmiudet, esimerkiksi maanalainen pelastaminen, maastopalot ja maastopelastaminen

Nykytilan kuvaus

Maastopaloriski on arvioitu Etelä-Savossa merkittäväksi ja näin ollen riskin hallintaan on panostettu merkittävästi, muun muassa hankkimalla kaksi metsäkoneen päälle rakennettua metsäpalonsammutuslaitteistoa (Mörkö). Maastopelastamisen riski on merkittävä laajojen metsäalueiden ja runsaiden ulkoilureittien johdosta. Pelastuslaitos on viime vuosina uusinut maastoajoneuvokalustoa merkittävästi.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella on riittävä venekalusto eri puolilla hyvinvointialuetta vesialueilla ja saaristossa tapahtuvien onnettomuuksien hoitamiseen.

Tarpeet ja tavoitteet

Päivittäisten onnettomuuksien lisäksi Etelä-Savossa on noin 10 merkittävää mekaanisen puunjalostuksen tuotantolaitosta, joissa on merkittävä suurpalon vaara. Suurimmassa osassa näistä paloriskiä on hallittu automaattisilla sammutuslaitteistoilla. Etelä-Savossa on runsaasti metsäalueita ja metsäpalojen riski on kuivina kesinä huomattava. Maastopaloriski on arvioitu Etelä-Savossa merkittäväksi. Maastopelastamisen riski on merkittävä laajojen metsäalueiden ja runsaiden ulkoilureittien johdosta. Etelä-Savossa on yksi merkittävä maanalainen luolasto. Muut maanalaiset tilat ovat tavanomaisia, kuten esimerkiksi pysäköintihalleja.

Etelä-Savossa on runsaasti eri kokoisia vesialueita ja niissä runsas saaristo. Saaristossa on pääsääntöisesti vapaa-ajanasuntoja, mutta myös vakituista asutusta. Runsaammin asuttuihin saariin on olemassa tie- tai lossiyhteys. Vesistöissä tapahtuu myös runsaasti vesiliikennettä, varsinkin kesäisin.

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

Eri erityistä kehittämistarvetta.

4.2.3. Pelastustoiminnan johtaminen

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.2.4. Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisen järjestämisen valvonta

Palvelutason nykytilan kuvaus

Itä-Suomen yhteistyöalueen pelastuslaitokset (Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Etelä-Savo ja Keski-Suomi) toteuttavat yhdessä tilannekeskustoimintaa (ITÄ JOKE), jonka vastuullisena tuottajana on Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos. Toiminta perustuu sopimukseen ja osapuolet seuraavat sopimuksen toteutumista.

Tarpeet ja tavoitteet

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden yhteistoiminta-alueen hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue vastaa palvelujen järjestämisestä ja valvonnasta myös silloin, kun palvelu hankitaan muulta palveluntuottajalta.

Itäisen yhteistoiminta alueen pelastuslaitokset toteuttavat yhdessä tilannekeskustoimintaa, jonka vastuullisena tuottajana on Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos. Toiminta perustuu sopimukseen ja osapuolet seuraavat sopimuksen toteutumista.

Päätös palvelutasosta

Etelä-Savon hyvinvointialue toteuttaa yhdessä tilannekeskustoimintaa, valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Vastuullisena tuottajana on Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos.

Kehittämistarve

Ei erityisiä kehittämistarpeita.

4.2.5. Pelastusviranomaisen virka-apu muille viranomaisille

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon pelastustoimi antaa muille viranomaisille virka-apua pyynnöstä erityiseen harkintaan pohjautuen. Pyynnön toteuttamisessa otetaan huomioon pelastustoiminnan tarpeet omalla alueella ja mahdollisuudet antaa virka- apua pelastustoimintaa vaarantamatta. Virka-avun antamisessa noudatetaan kunkin viranomaisen kanssa laadittuja yhteistyösopimuksia.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Päätös palvelutasosta

Etelä-Savon pelastustoimi antaa muille viranomaisille virka-apua pyynnöstä erityiseen harkintaan pohjautuen. Pyynnön toteuttamisessa otetaan huomioon pelastustoiminnan tarpeet omalla alueella ja mahdollisuudet antaa virka- apua pelastustoimintaa vaarantamatta. Virka-avun antamisessa noudatetaan kunkin viranomaisen kanssa laadittuja yhteistyösopimuksia.

Kehittämistarve

Eri erityistä kehittämistarvetta.

4.2.6. Osallistuminen pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon

Palvelutason nykytilan kuvaus

Kansainvälisen avun antamisessa Etelä-Savon pelastuslaitos on osallistunut EU-pelastuspalvelumekanismin toimintaan ja sitoutunut yhdessä muiden Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosten kanssa metsäpalomuodostelmalla (FI GFFF-V) tukemaan pelastuspalvelumekanismin kautta muiden EU-alueen valtioiden pelastustoimintaa.

Pelastuslaitoksella ei ole valtion hankkimaa kansainväliseen pelastustoimintaan soveltuvaa erityiskalustoa.

Kansainvälisen avun vastaanottamiseen ja antamiseen liittyvä suunnitelma (HNS) on Etelä-Savossa valmistui keväällä 2024.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

Päätös palvelutasosta

Kansainvälisen avun antamisessa Etelä-Savon pelastuslaitos on osallistunut EU-pelastuspalvelumekanismin toimintaan ja sitoutunut yhdessä muiden Itä- ja Kaakkois-Suomen pelastuslaitosten kanssa metsäpalomuodostelmalla (FI GFFF-V) tukemaan pelastuspalvelumekanismin kautta muiden EU-alueen valtioiden pelastustoimintaa.

Pelastuslaitoksella ei ole valtion hankkimaa kansainväliseen pelastustoimintaan soveltuvaa erityiskalustoa.

Kansainvälisen avun vastaanottamiseen ja antamiseen liittyvä suunnitelma (HNS) valmistui vuoden 2024 keväällä.

Kehittämistarve

Palvelutasopäätöskauden aikana selvitetään henkilöstön koulutustarpeet ja järjestetään tarvittavaa koulutusta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

4.3.1. Hälytysohje

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savossa hälytysohje on laadittu ja ajan tasalla. Hälytysohjeessa on huomioitu yhteistoimintasuunnitelmat ja keskinäisen avunannon suunnitelmat.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen mukaan Etelä-Savossa hälytysohje on laadittu ja ajan tasalla. Hälytysohjeessa on huomioitu yhteistoimintasuunnitelmat ja keskinäisen avunannon suunnitelmat.

Päätös palvelutasosta

Pelastustoimi tekee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa hälytysohjeen pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa otetaan huomioon myös pelastuslaitosten sopimukseen perustuva yhteistoiminta ja velvollisuus antaa apua toiselle pelastuslaitokselle.

Hälytysohje on laadittu siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hälytysohjeen päivitykseen käytetään noin 0,1 HTV. Hälytysohjeiden ajantasaisuutta arvioidaan säännöllisesti ja niitä päivitetään toimintaympäristön, riskien, käytettävissä olevien voimavarojen tai yhteistyöjärjestelyjen muuttuessa.

Kehittämistarve

Hälytysohjetta päivitetään tarpeen mukaan, mikäli siinä havaitaan optimointitarvetta.

4.3.2. Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnittelu

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savossa pelastuslaitoksen keskinäisen avunannon suunnitelma on osin laadittu ja ajan tasalla. Suunnitelma toimii hyvin tällä hetkellä.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Pelastuslain 45 pykän mukaisesti 1.1.2024 voimaan tulevassa muutoksessa edellytetään, että pelastuslaitoksen tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa. Velvoite on uusi ja koskee koko yhteistyöaluetta.

Päätös palvelutasosta

Pelastuslaitosten keskinäisestä avunannosta on sovittu YT- alueen yhteisessä sopimuksessa. Sopimuksessa on kuvattu avunannon suunnittelun periaatteet. Yhteistyösopimus sisältää

pelastuslain 45 pylälän mukaisen velvoitteen ja periaatteet 98 pykälän mukaisesta pelastustoimintaa varten saadun avun korvaamisesta.

Sopimuksen ja siihen liittyvien suunnitelmien ajantasaisuutta arvioidaan säännöllisesti ja ne päivitetään toimintaedellytysten tai yhteistyöjärjestelyjen muuttuessa. Pelastuslaitosten keskinäisestä avunannon suunnitteluun käytetään noin 0,1 HTV.

Kehittämistarve

Eri erityistä kehittämistarvetta.

4.3.3. Yhteistyön suunnittelu pelastustoiminnassa

Palvelutason nykytilan kuvaus

Pelastuslaitokselle on laadittu resurssitaulukko, missä on kuvattu kunkin toimijan rooli yhteistoimintatehtävissä. Pelastuslaitos suunnittelee pelastustoiminnassa tarvittavan yhteistyön alueen onnettomuusuhkien, riskien ja pelastustoiminnan järjestelyjen perusteella. Yhteistyötarpeet arvioidaan osana pelastustoiminnan suunnittelua.

Pelastustoiminnan yhteistyöjärjestelyt muodostavat osan pelastuslaitoksen suunnitelmakokonaisuutta. Yhteistoimintatehtäviä ja eri toimijoiden käytettävissä olevia voimavaroja on kuvattu resurssitaulukossa. Pelastustoiminnan suunnitelmat muodostavat sähköiseen suunnitelma-arkkitehtuuriin kootun kokonaisuuden.

Yhteistyötä suunnitellaan niiden valtion, hyvinvointialueen ja kuntien viranomaisten, laitosten ja muiden toimijoiden kanssa, joiden tehtäviä, asiantuntemusta tai voimavaroja tarvitaan alueella tunnistettuihin onnettomuusuhkiin varautumisessa ja pelastustoiminnassa.

Yhteistyösuunnittelussa huomioidaan sisäministeriön asetuksen 1363/2018 mukaisesti alueen uhkat ja riskit sekä pelastustoiminnassa tarvittavat voimavarat, johtamis- ja yhteistoimintajärjestelyt ja vaativien tilanteiden edellyttämä yhteistyö. Asetuksen lähtökohtana on riskiperusteisuus:

suunnitelmien tulee vastata paikallisia tarpeita ja perustua alueella esiintyviin uhkiin ja niistä aiheutuvien riskien arviointiin.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti. Yhteistyösuunnitelmat on laadittu ja ne ovat ajan tasalla.

Yhteistyösuunnitelmien sisältö ja kattavuus varmistetaan sisäministeriön asetuksen 1363/2018 vaatimusten mukaisiksi.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Päätös palvelutasosta

Pelastuslaitos suunnittelee ja ylläpitää pelastustoiminnan yhteistyöjärjestelyjä yhdessä valtion, hyvinvointialueen ja kuntien viranomaisten sekä muiden pelastuslain 46 pykälässä tarkoitettujen toimijoiden kanssa. Yhteistyön tarve, laajuus ja järjestelyt määritetään alueen onnettomuusuhkien, riskien ja pelastustoiminnan tarpeiden perusteella. Yhteistyötarpeet arvioidaan koko alueen osalta ja yhteistyösuunnitelmissa määritetään tarvittavat yhteistoimintajärjestelyt, osapuolet, tehtävät, vastuut ja käytettävissä olevat voimavarat.

Tarvittavat yhteistyösuunnitelmat ja sopimukset laaditaan ja ylläpidetään yhdessä asianomaisten toimijoiden kanssa. Yhteistyösuunnitelmat laaditaan sisäministeriön asetuksen 1363/2018 vaatimusten mukaisesti. Suunnitelmissa huomioidaan asetuksen 6 pykälän mukaisesti ainakin yhteistyöhön osallistuvien tahojen tehtävät, käytettävissä olevat voimavarat sekä yhteistyön toteuttamisen kannalta tarvittavat järjestelyt.

Yhteistyösuunnitelmien ajantasaisuus tarkistetaan vähintään palvelutasopäätöskauden aikana sekä aina riskien, voimavarojen, vastuiden tai yhteistyöjärjestelyjen olennaisesti muuttuessa. Havaitut muutostarpeet päivitetään suunnitelmiin ilman aiheetonta viivytystä.
Yhteistyösuunnitelmien kattavuus ja ajantasaisuus varmistetaan osana pelastustoiminnan suunnittelua ja omavalvontaa.

Tähän toimintaan käytetään noin 0,1 HTV

Kehittämistarve

Eri erityistä kehittämistarvetta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.3.4. Hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Palvelutason nykytilan kuvaus

Suunnitelmat ovat Etelä-Savon hyvinvointialueen selvityksen mukaan laadittu ja ne ovat ajan tasalla.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Päätös palvelutasosta

Pelastuslaitoksen laatii hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat.

Pelastuslaitos laatii pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavan pelastuslaitosten johdolla. Pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat pidetään ajan tasalla ja päivitetään toimintaympäristön, riskien, voimavarojen tai yhteistyöjärjestelyjen muuttuessa

Tähän toimintaan käytetään noin 0,1 HTV

Kehittämistarve

Eri erityistä kehittämistarvetta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.3.5. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon hyvinvointialueella on yksi pelastuslain 48 § pykälässä tarkoitettu erityistä vaaraa aiheuttava kohde, jota varten pelastuslaitos ylläpitää ulkoista pelastussuunnitelmaa. Ulkoinen pelastussuunnitelma päivitettiin vuonna 2025 voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti. Kohteessa järjestettiin vuonna 2025 ulkoiseen pelastussuunnitelmaan perustuva suuronnettomuusharjoitus, joka toteutui voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Päätös palvelutasosta

Pelastuslaitos laatii ja ylläpitää pelastuslain 48 pykälässä tarkoitettujen erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa. Suunnitelmat tarkistetaan ja päivitetään sekä niiden toimivuutta harjoitellaan säädösten ja valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti.

Ulkoinen pelastussuunnitelma, siihen liittyvä tiedottaminen ja harjoittelu muodostavat suunnitelmallisen kokonaisuuden, jolla varmistetaan pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan valmius toimia suuronnettomuustilanteissa. Harjoituksissa ja suunnitelmien arvioinnissa tunnistetut puutteet huomioidaan suunnitelmien ja toimintamallien kehittämisessä

Ulkoisten pelastussuunnitelmien laadintaan ja niitä koskevaan harjoitteluun käytetään noin 0,1 HTV:tä.

Kehittämistarve

Ulkoisten pelastussuunnitelmien laadinta-, päivitys-, tiedottamis- ja harjoitusprosessia ylläpidetään suunnitelmallisena ja ajantasaisena. Palvelutasopäätöskaudella kehitetään erityisesti harjoitusten suunnittelua, arviointia ja dokumentointia sekä varmistetaan, että harjoituksissa tunnistetut kehittämistarpeet käsitellään, vastuutetaan ja toteutetaan määritellyssä aikataulussa.

Suunnitelmien päivittämisen ja harjoitusten määräaikojen toteutumista seurataan osana pelastuslaitoksen omavalvontaa.

4.4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

4.4.1. Vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi käyttää runsaasti sopimushenkilöstöä pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa. Valtaosalla sopimuspalokuntien henkilöistä on henkilökohtainen työsopimus pelastuslaitoksen kanssa. Pieni osa sopimuspalokuntien henkilöstöstä toimii myös ilman henkilökohtaista sopimusta. Alueella toimii Suomen Meripelastusseuran vapaaehtoisia järvipelastusyhdistyksiä. Lisäksi Etelä-Savon pelastustoimella on vapaaehtoisen pelastuspalvelun ja radioamatöörien kanssa yhteistyötä. Radioamatöörien kanssa on sovittu vararadiojärjestelmästä.

Tarpeet ja tavoitteet

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Päätös palvelutasosta

Etelä-Savon pelastustoimen pelastustoiminnan palvelutuotanto perustuu päätoimisen henkilöstön lisäksi merkittävään sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön voimavaraan.

Sopimuspalokuntatoiminnan henkilöstövoimavara ylläpidetään vähintään taulukossa 24 määritellyllä tavoitetasolla siten, että henkilöstön määrä, osaaminen ja käytettävyys tukevat pelastustoiminnan toimintavalmiuden toteutumista eri puolilla maakuntaa. Henkilöstövoimavaran riittävyyttä seurataan palokunnittain ja havaittuihin puutteisiin reagoidaan rekrytoinnin, koulutuksen ja muiden tarvittavien toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on ylläpitää jokaisella toiminta-alueella riskien edellyttämä määrä koulutettua ja hälytystehtäviin käytettävissä olevaa sopimushenkilöstöä. Toteutumista seurataan palokunnittain henkilöstömäärän, koulutuskelpoisuuden ja tosiasiallisen hälytyskelpoisuuden perusteella.

Pelastustoimi ylläpitää yhteistyötä Suomen Meripelastusseuran järvipelastusyhdistysten, Vapaaehtoisen pelastuspalvelun sekä radioamatöörien kanssa. Yhteistyöjärjestelyjen tavoitteena on täydentää pelastustoimen voimavaroja erityisesti vesistötehtävissä, etsinnässä, häiriötilanteissa ja varaviestinnässä. Radioamatöörien kanssa ylläpidetään sovittua vararadiojärjestelyä.

Yhteistyöjärjestelyjen toimivuutta ja vapaaehtoistoimijoiden käytettävyyttä arvioidaan säännöllisesti sekä harjoitusten ja häiriötilanteiden yhteydessä. Sopimukset ja toimintamallit päivitetään toiminnan, riskien tai yhteistyöjärjestelyjen muuttuessa.

Etelä-Savon kyläturvallisuus -hankkeen kanssa tehtävällä yhteistyöllä kehitetään kyläturvaryhmien, kylävalmiustalojen ja kyläradiojärjestelmän muodostamaa toimintamallia ja kytketään se osaksi maakunnallista varautumis- ja valmiusverkostoa. Hankkeessa syntyvien toimintamallien jatkuvuus

ja ylläpito varmistetaan yhteistyössä kuntien, kylien ja muiden toimijoiden kanssa hankkeen päättymisen jälkeen.

Kehittämistarve

Sopimuspalokuntien toimintakyky ja elinvoimaisuus turvataan kehittämällä henkilöstön rekrytointia ja pitovoimaa, osaamista, työturvallisuutta sekä kalusto- ja varustautumisedellytyksiä. Kehittämistoimenpiteitä kohdennetaan riskiperusteisesti erityisesti niihin palokuntiin, joissa henkilöstön saatavuudessa tai toimintakyvyssä on tunnistettu puutteita**.**

4.4.2. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Palvelutason nykytilan kuvaus

Vapaaehtoistoiminnalla ja sopimuspalokunnilla on keskeinen merkitys Etelä-Savon pelastustoimen palvelujen ja alueellisen toimintavalmiuden tukemisessa. Pelastustoimi edistää sopimuspalokuntien toimintakykyä ja elinvoimaisuutta tukemalla henkilöstön hyvinvointia, rekrytointia, osaamista sekä palokuntien nuoriso- ja tukitoimintaa.

Palokuntanuoriso- ja tukitoimintaa kehitetään yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Pelastustoimi tukee toimintaa muun muassa avustuksilla, varusteilla sekä osallistumalla toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Osa palokuntien tukiosastoista osallistuu lisäksi hälytystilanteiden muonitukseen erikseen sovitulla tavalla.

Vapaaehtoistoimijat osallistuvat Etelä-Savossa myös alueelliseen varautumis- ja valmiusyhteistyöhön. Yhteistyötä tehdään alueellisen riskiarvioinnin, valmiusfoorumin ja häiriötilanteiden toimintamallien yhteydessä. Pelastustoimi tekee yhteistyötä myös vapaaehtoisen **pelastuspalvelun ja muiden alueella toimivien vapaaehtoisorganisaatioiden kanssa.**

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Tarpeet ja tavoitteet

Palvelutasopäätöskauden tavoitteena on ylläpitää ja kehittää pelastustoimen tehtävissä hyödynnettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä sekä vahvistaa niiden elinvoimaisuutta. Toimintaedellytyksiä edistetään yhteistyöllä, koulutuksella, rekrytoinnin tukemisella sekä tarkoituksenmukaisilla taloudellisilla ja materiaalisilla tukimuodoilla.

Erityistä huomiota kiinnitetään sopimuspalokuntien henkilöstön saatavuuteen ja toiminnan jatkuvuuteen sekä nuorisotoiminnan kehittämiseen. Vapaaehtoistoimijoiden osallistumista alueelliseen varautumiseen ja häiriötilanteisiin kehitetään osana hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden yhteistyötä.

Päätös palvelutasosta

1. Pelastustoimi edistää sopimuspalokuntien ja muiden pelastustoimen tehtävissä hyödynnettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä ja huomioi vapaaehtoistoiminnan osana pelastustoimen palvelujen suunnittelua ja toteuttamista.

2. Sopimuspalokuntien elinvoimaisuutta tuetaan edistämällä henkilöstön rekrytointia, sitoutumista, osaamista ja hyvinvointia sekä kehittämällä palokuntien nuoriso- ja tukitoimintaa yhteistyössä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

3. Pelastustoimi ylläpitää ja kehittää yhteistyötä muiden vapaaehtoisorganisaatioiden kanssa sekä varmistaa yhteistyötä koskevien sopimusten ajantasaisuuden.

4. Vapaaehtoistoimijoiden osallistumista alueelliseen varautumiseen, valmiussuunnitteluun ja häiriötilanteiden toimintaan ylläpidetään ja kehitetään osana alueellisia yhteistyörakenteita.

Kehittämistarve

Keskeisenä kehittämistarpeena on sopimuspalokuntien elinvoimaisuuden ja henkilöstön saatavuuden vahvistaminen sekä vapaaehtoistoiminnan edistämiselle asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden seurannan kehittäminen. Lisäksi nuoriso- ja tukitoimintaa tulee hyödyntää pitkäjänteisesti sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuuden tukemisessa.

4.4.3. Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan terveystarkastukset

Palvelutason nykytilan kuvaus

Ks. lisäksi kohta pelastustoiminnan henkilöstön fyysisen toimintakunnon ylläpito 4.2.2.5.

Tarpeet ja tavoitteet

Ks. lisäksi kohta pelastustoiminnan henkilöstön fyysisen toimintakunnon ylläpito 4.2.2.5.

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Päätös palvelutasosta

Ks. lisäksi kohta pelastustoiminnan henkilöstön fyysisen toimintakunnon ylläpito 4.2.2.5

Etelä-Savon pelastustoimi järjestää kustannuksellaan terveystarkastukset pelastustoimintaan osallistuvalle henkilöstölle. Samoin terveystarkastukset järjestetään toiminnan aloittaville, veneen kuljettajille ja ajokorttien yhteydessä.

Kehittämistarve

Ei erityisiä kehittämistarpeita.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.4.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Palvelutason nykytilan kuvaus

Ks. lisäksi kohta pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen hallinta 4.2.2.4.

Ylläpitokoulutuksesta Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimella on vuosittain laadittava koulutuskalenteri. Viikkoharjoitussuunnitelmat tekee paloaseman nimetty viranhaltija. Lisäksi pelastustoimella on nimetty koulutusvastaava. Järjestelmä toimii tällä hetkellä kohtuullisesti

Sivutoimisen henkilöstön ja sopimuspalokuntien henkilöstön koulutus järjestetään Pelastusopiston opetussuunnitelman mukaisesti. Koulutustarvetta arvioidaan suhteessa pelastustoiminnan tehtäviin, alueellisiin riskeihin ja palokuntien suorituskykyvaatimuksiin. Koulutusta toteutetaan vuosittaisen koulutussuunnitelman ja koulutuskalenterin mukaisesti eri puolilla Etelä-Savoa. Osaamista ylläpidetään lisäksi palokuntien säännöllisellä harjoitustoiminnalla. Koulutustarjonta on arvioitu pääosin riittäväksi, mutta kouluttajien saatavuudessa ja koulutusprosessin toimivuudessa on tunnistettu kehittämistarpeita.

Tarpeet ja tavoitteet

Ks. lisäksi kohta pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen hallinta 4.2.2.4.

Pelastustoimintaan osallistuvalta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Päätös palvelutasosta

Ks. lisäksi kohta pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen hallinta 4.2.2.4.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi laatii vuosittain koulutuskalenterin. Pelastustoimella on nimetty koulutusvastaava.

Sivutoimisella sekä sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalla pelastustoimintaan osallistuvalla henkilöstöllä tulee olla tehtävän edellyttämä Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus ja osaaminen. Pelastustoimi järjestää koulutusta vuosittain tunnistetun tarpeen perusteella siten, että henkilöstön osaaminen, tehtäväkelpoisuus ja palokuntien suorituskyky voidaan ylläpitää koko alueella vähintään vuoden 2025 tasolla. Koulutusvaatimusten täyttymistä, koulutuksiin osallistumista ja henkilöstön tehtäväkelpoisuutta seurataan osana osaamisen ja suorituskyvyn hallintaa. Koulutusta kohdennetaan seurannassa havaittujen osaamis- ja suorituskykypuutteiden perusteella.

Kehittämistarve

Ks. lisäksi kohta pelastustoiminnan henkilöstön osaamisen hallinta 4.2.2.4.

Palvelutasopäätöskaudella kehitetään sopimushenkilöstön koulutuspolkuja, osaamisen hallintaa ja toimintakyvyn seurantaa. Erityisenä tavoitteena on vahvistaa savusukelluskelpoisen sopimushenkilöstön saatavuutta. Kouluttajaresurssia vahvistetaan, harjoitteluolosuhteita kehitetään ja osaamisen seurantaa yhdenmukaistetaan. Nämä kehittämiskohteet sisältyvät myös vuosien 2027–2030 kehittämissuunnitelmaan.

Kehittämistoimenpiteet toteutetaan vaiheittain vuosina 2027–2030. Painopisteet ja resurssit täsmennetään vuosittain toiminnan ja talouden suunnittelussa. Toteutumista seurataan vuosittain palvelutasopäätöksen seurannan yhteydessä arvioimalla vähintään koulutusvaatimukset täyttävän henkilöstön määrää, koulutusten toteutumista, osaamispuutteita sekä tehtävien edellyttämän toimintakyvyn saatavuutta. Olennaiset poikkeamat ja lisäresurssitarpeet käsitellään osana toiminnan ja talouden raportointia ja pelastustoimen omavalvontaa.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

4.5 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla oleva väestönsuojeluun varautuminen

4.5.1. Väestönsuojeluun varautumisen edellyttämä suunnittelu

Salassa pidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

Väestönsuojeluun varautumiseen liittyvät pelastustoimen vastuut ja tehtävät on määritelty niin, että ne kattavat pelastuslain 64. pykälän mukaiset vaatimukset.

Väestönsuojeluun varautuminen on suunnittelu ja resurssoitu siten, että hyvinvointialueen pelastustoimi:

1) huolehtii väestönsuojelutehtävien edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista;
2) kouluttaa ja varaa henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin;
3) huolehtii väestönsuojelun johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta;
4) varautuu valmiuslain 121. pykälässä tarkoitettuun väestön siirtämiseen; sekä
5) huolehtii muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä.

Tarvittavat suunnitelmat ylläpidetään paivitetään nykytilan kuvauksen mukaisesti ja huomioidaan alueellisessa riskinarvioissa ja pelastustoimen riskianalyysissä tapahtuvat muutokset.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Tähän toimintaan käytetään noin 4 henkilötyövuotta, joista 2 htv kohdentuu hyvinvoinitialueen omaan varautumiseen tukemiseen ja 2 htv pelastustoimen omaan varautumiseen ja väestösuojeluun varautumisen tehtäviin.

Kehittämistarve

Salassa pidettävä **(Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)**

4.5.2. Väestönsuojelutehtävien edellyttämän toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittaminen

Salassa pidettävä **(Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)**

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.5.3. Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaatio

Salassa pidettävä **(Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)**

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.5.4. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen

Salassa pidettävä. (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.5.5.Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutustarve

Salassa pidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.5.5.Poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen

Salassa pidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Palvelutason nykytilan kuvaus

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Tarpeet ja tavoitteet

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

4.5.6.Kuntien kanssa tehtävä yhteistyö

Palvelutason nykytilan kuvaus

Etelä-Savossa yhteistyö varautumisessa ja valmiussuunnittelussa toimii hyvinvointialueen pelastustoimen ja kuntien kesken erinomaisesti. Valmiussuunnittelun yhteyshenkilöt on nimetty alueelta ja kunnista, yhteistyösopimus on parhaillaan päivityksessä, yhteisiä koulutuksia on järjestetty ja kuntakierrokset toteutetaan säännöllisesti. Vuoden 2024 alussa sovittiin kuntien ja hyvinvointialueen kesken yhteistyöstä jatkossa uusissa sopimuksissa.

Pelastustoimi on tukenut alueen kuntien varautumista mm. kuntakierroksilla, kuntien työpajapäivillä ja harjoituksilla valmiussuunnittelun kehittämiseksi. Kuntien käyttöön on myös laadittu yhtenäinen valmiussuunnitelmapohja, joka yhtenäistää suunnitelmien rakennetta ja helpottaa esimerkiksi

avustamista kunnasta toiseen eri tilanteissa. Työ on aktiivista yhteistyötä, tukee molempien osapuolten lakisääteisten varautumistehtävien onnistumista ja sitä jatketaan edelleen.

Tarpeet ja tavoitteet

Väestönsuojeluun varautumisessa tehdään yhteensovittamista ja yhteistyötä kuntien kanssa. Yhteistyö sisältää yhteistoimintarakenteet, toimintamallit ja yhteistyön edellyttämän tiedonkulun. Muuta varautumiseen liittyvää yhteistyötä on kuntien valmiussuunnittelun ja varautumiskoulutuksen tukeminen sopimusperusteisesti.

Päätös palvelutasosta

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

Kehittämistarve

Hyvinvointialueen toimialojen ja kuntien valmiussuunnittelun yhteyshenkilöiden yhteistyötä kehitetään ja tiivistetään edelleen sopimusten mukaisesti.

5 KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Pelastustoimen palveluja kehitetään palvelutasopäätöskaudella 2027–2030 alueellisen riskiarvion, pelastustoimen riskianalyysin, omavalvonnan, palvelutasopäätöksen toteutumisen seurannan sekä viranomaisarvioinneissa tunnistettujen kehittämistarpeiden perusteella. Kehittämisen tavoitteena on turvata lakisääteisten palvelujen saatavuus, laatu, vaikuttavuus ja yhdenvertaisuus sekä ylläpitää toimintaympäristön riskejä vastaavaa toimintavalmiutta ja suorituskykyä.

Kehittämistoimenpiteissä huomioidaan hyvinvointialueen taloudelliset edellytykset. Toimenpiteet jaetaan nykyisillä voimavaroilla toteutettaviin, voimavarojen uudelleen kohdentamista tai käyttötalouden lisäresursointia edellyttäviin sekä investointeja edellyttäviin toimenpiteisiin. Toimenpiteiden tarkempi resursointi sovitetaan vuosittain yhteen hyvinvointialueen toiminnan ja talouden suunnittelun sekä investointisuunnitelman kanssa.

5.1 Onnettomuuksien ehkäisy ja valvonta

Turvallisuusviestintä ja neuvonta

Turvallisuusviestintää, neuvontaa ja ohjausta kohdennetaan jatkossa edelleen riskiperusteisesti erityisesti ikääntyneisiin, tuetusti kotona asuviin, kausiväestöön sekä harvaan asutuille ja vesistöisille alueille. Tavoitteena on parantaa palvelujen alueellista yhdenvertaisuutta. LVV:n arvioinnissa turvallisuusviestinnän tavoittavuus todettiin hyväksi, mutta alueellisessa kohdentumisessa tunnistettiin kehitettävää.

Palontutkinta

Palontutkinnan osaamista, alueellista saatavuutta, koulutusta ja varustusta kehitetään. Tavoitteena on varmistaa riittävä 2. tason palontutkintavalmius eri puolilla maakuntaa sekä parantaa tutkintojen sekä pelastuslain 41§ mukaisten ilmoitusten toteutumista.

Valvontatoiminta

Valvonnan keskeisenä tavoitteena on vähentää valvontavelkaa, varmistaa vuosittaisen määräaikaisen valvonnan suunnitelman mukainen toteutuminen sekä parantaa valvonnan alueellista yhdenvertaisuutta. Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten valvontaa kehitetään riskiperusteisesti hyödyntämällä paloturvallisuuden itsearviointia ja ohjelmistorobotiikkaa valvonnan kohdentamisessa. Aiemmassa valvonnassa on kiinnitetty huomiota valvonnan resurssien ja asetettujen tavoitteiden väliseen suhteeseen.

Valtakunnallisen onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän käyttöönotto toteutetaan hallitusti. Käyttöönotossa huomioidaan henkilöstön koulutus, tietojen siirto, toimintatapojen uudistaminen sekä turvallisuusverkkoympäristön vaatimukset. Järjestelmän käyttöönoton on jo aiemmin arvioitu edellyttävän merkittävästi valmistelua, testausta, tietojen siirtoa ja henkilöstön kouluttamista.

5.2 Pelastustoiminnan toimintavalmius ja suorituskyky

Toimintavalmiuden toteutumista seurataan riskiperusteisesti ja havaittuihin toimintavalmiuspuutteisiin reagoidaan. Erityistä huomiota kiinnitetään toimintavalmiuden kehittymiseen tunnistetuilla haasteellisilla alueilla.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Pelastustoiminnan suorituskykyä kehitetään erityisesti seuraavissa kokonaisuuksissa:

- savusukellusvalmius ja täydentävät sammutusmenetelmät
- pinta- ja vesisukellusvalmius
- korkealta pelastamisen, tuuli- ja aurinkovoimarakentamisen, energiavarastojen, datakeskusten, vetytekniikan ja mahdollisten pienydinvoimaloiden edellyttämä osaaminen
- henkilöstön fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen
- pelastusjoukkueen toimintavalmiuden kehittäminen.

5.3 Sopimuspalokuntatoiminnan kehittäminen

Sopimuspalokunnat ovat keskeinen osa Etelä-Savon pelastustoimen palvelutuotantoa. Sopimuspalokuntatoiminnan kehittämisessä painotetaan **henkilöstön saatavuutta, rekrytointia ja pitovoimaa, koulutusta ja osaamista, toimintakykyä, työturvallisuutta sekä kalusto- ja varustautumisedellytyksiä**.

Kehittämistoimenpiteitä kohdennetaan erityisesti niihin palokuntiin, joissa henkilöstön saatavuudessa tai toimintakyvyssä on tunnistettu puutteita. Sopimuspalokuntien osallistumista koulutuksen, kaluston ja varusteiden sekä muun toiminnan kehittämiseen vahvistetaan.

5.4 Henkilöstön osaaminen ja toimintakyky

Henkilöstön osaamisen ylläpitämiseksi kehitetään koulutus- ja harjoitustoimintaa sekä harjoitteluolosuhteita. Ikääntyvän operatiivisen henkilöstön työkyvyn ylläpitämistä kehitetään suunnitelmallisesti yhteistyössä työterveyshuollon ja työhyvinvoinnin asiantuntijoiden kanssa.

Sopimushenkilöstön koulutuspolkujen kattavuutta, osaamisen hallintaa ja toimintakyvyn seurantaa kehitetään. Tavoitteena on myös lisätä savusukelluskelpoisen sopimushenkilöstön saatavuutta.

5.5 Västönsuojelu ja varautuminen

salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)

5.6 ICT ja tiedonhallinta

Pelastustoimen ICT-kehittämisessä varaudutaan valtakunnallisten järjestelmien ja turvallisuusverkkoratkaisujen käyttöönottoon. Keskeisiä kokonaisuuksia ovat:

- VIRVE 2
- KEJO-kenttäjärjestelmä
- turvallisuusverkon toimialasidonnaiset sovellukset
- onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmä
- tilannekuvaa ja johtamista tukevat ratkaisut
- vara- ja häiriötilanneviestiyhteyksien kehittäminen.

5.7 Kehittämisen seuranta ja keskeiset toimenpiteet

Kehittämissuunnitelman toteutumista seurataan osana pelastustoimen toiminnan, talouden, omavalvonnan ja palvelutason seurantaa. Kehittämistoimenpiteiden priorisointia tarkistetaan vuosittain toimintaympäristössä, riskeissä, palvelutarpeessa ja käytettävissä olevissa voimavaroissa tapahtuvien muutosten perusteella.

Keskeiset toimenpiteet 2027–2030

Kehittämiskohde	Palvelutasovaikutus	Toimeenpano	Resurssivaikutus
Valvontavelan vähentäminen ja riskiperusteinen valvonta	Parantaa lakisääteisen valvonnan kattavuutta ja yhdenvertaisuutta	2027–2028, jonka jälkeen jatkuva seuranta	Ensisijaisesti voimavarojen uudelleen kohdentaminen. Lisäresurssitarve arvioidaan vuosittain
Palontutkinnan kehittäminen	Parantaa tutkinnan kattavuutta ja tutkintatiedon hyödyntämistä onnettomuuksien ehkäisyssä	2027–2028, osaamisen ylläpito jatkuvaa	Pääosin nykyiset henkilöstövoimavarat. Koulutuksesta käyttötalousvaikutuksia
Turvallisuusviestinnän riskiperusteinen kohdentaminen	Parantaa palvelun alueellista yhdenvertaisuutta ja tavoittaa keskeiset riskiryhmät	Koko kausi 2027–2030	Pääosin nykyiset voimavarat ja niiden uudelleen kohdentaminen
Pelastusjoukkueen toimintavalmiuden ja hälytysvasteiden kehittäminen	Parantaa vaativien tehtävien edellyttämän	Toimenpiteet 2027–2028, seuranta vuosittain	Aluksi nykyisten voimavarojen uudelleen kohdentaminen,

	muodostelman saatavuutta		mahdollinen lisäresurssitarve arvioidaan toteuman perusteella
Sopimuspalokuntien toimintakyvyn vahvistaminen	Turvaa erityisesti harvaan asuttujen alueiden toimintavalmiutta	Koko kausi 2027–2030	Koulutus-, rekrytointi- ja sopimusmenojen käyttötalousvaikutuksia
Henkilöstön koulutus ja osaamisen hallinta	Varmistaa tehtäväkelpoisen henkilöstön ja suorituskyvyn saatavuuden	Vuosittainen koulutus- ja harjoitussuunnittelu	Pääosin käyttötalous, mahdollinen kouluttajaresurssin vahvistaminen
salassapidettävä (Julkisuuslaki 621/1999, 24. pykälän 1. momentin kohta 8)			
TUVE-, VIRVE 2-, KEJO- ja muut tietojärjestelmäuudistukset	Parantavat johtamista, tiedonhallintaa ja toimintavarmuutta	Kansallisten käyttöönottoaikataulujen mukaisesti 2027–2030	Merkittäviä henkilöstö-, koulutus-, ICT-käyttötalous- ja mahdollisia investointivaikutuksia
Pelastuskaluston uusiminen	Turvaa pelastustoiminnan suorituskyvyn, toimintavarmuuden ja työturvallisuuden	Investointisuunnitelman mukaisesti 2027–2030	Merkittävä investointivaikutus
Paloasemaverkon kehittäminen	Turvaa palveluverkon, toimintavalmiuden ja tarkoituksenmukaiset toimintaolosuhteet	Hankekohtaisesti 2027–2030	Merkittävä investointivaikutus ja mahdolliset toimitilojen käyttötalousvaikutukset

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

LIITTEET

Liite 1. Etelä-Savon alueellinen riskiarvio 2023

Liite 2. Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen riskianalyysi 2026

Liite 3. Aluehallintovirastojen julkaisuja 157/2023.